Milliyet
YAYINLARI

ÇOCUK KİTAPLARI DİZİSİ

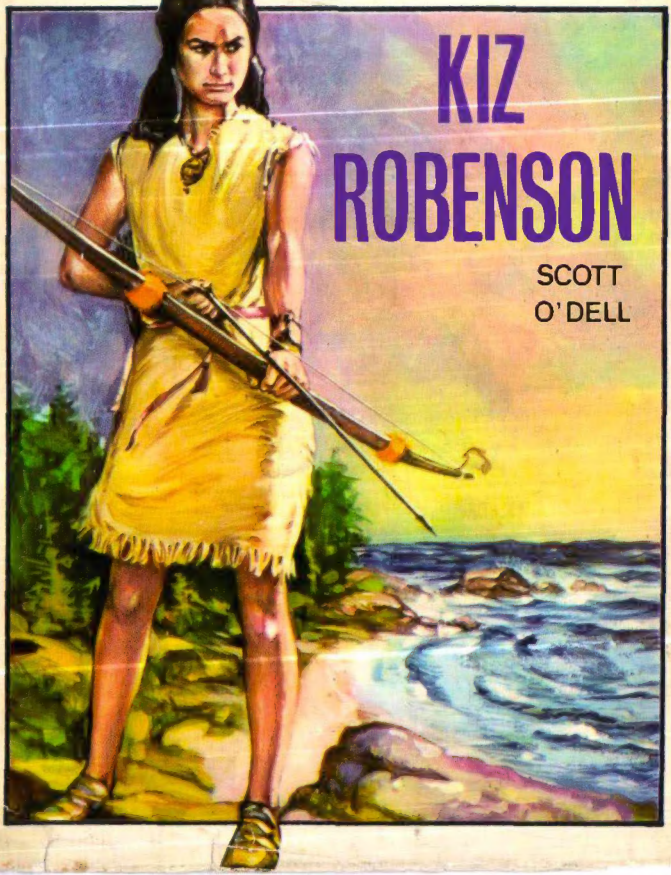

KIZ ROBENSON

SCOTT
O'DELL

ÇOCUK
KİTAPLARI
DİZİSİ

17

SCOTT
O'DELL

KIZ ROBENS

SCOTT O'DELL

Kız Robenson

Türkçesi:
Nilgün HİMMETOĞLU

Milliyet
YAYINLARI

MİLLİYET YAYIN LTD. ŞTİ. YAYINLARI

Çocuk Kitapları Dizisi: 17

●

Yayın hakkı (Copyright): Milliyet Yayın Ltd. Şti.

●

Birinci Baskı: Temmuz 1971

Bu kitap Gül Matbaasında dizilip diferansiyel MİLLİYET Tesislerinde basılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

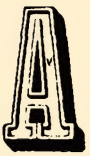

LEUT gemisinin adamıza geldiği günü çok iyi hatırlarım. Başlangıçta yüzen bir midye kabuğunu andırıyordu. Gitgide büyüdü. büyüdü ve kanatları dürülü bir martı halini aldı. Sonunda yükselen günleşle birlikte ne olduğu ortaya çıktı; kırmızı yelkenli gövdesi de kırmızıya boyalı bir gemi.

O gün erkek kardeşimle Mercan Koyuğu denilen küçük koy'a kıvrıla büküle

inen uçurumun başına gitmiştik. Baharda burada yetişen kökleri toplardık.

Kardeşim Ramo benden üç dört yaş küçük —on iki yaşında— bir çocuktu. Bu kadar çok güneşin ve ayın doğuşunu ve batışını gören biri için henüz yeni yetme sayılırdı ama bir çekirge kadar da çevikti. Heyecanlandı mı yine çekirge kadar budalalaşırdı. Bu yüzden fırlayıp kaçmasın ve bana yardım etsin diye gördüğüm o midye kabuğundan ya da kanatları dürülü martıdan ona hiç söz etmedim.

Hiç birşey olmamışçasına sopamla çalıları karıştırmaya devam ettim. Hatta bunun bir gemi olduğunu anladığımda bile sesimi çıkarmadım.

Fakat Ramo'nun gözünden ne kaçardı ki! Kertenkeleninki gibi kapkara ve kocaman gözleri bazan uykulu görünürdü ya, aslında o zamanlar herşeyi çok daha iyi görürdü. Şimdi gözleri yine böy-

le yarı kısılmış, kayanın üzerinde tam dilini uzatıp avını yakalayıp yutacak bir kertenkelenin gözleri gibiydi.

«Deniz dümdüz,» dedi Ramo. «Çatlaksız, çiziksiz dümdüz bir taş.»

Kardeşim oldum bittim herşeyi başka birşeyle tanımlamaktan hoşlanırdı.

«Deniz çatlaksız dümdüz bir taş değildir,» dedim. «Dalgasız sudur o.»

«Bana göre mavi bir taştır. Uzakta da bu taşın tam ucunda küçük bir bulut oturuyor.»

«Bulutlar taşların üzerinde oturmaz. Ne mavi taşların, ne siyahların, ne de herhangi bir taşın.»

«Ama bu oturuyor.»

«Denizin üzerinde değil,» dedim. «Denizde yunuslar, martılar, karabataklar, balinalar ve su samurları oturur, bulutlar değil.»

«Belki de bir balinadır bu.»

Ramo hayatında hiç gemi görmedi-

ği için yaklaşan şeyin gemi olduğunu bilmeden bakıyor, önce bir ayağının üzerinde yükselip sonra ötekine ağırlığını veriyordu. Ben de hiç gemi görmemiştim ama anlatılanlardan bunun gemiye benzediğini pekâlâ çıkarabiliyordum.

«Sen denize bakadur hele..» dedim. «Ben kökleri toplayacağım, üstelik hepsini de sana vermeden yiyeceğim.»

Bunun üzerine Ramo sopası ile toprağı karıştırmaya başladı. Tabii bu arada gemi yaklaşıp sabah sisiyle yelkenleri kırmızı kırmızı dalgalandıkça bana belli etmeden gözünün ucuyla izliyordu. Derken birdenbire sordu:

«Sen hiç kırmızı bir balina gördün mü?»

Görmememe rağmen:

«Evet, gördüm.» dedim.

«Gördüklerim hep boz renkteydi »

«Sen küçüksün daha. dünyada yüzen şeylerin hepsini de göremezsin ki.»

Ramo bir kök kopardı, tam sepete koyacakken durdu, ağzı açık kalakaldı, sonra:

«Bir kayık!» diye bağırdı. «Bizim bütün kayıklarımızdan daha büyük bir kayık, hem de kırmızı!»

Kayık ya da gemi olmuş, Ramo için farketmezdi ki! Elindeki kökü havaya fırlatarak çalılıklarda kayboldu. Koşarken bir yandan da avaz avaz bağırıyordu.

Kök toplamaya devam ettim, fakat en azından kardeşim kadar heyecanlandığım için toprağı kazarken ellerim titriyordu. Denizdeki şeyin büyük bir kayık olduğunu ve bunun birçok anlama geleceğini az buçuk sezinliyordum. Sopayı atıp koşmak için yanıp tutuşuyordum ben de ama toplayacağım kökler köyümüze gerekli olduğundan işime baktım.

Sepeti doldurduğumda Aleut gemisi adamızı çevreleyen geniş denizotları ya-

tağını dolaşmış, Mercan Kovuğu'nun ağzındaki iki kaya arasından geçerek Ghalas-at köyüne varmıştı. Köye haber ulaşınca erkeklerimiz silahlarını kaparak kıyıya uzanan çayırlığa dağılmışlardı. Kadınlar köyün ortasına toplanmışlardı.

Bir koşuda sık çalılıkların içinden geçip denize bakan uçurumun tepesine geldim, soluk soluğa dizlerimle ellerimin üzerine çöktüm. Altımda koy uzanıyordu. Sular yükselmiş, güneş kumsalın kumları üzerinde parlamıştı. Erkeklerimizin yarısı kıyıda duruyor, geri kalanları da çayırlığın dibindeki kayalara saklanmış. gelenlerin düşman olmasına karşılık tedbir alıyorlardı.

Çalıların arasında saklanmaya çalışarak aşağıda olup bitenleri görmeye ve duymaya çabalıyor, bu arada uçurumdan yuvarlanmamaya dikkat ediyordum. Altı adamın kürek çektiği bir kayık gemiden ayrıldı. Geniş yüzlü ve parlak ka-

ra saçları yüzüne dökülen bu adamların kıyıya yaklaştıkça burunlarına kemik halkalar da takmış olduklarını gördüm.

Kayığın arkasında sarı sakallı ve uzun boylu bir adam duruyordu. Daha önce hiç «yaban» görmemiştim ama babam bana anlatmıştı. Onu böyle ayakları açık, elleri belinde, küçük koy'umuza sanki kendi malı imiş gibi bakar görünce, bizimkilerin korktuğu kuzeyli adamlardan olup olmadığını düşünmeye başladım. Kayık kıyıya yanaşıp «yaban» adam bağıra çağıra karaya atlayınca artık kuşkum kalmamıştı.

Sesi koyun kayalıklarında yankılandı. Sözleri bir garipti, duyduklarıma hiç benzemiyordu. Ardından bizim dilimizde tane tane konuştu.

«Kıyılarınıza dost olarak geldik, sizlerle konuşmak istiyoruz.»

Kıyıda duran adamlarımızdan hiç biri karşılık vermedi. Babam kayaların

arkasından çıkarak kumsala doğru yürüdü Yanlarına gelince mızrağını kuma saplayarak :

«Ben Ghalas-at'ların reisiyim.» dedi. «Adım Reis Chowig'dir.»

Babamın gerçek adını bir yabancıya söylemesine şaşırıp kalmıştım. Kabilemizde herkesin bir gizli olan gerçek adı, bir de herkesin bildiği ortak adı vardı Gizli olan gerçek ad pek sık kullanılmazdı çünkü sık kullanılan birşeyin büyüsünü yitireceği inancı vardı. Beni herkes Uzun Siyah Saçlı Kız anlamına gelen Won-a-pa-lei adımla çağırırdı; gerçek adım, Karana'ydı. Babamın gerçek adı olan Chowig'i neden bir yabancıya söylediğini o anda bir türlü kestiremedim.

«Yaban» gülümsedi ve adının Kaptan Orlov olduğunu söyleyerek elini uzattı. Babam da elini uzatmıştı. Yü-

zünü göremiyordum ama «yaban»a gülümsediğini sanmıyorum.

«Buraya kırk adamımla su samuru avlamaya geldik.» dedi «Yaban». «Avlandığımız sürece adanızda kamp kurmak istiyoruz.»

Babam buna karşılık vermedi. Kaptan Orlov kadar değilse bile hayli uzun boyluydu, omuzlarını geriye atmış «Yaban»ın söylediklerini düşünerek öyle duruyordu. Acelesi yoktu. Aleutlar daha önce adamıza avlanmaya gelmişlerdi. Babam bunu hatırlamıştı ve bu yüzden susuyordu.

«Son avı hatırlarsınız.» dedi Kaptan Orlov. «Ben de duydum. O zaman avı Mitriff Kaptan yönetiyordu. O ahmak şimdi öldü. Çatışma, bütün avı kabilenizin avlamasından çıkmıştı.»

«Biz avlanabildiğimiz kadar avlandık, fakat sizin ahmak dediğiniz o adam bizim durmadan ayın doğuşundan batı-

şına kadar avlanmamızı istedi.» dedi babam.

Kaptan Orlov:

«Bu kez siz hiç birşey yapmayacaksınız.» karşılığını verdi. «Adamların avlanacak ve yakaladıklarımızı aramızda paylaşacağız. Avın üçte birini siz, üçte ikisini biz alacağız.»

Babam hemen:

«Paylar eşit olmalı.» diye karşı çıktı.

Kaptan Orlov bir süre denize baktı ve:

«Bunun tartışmasını avlar karaya alındıktan sonra yaparız.» dedi.

Sabah aydınlık ve rüzgârsızdı ama yılın bu mevsiminde her an bir fırtına patlak verebilirdi. «Yaban»ın adaya biran önce yerleşmek istemesinin bundan ileri geldiğini anladım.

«Şimdi anlaşırsak daha iyi olur..» diye diretti babam.

Kaptan Orlov babamdan iki adım uzaklaştı döndü, yüzüne baktı ve:

«Üçte bir pay hiç de haksızlık değil, İşi yapan da, tehlikesini yüklenen de siz değil bizleriz.» dedi.

Babam olmaz anlamında başını salladı.

«Yaban» sakalını çekiştirerek:

«Hem deniz sizin değil ki, neden size pay verelim?» diye sordu.

Babam:

«Mavi Yunuslar Adasını çevreleyen deniz bizim denizimizdir.» diye karşıladı. Kızgın olduğu anlardaki gibi sesini alçaltmış öyle konuşuyordu.

«Buradan Santa Barbara'ya kadar uzanan yirmi fersahlık kıyı da mı sizin?»

«Hayır, yalnızca su samurunun yaşadığı adanın çevresindeki kıyılar bizim.»

Kaptan Orlov'un ağzından anlamsız bir ses yükseldi. Kumsalda duran, kayaların arkasından çıkan adamlarımızla

babamın kabaran omuzlarına baktıktan sonra uzun dişlerini gösterip sırıttı.

«Pekâlâ, paylar eşit olacak!»

Başka şeyler de söyledi ama o an heyecanımdan duyamadım. Öne doğru eğildiğimde dizlerimin önündeki küçük kaya parçası yerinden oynayarak yuvarlanmış ve kaptanın ayaklarının dibine düşmüştü. Kumsaldakiler yukarı baktılar fakat ben çoktan çalıları aşıp koşa koşa köyün yolunu tutmuştum.

İKİNCİ BÖLÜM

SABAH Kaptan Orlov ve Aleut avcıları, gemileriyle Mercan Kovuğu arasında bir çok sefer yaparak adaya yerleştiler. Sular yükseldiğinde kumsalı kapladığı için adanın daha yüksek yerine kamp kurmak istediler, babam da razı oldu.

Adamızın biçimini, köyümüzün bulunduğu yeri ve Aleut'ların kampını daha iyi anlayabilmeniz için size adamızdan ayrıca söz etmem gerek

İki fersah (1) uzunluğunda ve bir fersah genişliğinde olan adamıza ortasındaki bir tepeden bakarsanız balığa benzediğini görürsünüz. Kuyruğu güneşin doğuş, burnu batış yönündedir ve yan yatmış bir yunus balığını andırır. Kıyıdaki kayalar da sırtındaki kılçıklarıdır. Adanın çevresinde de pek çok yunus yaşar. Bundan mı, yoksa biçiminden ötürü mü adamıza Mavi Yunuslar Adası denmiştir, bilemiyorum. Öyle, ya da böyle adamıza güzel bir ad takılmış işte!

Adamızda ilk dikkatinizi çeken şey, sanırım, rüzgâr olacaktır. Bütün gün bazan kuzey-batıdan, bazan doğudan, ender olarak da güneyden eser durur. Güneyden eseni dışında öteki rüzgârlar serttir ve bundan ötürü tepelerin üzerleri cilâlanmış gibi dümdüzdür; ağaçlar küçük ve dalları da yere doğru kıvrılmıştır.

---

(1) 5.685 metre ya da 3 mil uzunluk.

Köyümüz tepelerin doğusundaki Mercan Kovuğu'na yakındır. Yarım fersah kuzeyinde ve Aleutların kamp kurdukları yerde bir kaynak vardır. Aleutlar çadırlarını yere yakın kurarlar ve içine sürünerek girerler. Güneşin batışında yaktıkları ateşler köyden görülebilir.

O akşam babam köyde herkese Aleutların kampına yaklaşmamalarını ve kimseyle görüşmemelerini tembihlemişti:

«Aleutlar kuzeyden, uzak bir ülkeden geliyorlar. Ne âdetleri bize benzer ne de dilleri. Buraya su samuru avlamaya geldiler ve bize tuttukları avın yarısını verecekler. Bu işte bizim de kazancımız olacak. Fakat onlarla dostluk kurmaya çalışırsak, zararlı çıkarız. Çünkü bunlar dostluktan anlayan kişiler değiller. Yıllar önce adamıza gelip başımıza dert açan kabileden olduklarını da unutmamalıyız.»

Babamın sözü dinlendi; ne bizden biri Aleutların kampına gitti, ne de onlardan kimse bizim köyümüze geldi. Fakat, bu, onların ne yaptığını bilmiyoruz demek değildi tabii. Köyden biri sürekli olarak Aleutların ne yediklerini, nasıl yemek pişirdiklerini, kaç tane su samuru avladıklarını; kısacası yaptıkları herşeyi gözledi. Sözgelişi, Ramo, Kaptan Orlov'la ilgili şu haberleri getirdi:

«Sabahları çadırından sürünerek çıktığında bir kayanın üzerine oturuyor ve sakalını karabatağın kanadı gibi parlayıncaya kadar tarıyor.»

Benden on yaş küçük olan kızkardeşim Ulape'in haberi ise hepsinden şaşırtıcıydı. Avcıların arasında bir kız varmış! Ulape yeminler ediyor:

«Erkekler gibi hayvan postu giyiyor. Kafasında da kürk başlık var. Başlığın altından gür saçları beline kadar geliyor.» diyordu. Ama ona kimse inanma-

dı. Avcıların karılarını da beraberinde getireceklerine kimsenin aklı kesmemişti.

Aleutlar da köyümüzü gözlüyorlardı. Geldiklerinden biraz sonra şansımızın açıldığını başka türlü öğrenemezlerdi.

Bu, şöyle oldu: Baharın ilk günleri, bizde balık avlamaya pek uygun bir mevsim değildir. Kışın rüzgârlarıyla soğuk suları, balıkların derinliklere inmelerine ve burada ıkşı egçirmelerine yol açar. Böyle zamanlarda balık tutmak güç olduğundan köylüler boğazlarından kısarlar ve güzün hasat ettikleri tohumları kullanırlar.

O gün iyi haberleri boş oturmaktan hiç hoşlanmayan Ulape getirdi. Adanın doğu kıyılarına istiridye toplamaya gitmiş, eve dönerken arkasında büyük bir gürültü duymuştu. İlkin gürültünün nedenini anlayamamış, rüzgârın mağaralarda çıkardığı ses sanarak tam dönüp gidecekken kovuğun dibinde kendi bo-

yunda parlayan balıklar görmüştü. Aç bir balina sürüsünün kovaladığı balıklar kurtuluşu karaya doğru kaçmakta bulmuşlar fakat korkularından denizin derinliğini şaşırıp karaya vurmuşlardı.

Ulape elinden istiridye sepetini atarak köye koştu. Yanımıza vardığında soluğu kesilmiş, konuşamıyor, yalnızca kıyıyı işaret ediyordu. Akşam yemeği hazırlayan kadınlar işlerini bırakarak Ulape'nin çevresini aldılar ve konuşmasını beklediler. Sonunda:

«Balık sürüsü!» diyebildi Ulape.

Herkes bağırışarak: «Nerede, nerede?» diye sordu.

«Kayalıkta... Hem de sürüsüne bereket!»

Ulape sözünü bitirmeden biz çoktan kıyının yolunu tutmuştuk bile. Balıklar bir yolunu bulup denize girmeden ya da dalgalar onları alıp götürmeden yetişmek istiyorduk.

Kayalığa erişince aşağı baktık. Güneşte kayalara vuran balıklar pırıl pırıl yanıp sönüyordu. Sular yükselmeye başladığından büyük dalgalar balıklara yeni ulaşmıştı. Kaybedilecek zaman yoktu, Elimizi çabuk tutmamız gerekiyordu. Çırpınan balıkları dalgaların elinden bir bir çekip topladık. İnsan boyunda olan levreklerin bir tanesini ancak iki kadın taşıyabilirdi, o kadar büyüktüler.

Yüklenip getirdiğimiz levrekler herkese yeter derecede çoktu. O akşamın ve ertesi günün yemeği çıkmıştı. Fakat ertesi sabah iki Aleut köyümüze gelerek babamla konuşmak istediklerini söylediler. Bunlardan biri, babama:

«Balığınız varmış,» dedi.

«Sadece bize yetecek kadar.» diye karşılık verdi babam.

Aleut:

«Tam on dört tane balığınız var.» diye üsteledi.

«Şimdi yedi tane kaldı, çünkü yedisini yedik.»

«Kalan yedisinden ikisini bize ayırabilirsiniz.»

«Kampınızdaki kırk balığınızla ayrıca beraberinizde getirdiğiniz kuru balıklar size yeter.»

Aleutların kısa boylusu:

«Onlardan bıktık artık,» dedi, boyu ancak babamın omzuna geliyordu. Siyah çakıltaşı gibi küçük gözleri, bıçağın sivri yanı gibi de ağzı vardı. Öteki Aleut da tıpatıp ona benziyordu. Babam:

«Avcısınız siz, yediğinizden bıktıysanız, gidin kendinize balık tutun. Ben ancak kendi adamlarımı düşünürüm.» dedi.

«Kaptan Orlov'a balıkları paylaşmak istemediğinizi söyleyeceğiz.»

«Söyleyin, fakat neden paylaşmak istemediğimizi de söylerinize eklemeyi unutmayın.»

Kısa boylu Aleut arkadaşına birşeyler söyledi ve ikisi birden kısa bacaklarının üzerinde sekerek kampla köy arasındaki kumlukta uzaklaştılar.

O gece geri kalan balıkları yiyip bitirdik, bir güzel de eğlendik. Fakat yer, içer, şarkı söyler ve ateşin çevresinde toplanarak yaşlıların anlattığı masalları dinlerken yüzümüze gülen şansımızın gelecekte başımıza ne dertler açacağından tabii haberimiz yoktu.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DAMIZI çevreleyen sazların yatağı kıyıdan doğru üçgen biçiminde denize uzanarak yarım fersahlık bir alanı kaplar. En rüzgârlı günlerde bile Aleutlar bu derin yataklarda avlanırlardı. Güneş doğarken kayıkları ile sazlıklara dalar, akşam olunca öldürdükleri su samurlarını peşleri sıra sürükleyerek kamplarına dönerlerdi.

Su samuru yüzerken ayıbalığına benzerse de gerçekte ondan çok farklıdır.

Burnu daha küçüktür ve yüzgeçleri yerine küçük yüzgeçli ayakları vardır. Kürkü daha kalın ve güzeldir. Su samuru saz yataklarında sırt üstü yatıp dalgalanıp sallanarak güneşlenmeyi ve uyumayı pek sever. Denizin en şakacı hayvanlarıdır bunlar. Aleutlar su samurlarını postları için avlarlar.

Uçurumun tepesinden sazların içinde oraya buraya kayan kayıklarla ok gibi fırlayan mızrakları seyrederdim. Güneş batarken avcılar yüklerini Mercan Kovuğu'na getirir, kumsalda avladıkları hayvanların postlarını yüzerlerdi. Mızrakları bileyen iki adam tutuşturdukları yosunların ışığında gece geç vakitlere kadar çalışırlar, sabah olunca kumsal su samuru leşleriyle dolar, dalgalar akan kandan kıpkırmızı kesilirdi.

Kabilemizin çoğu her gece uçuruma gelerek o gün öldürülen hayvanları sayardı. Ellerinde mızraklar avcıları gör-

düğüm zaman içimi bir kızgınlık bürür, koy'a inmezdim. Çünkü bu hayvanlar benim dostlarımdı. Sazlıkların içinde oynaşmalarını seyretmek pek eğlenceliydi. Bir gün babama:

«Aleutlar gelmeden önce Mercan Kovuğu'nda bir sürü su samuru vardı. Şimdi ancak birkaç tane kaldı.» dedim.

Babam gülerek:

«Hiç üzülme, adanın öbür tarafında başkaları var. Avcılar gidince yine Mercan Kovuğu'na gelirler.» dedi.

«O zamana kadar biri bile sağ kalmayacak. Aleutlar bu sabah adanın güneyinde avlanıyorlardı. Gelecek hafta başka yerlere de el uzatacaklar.»

«Artık gemileri doldu. Gelecek hafta adadan giderler.»

Babamın Aleutların gideceğini düşündüğünden emindim; çünkü iki gün önce gençlerden birkaçını kumsala gön-

dererek karaya vuran bir kütükten kayık yapmalarını söylemişti.

Adamızda birkaç bodur ağaçtan başka ağaç yoktu. Denizin sürüklediği bir kütük karaya vurduğu zaman hemen onu köye taşırdık. Adamlarımız denizden gelen bu kütüğün içini boşalttılar ve geceleri burada yatarak Aleutları gözlemeye başladılar. Kaptan Orlov'un payımıza düşen postları vermeden gitmesinden korkuyorduk.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

LEUTLAR, güneşsiz bir günde adamızdan ayrıldılar. Kuzeyden kopup gelen dalgalar adamıza doğru koşuyor, kayalara çarparak beyaz köpükler saçıyor ve yankısı mağaralarda uğulduyordu. Geceden önce bir fırtınanın kopacağı belliydi.

Aleutlar güneş doğar doğmaz çadırlarını sökmüş, kıyıya taşımışlardı.

Kaptan Orlov payımıza düşen su samurlarını vermemişti.

Avcıların çadırlarını topladıkları haberi köyümüze ulaşınca, kabilemiz, silahlı erkekler önde kadınlar arkada, doğru Mercan Kovuğu'na koştu. Erkekler kumsala giden çimenlik yolu tuttular, kadınlar da uçurumun kayalıklarına saklandılar.

Ulape'yle avcıların ilk geldikleri gün saklandığım uçurumun başındaki çalılığa gittik.

Sular alçaktı; aşağıda kayalar ve dar kumsal, denk edilmiş hayvan postlarıyla doluydu. Avcıların yarısı gemide, geri kalanı da yarı bellerine kadar suya girmiş postları kayıklara yüklüyorlardı. Aleutlar sanki adadan ayrıldıklarına pek memnunmuşçasına aralarında gülüşüp şakalaşıyorlardı.

Babam, Kaptan Orlov'la konuşuyordu. Avcıların kıyıdaki gürültüsünden ne konuştuklarını duyamıyordum, ama, ba-

bamın kafasını sallayışından pek de memnun olmadığını anladım.

«Babam çok kızgın,» diye fısıldadı Ulape.

«Daha değil,» dedim. «Gerçekten kızdığı zaman kulağını çekiştirir, unuttu mu?»

Kayıkları yüklemeye çalışan adamlar durmuş, babamla Kaptan Orlov'u seyrediyorlardı. Kabilemizin adamları da çimenliğin bitiminde durmuş bekleşiyorlardı.

Postların yüklendiği kayıklardan biri kıyıdan ayrıldı. Gemiye erişince, Kaptan Orlov eliyle bir işaret verdi. Kayık geri döndüğünde iki avcı içinden siyah bir sandık çıkararak kıyıya taşıdılar.

Kaptan Orlov sandığı açarak içinden bir alay boncuk kolye çıkardı. Ortalığın aydınlık olmamasına karşılık. boncukları bir o yana bir bu yana salladığında ateşten çıkan kıvılcımlar gibi kol-

yeler yanıp söndüler. Yanıbaşımdaki Ulape'nin coşkunlukla içini çektiğini, çalılara saklı kadınların da sevinçle bağrıştıklarını duydum.

Fakat bağrışmalar babam kafasını sallayıp sandığa arkasını dönünce kesildi. Aleutlar da sustular. Adamlarımız oldukları yerden birkaç adım ilerleyerek gözleri babamda öylece beklediler. Sonunda babam:

«Bir posta karşılık bir dizi boncuk, anlaşmamız böyle değildi.» dedi.

Kaptan Orlov iki parmağını göstererek:

«Bir dizi boncukla bir demir mızrak başlığı,» dedi.

«Sandık bunları alacak kadar büyük değil.» diye karşılık verdi babam.

«Gerisi gemide.»

«Öyleyse onları da kıyıya getirin. Geminizde yüz beş denk post var. On beş

de koy'da. Bunların karşılığını vermek için üç sandık daha olması gerek.»

Kaptan Olov adamlarına anlamını kavrayamadığımız birşeyler söyledi. Biraz sonra da gerçek ortaya çıktı. Koy'daki adamlar, Kaptan Orlov sözlerini bitirir bitirmez kalan postları kayıklara taşımaya başladılar.

Ulape'nin soluğu kesilmişti.

«Ne dersin? Bize başka sandık verecekler mi?» diye fısıldadı.

«Ona güvenmiyorum.»

«Postları bir kere gemiye attılar mı, artık çekip gidebilirler.»

«Olabilir.»

Avcılar kayığa gidebilmek için babamın önünden geçmek zorundaydılar. İlki yaklaştığında babam öne doğru bir adım atarak yolunu kesti. Kaptan Orlov'a dönerek:

«Sandıklar gelene kadar postlar burada kalacak,» dedi.

'Yaban' vücudunu kasarak, adamıza yaklaşmakta olan bulutları gösterdi.

«Fırtına yetişmeden gemiyi yüklemeliyim,» dedi.

Babam:

«Öteki sandıkları getirin. Biz size kayıklarımızla yardım ederiz,» karşılığını verdi.

Kaptan Orlov sesini çıkarmadı. Yavaşça koy'un çevresine göz gezdirdi. Babamın on-on iki adım gerisinde duran adamlarımıza baktı; sonra gözlerini uçurumun tepesine kaldırdı, yeniden babama baktı ve sonra Aleutlara birşeyler söyledi.

Birden ne olduğunu anlamadım. Ya babam yolunu kestiği avcıya elini kaldırdı ya da sırtı postlarla yüklü adam babamı kenara itti. Herşey o kadar çabuk oldu ki, bir hareketi öbüründen ayırdedemedim Ayağa fırlarken Ulape de bir çığlık attı ve kayalardaki kadın-

ların bağrışları yankılandı. Yerde birinin yattığını gördüm. Bu, babamdı. Yüzü kan içindeydi. Yavaşça doğruldu.

Mızraklarını havaya doğru kaldıran adamlarımız kıyıya doğru koşmaya başladılar. Geminin güvertesinden beyaz bir duman gözüktü, ardından garip bir gürültü kayalıklarda yankılandı. Beş adamımız yere yıkıldı ve toprağın üzerinde yıkıldıkları gibi kaldılar.

Ulape haykırarak koy'a doğru kayalar fırlatmaya başladı. Kayalardan biri Kaptan Orlov'un yanıbaşına düştü. Derken çalılığın her tarafından koy'a taşlar, kayalar yağmaya başladı. Bazıları avcılara çarptı. Artık adamlarımızla avcılar birbirlerine girmişlerdi, birini ötekinden ayırmak zordu.

Adamlarımızı yaralamaktan korktuğumuz için taş atmaktan vazgeçerek öylece duruyor, çaresizlikten kıvranıyorduk.

Aleutlar ellerindeki postları atarak bellerindeki bıçaklarına davrandılar. Üstlerine atılan adamlarımızla boğuşmaya başladılar Bazıları yere düşüyor fakat hemen ayağa fırlayarak tekrar dövüşe katılıyordu. Bizimkiler de öyle. Yalnız adamlarımızdan birkaçı düştükleri yerde kalıyor, yeniden kalkamıyordu. Babam da bunlardan biriydi.

Bir süre, savaşı biz kazanacakmışız gibi göründü. Fakat karışıklık çıktığında kayığa atlayarak gemiye giden Kaptan Orlov, beraberinde başka Aleutlarla döndü.

Savaşçılarımız uçuruma doğru geriliyordu. Pek az kalmışlardı. Ama bunlar da kaçmıyor, savaşıyor ve direniyorlardı.

Rüzgâr sertleşmeye başlamıştı. Ansızın Kaptan Orlov'la adamları kıyıya dönüp kayıklarına koşmaya başladılar. Adamlarımız onları kovalamadı Avcılar gemiye ulaştılar. Kırmızı yelkenler di-

reklere çekildi ve gemi yavaşça Mercan Kovuğu'nun ağzındaki iki kayanın arasından süzülerek geçti. Gözden kaybolmadan önce güverteden beyaz bir duman daha çıktı ve Ulape'yle uçurumdan inmeye çalışırken üzerimizden sanki büyük bir kuşun kanat çarpmasına benzer uğultulu bir ses gelip geçti.

Fırtına beklenmedik bir anda bastırdı. Yağmur taneleri koşarken yüzümüzü kırbaç gibi kamçılıyordu. Bizimle birlikte kumsala koşan kadınların sesi rüzgârın sesini bastırmıştı. Çimenlerin bitiminde yatan savaşçılarımıza ulaştık. Bunların hepsi kumsalda savaşmış pek azı çimenliğe gelebilmişti. Çoğu da yaralıydı.

Babam kıyıda yatıyordu. Dalgalar hemen hemen ayaklarına kadar ulaşarak denize doğru çekmeye çalışıyorlardı onu. Babamın yüzükoyun yatan vücudunu görür görmez Kaptan Orlov'a gerçek

adını söylememesi gerektiğini anladım. Köye döndüğümüzde gözü yaşlı kadınlar ve başları eğik erkekler de bana hak verdiler. Babamın gerçek adını söylemesi onu o kadar güçsüzleştirmişti ki Aleutlarla yaptığımız savaşın sonuna kadar bile dayanamamıştı.

BEŞİNCİ BÖLÜM

GECE, Ghalas-at köyü için uğursuz ve korkulu bir gece oldu. Acılarla yüklü olan gün doğduğunda, kabilemizde dövüşemeyecek kadar yaşlılarla birlikte kırk iki erkek vardı. Gün batarken kadınlarımız Mercan Kovuğu kumsalında ölenleri köye taşıdılar. Onüç erkek kalmıştı. Bunların yedisi de yaşlıydı.

Köyde babasını, kocasını, kardeşini

ya da oğlunu yitirmeyen tek kadın yoktu.

Fırtına iki gün sürdü. Üçüncü gün ölülerimizi adanın güney ucuna gömdük. Kumsalda ölen Aleutları da yaktık.

Bundan sonraki günlerde köyümüz suskundu. Evimizden yalnızca yiyecek bulmak için çıkıyor ve hemen geri dönerek bunları yine suskun yiyorduk Bazılarımız kayıklarına binip adadan ayrılmak, güneydeki uzak bir adaya. ta Santa Catalina'ya gitmek istiyorlardı; ama bazıları bu adada suyun az olduğunu söyleyerek bunlara karşı çıkıyordu. Sonunda bir toplantı yapıldı ve Ghalasat'da kalmaya karar verildi.

Toplantıda babamın yerini alacak bir de reis seçtik. Yeni reisimiz Kimki çok yaşlıydı fakat çok iyi bir adam ve gençliğinde iyi bir avcıydı. Kimki reis seçildiği akşam herkesi çevresine toplayarak şöyle dedi:

«Tilkileri tutan, derin sularda balık avlayan ve kayık yapan adamlarımızın çoğunu kaybettik. Evde oturup yemek pişirmekle, dikiş dikmekten başka işleri olmayan kadınlarımız, artık erkeklerin de işlerini yüklenecek ve köyümüzü tehdit eden tehlikelere göğüs gerecek. Bu yüzden yakınanlarla görevini yerine getirmeyenler olacaktır tabii. Bunlar derhal cezalandırılacaktır. Çünkü birbirimize yardım etmezsek, hepimiz yok olur gideriz.»

Kimki görevleri paylaştırdığında Ulape'yle bana da midye toplamak düştü. Bu kabuklu deniz hayvanları kıyı boyunca kayaların üzerinde yaşar ve ürerler. Sular çekilince bunları toplar, sepetlere doldurur, düz kayalara taşırdık. Koyu kırmızı etleri kabuklardan ayırarak kayaların üzerinde kurumaya bırakırdık.

Ramo'nun görevi de kurumaya bı-

raktığımız etleri martılardan ve özellikle yaban köpeklerinden korumaktı. Köpeklerimizin çoğu sahipleri ölünce köyden kaçarak adada yaşayan yaban köpek sürüsüne katılmıştı. Bunlar kısa zamanda yabanlaşmış ve köye sadece yiyecek çalmak için gelir olmuştu. Her gün akşam olurken Ulape'yle birlikte midye toplayıp sepete koymak için Ramo'ya yardım ederdik. Sonra sepetleri yüklenerek köye taşırdık.

Öbür kadınlar kaktüs çalılıklarında yetişen ve tuna denen kızıl elmaları toplarlar; balık tutar, kuş yakalarlardı. O yaz kadınlarımız o kadar çok çalıştılar ki, elde ettiğimiz yiyecekler erkeklerin avlandıkları zamandan daha çoktu.

Köydeki hayatın sakin olması gerekirdi, fakat değildi. Erkekler kendi hakları olan işlerin ellerinden alındığını söyleyerek kadınların kendilerini küçümsediklerinden yakınıyorlardı.

Kimki, işleri tekrar bölmek zorunda kaldı. Erkekler avlanacak, kadınlar ürünleri değerlendirecekti. Bütün kış yetecek kadar yiyecek toplandığından, bir süre sonra kimin avlanacağı tartışma konusu olmadı.

Fakat Ghalas-at köyünde güzle kışın sakin geçmemesinin asıl nedeni bu değildi. Mercan Kovuğu'nda ölenler hâlâ bizimle beraber yaşıyordu. Adada balık tuttuğumuz, yemek yediğimiz ya da geceleri ateş yakarak çevresinde toplandığımız yerde, anıları yakamızı bırakmıyordu. Herkes birini hatırlıyordu. Ben babamın uzun boyunu, güçlü gövdesiyle o sıcak sesini bir türlü unutamıyordum. Annem, birkaç yıl önce ölmüştü. O günden bu yana annemin gördüğü işleri Ulape'yle ben yüklenmiştik. Ulape benden daha büyük olduğu için evde annemin yerini almıştı. Babam da ölünce daima bir yaramazlık düşünen Ramo ile

başa çıkmak bizim için daha da güçleşmişti.

Ghalas-at köyündeki bütün evlerde durum, aynıydı; buna karşılık omuzlarımıza yüklenen işlerden daha ağırı, ölenlerin yüreğimize çöken anılarıydı.

Güz süresince yiyecekler toplanıp sepetler dolunca, yitirdiklerimizi düşünecek daha çok zaman kalmıştı. Köye hastalık gibi garip bir suskunluk çöktü. Kapılarımızın önünde oturuyor, başımızı öne eğip kös kös düşünerek ne konuşuyor, ne de gülüyorduk.

Baharda Kimki tekrar kabileyi topladı. Bütün kış düşünüp durduğunu ve çocukken kayıkla bir kez gittiği güneydeki bir ülkeye gitmeye karar verdiğini söyledi. Bu ülkeye gitmek demek, birçok günle gecenin denizde yol almakla geçmesi demekti. Fakat Kimki kararını vermişti, bu ülkeye gidip bize yeni bir

yer hazırlayacaktı. Artık köyümüzden kimsenin ölmesine razı olamıyacağı için bir başına gidecek ve geri dönecekti.

■

KİMKİ'NİN adadan ayrıldığı gün ortalık günlük güneşlikti. Hepimiz koy'a inmiş, Kimki'nin büyük kayığına binmesini seyrediyorduk. Kayığın içinde bütün yolculuğunda yetecek iki testi su ve kızıl elmalarla midyeleri vardı.

Kimki kürek çekerek Mercan Kovuğu'nun ağzındaki kayalarla ve denizotlarının içinden geçip denize ulaştı. Bize el salladı, biz de ona. Yükselen güneş suları gümüş gibi parlatıyordu Kayık gitgide küçüldü, gözden kayboldu.

Bütün gün Kimki'nin yolculuğundan söz ettik. Kimki bu hiç bilmediğimiz uzak ülkeye ulaşabilecek miydi acaba? Kış sona ermeden köyümüze dönebile-

cek miydi? Yoksa onu bir daha hiç göremiyecek miydik?

O gece rüzgâr adada ıslıklar çalarak eser, dalgalar da kıyıları vargüçleriyle döverken ateşin çevresinde üzgün üzgün oturduk.

Kabilemizin erkekleri ile Aleutlar birbirlerine

ALTINCI BÖLÜM

KİMKİ'NİN gidişinden bir ay sonra yolunu gözlemeye başladık. Hergün birimiz uçurumun başına gidiyor, denizi kolaçan ediyorduk. Fırtınalı ve sisli günlerde bile uçurumun başında bir gözcü kalırdı. Her gece toplandığımızda ertesi günün Kimki'yi getirip getirmeyeceğini düşünürdük.

Fakat bahar gelip geçti, deniz bomboştu. Kimki geri dönmedi!

O kış az fırtına oldu, yağmurlar erken dindi. Bunun anlamı, sulara dikkat

etmemiz gerektiğiydi. Geçmiş günlerde bazan bahar kısa sürer, buna kimse aldırmazdı; ama şimdi herşey bir tehlike işareti olup çıkmıştı. Çoğumuz susuzluktan öleceğimizden korkuyordu.

Bir gün Kimki'nin yerini alan Matasaip:

«Düşünülecek daha önemli şeyler var,» dedi.

Matasaip, Aleutları kastediyordu. Çünkü yılın bu mevsimi onların adaya geldikleri zamandı Uçurumun başındaki gözcüler bu kez de kırmızı yelkenleri gözlemeye başladılar. Aleutlar yine gelirlerse ne yapacağımızı kararlaştırmak için bir toplantı yaptık. Onların karaya çıkmasını önleyecek, bizi saldırılarına karşı savunacak —böyle yapacaklarında kuşkumuz yoktu— kadar adamımız yoktu. Geminin geldiği haberini alır almaz kaçmaya karar verdik, buna uygun planlar kurduk

Adanın güney ucunda kayaların arasına gizlediğimiz kayıkların içine su ve yiyecek doldurduk. Uçurum burada dikleşirdi. Sığır kıllarından sağlam bir merdiven örerek bunu uçurumun başına bağladık ve deniz kıyısına sallandırdık. Aleut gemisi gözükünce uçuruma giderek birer birer bu ipe tutunup kıyıya inecektik. Oradan da kayıklarımıza atladığımız gibi Santa Catalina adasının yolunu tutacaktık.

Mercan Kovuğu'nun ağzı gece bir geminin kazasız belâsız geçmesine yol vermeyecek kadar dardı, fakat biz geceleri de gözcü koymaya başladık.

Bir, iki gün sonra, aylı bir gecede gözcümüz koşarak köye geldi. Herkes uykudaydı. Bağrışmasıyla yataklarımızdan fırladık.

«Aleutlar!» diye bağırıyordu. «Aleutlar!»

Bu haberi çoktandır beklediğimiz

için hazirlıklıydık. Ama yine de herkesi bir korku ve telâş aldı. Matasaip, köyde kulübeleri dolaşarak herkese sakin olmasını öğütledi, gerekmeyen şeyleri toplamakla zaman kaybetmemelerini söyledi. Yanıma yalnızca yukka ipliğinden günlerce uğraşarak yaptığım etekliğimi ve su samuru postundan şapkamı aldım.

Tek sıra halinde köyden çıkarak kayıklarımızın saklı olduğu kayalığın yolunu tuttuk. Ay soluklaşmaya başlamıştı, rüzgâr gittikçe kuvvetleniyordu.

Yarım fersah ancak gitmiştik ki köye haber getiren gözcü yolumuzu kesti. Hemen çevresini aldık:

«Haberi verdikten sonra tekrar koya döndüm.» dedi. «Kıyıya vardığımda gemiyi iyice gördüm. Bu Aleutların gemisinden daha küçük. Yelkenleri kırmızı değil, beyaz.»

Matasaip sordu:

—«Kimseyi görebildin mi?»

«Hayır.»

«Bunun geçen bahar gelen gemi olmadığına emin misin?»

«Evet...»

Matasaip sustu. Düşünceli görünüyordu. Sonra kayıkların bulunduğu yere gitmemizi, kendisini orda beklememizi söyledi. Geri gelecekti. Gün ışımaya başladığından uçurumun başına giderek güneş doğana kadar bekledik.

Hava soğuktu, fakat gemidekilerin görmesinden korkarak ateş yakmadık. Kurumuş midyelerle kahvaltı ettikten sonra Ramo uçuruma tırmandı... Kayıkları sakladığımızdan bu yana hiç kimse kayalığa inip kayıkların yerinde durup durmadıklarına bakmamıştı.

Ramo gittikten sonra birinin koşarak geldiğini gördük. Bu, Matasaip'ten haber getiren Nanko'ydu. Soğuğa rağmen ter içinde ve soluk soluğa kalmıştı. Koşarak karşıladık, konuşmasını

bekledik. Sevinçli görünmesinden iyi haberler getirdiğini anladık. Herkes bir ağızdan:

«Konuş!» diye bağrışıyordu.

«Bir fersahtan çok yol koşuyorum, konuşacak halim kalmadı.» dedi.

«İşte konuşuyorsun ya.» dedi içimizden biri.

Yine bağırdık:

«Anlat, Nanko, anlat!»

Nanko bizimle eğleniyordu. Göğsünü şişirip derin bir soluk aldı. Herkesin neden kendisine gözlerini diktiğini anlamıyormuşcasına çevresindeki yüzlere baktı.

Sonunda kelimelerin üzerine basa basa:

«Bu Aleutların gemisi değil.» dedi. «Gemidekiler beyaz insanlar ve Kimki'nin gittiği ülkeden gelmişler.»

Yaşlı bir adam:

«Kimki döndü mü,» diye sordu.

«Hayır, fakat beyaz adamları görmüş ve buraya gelmelerini söylemiş.»

«Nasıl insanlar?» diye sordu Ulape.

Ağzı birşeyle dolu olarak geri dönen Ramo'da:

«Gemide çocuklar var mı?» diye sordu.

Herkes bir ağızdan konuşuyordu.

Nanko suratını astı. Nanko için surat asmak zordu çünkü Aleutlarla dövüşürken ağzı kesilmişti, o günden beri de hep gülümser gibi duruyordu. Elini kaldırarak susmamızı işaret etti.

«Gemi bizi Ghalas-at'ten götürmek için gelmiş.» dedi.

«Nereye?» diye sordum.

Geminin Aleutlara ait olmaması iyi bir haberdi ama beyaz adamlar bizi nereye götüreceklerdi?

«Nereye götüreceklerini bilmiyorum.» karşılığını verdi Nanko. «Kimki biliyordur herhalde. Beyaz adamlara bi-

zi götürmeleri gereken yeri de mutlaka söylemiştir.»

Nanko başka birşey söylemeden döndü, biz de onu izledik. Gittiğimiz yerden korkuyorduk, ama yine de mutluyduk doğrusu.

YEDİNCİ BÖLÜM

KAÇACAĞIMIZI düşünerek yanımıza hiç birşey almamıştık. Telâşla öteberiyi toplamaya koyulduk. Nanko kapı kapı dolaşıyor, elimizi çabuk tutmamızı söylüyordu.

«Rüzgâr sertleşiyor,» diye bağırdı. «Gemi sizi almadan gider, ha!»

Yanıma almak istediğim şeyleri iki sepete doldurdum. Balina kılçığından üç iğnemi, bir taş bıçağımı, iki de yemek pişirmek için kapla içinde küpeler olan

istiridye kabuğundan küçük kutumu aldım.

Ulape süs eşyasına benden çok düşkün olduğu için iki kutuyu da ıncık boncukla doldurdu. İşi bittikten sonra da burnuna, yanaklarına mavi kilden bir çizgi çizdi. Bu evli olmadığını göstermek içindi.

«Gemi gidiyor!» diye bağırdı Nanko.

«Giderse gitsin,» dedi Ulape. «Fırtına dindikten sonra tekrar gelir.»

Ulape, Nanko'ya tutkundu fakat onunla alay etmekten de geri kalmıyordu.

«Belki bu kez gelenler daha yakışıklı daha gözüpek olur.» dedi.

Nanko:

«Siz bütün kadınlar o kadar çirkinsiniz ki, gelenler de korkup kaçarlar sizden.» diye burun kıvırdı.

Köyden ayrılırken rüzgâr eni konu artmıştı; yüzümüze gözümüze kumlar doluyordu. Ramo sepetlerden birini yüklenmiş, önümüzden sekerek koşuyordu. Birden durdu, oltasını unuttuğunu söyleyerek geri dönmek istedi, fakat Nanko uçurumun başında acele etmemizi işaret ediyordu; Ramo'nun geri dönmesine izin vermedim.

Gemi, koy açığında demirlemişti. Nanko dalgalardan kıyıya yanaşamadığını söyledi. Kocaman dalgalar kayalara çarpıyor, gök gürültüsü gibi uğulduyordu. Kumsal köpüklerden görünmüyordu.

Beyaz adamlar iki sandalı kumsala çekmişler, gelenlerin sandala binmesine yardım ediyorlar; anlamadığımız bir dille işaretler ederek çabuk olmamızı anlatmak istiyorlardı.

Nanko'yla reis Matasaip'in dışında

kabilemizin bütün erkekleri gemiye binmişlerdi. Nanko, Ramo'nun da gemide olduğunu söyledi. Geri dönmesine izin vermeyince önümüz sıra koşarak kaybolmuştu. Nanko'nun dediğine göre, kumsalı terkeden ilk kayığa atlamış.

Matasaip, kadınları iki gruba ayırdı. Kadınlar kayıklara sıkıştıktan sonra beyaz adamlar da bir süre itip içine atladılar.

Koy az buçuk rüzgârdan korunuyordu fakat kayalık geçitten geçip denize açılınca büyük dalgaların saldırısına uğradık. Herkesi bir telâş, bir korku aldı. Çevremizde köpükler uçuşuyor, beyaz adamlar birbirlerine bağrışıyordu. Kayık dalgalarla bir yükselip bir alçalıyordu. O kadar ki gemiyi bir görüyor, bir kaybediyorduk. Neyse, sonunda gemiye ulaşabildik, güç belâ güverteye tırmandık.

Gemi genişti; bizim en büyük kayıklarımızın birkaç katıydı. İki kocaman direği vardı, aralarında mavi gözlü, kara sakallı genç bir adam duruyordu. Bu beyaz adamların başı olmalıydı, çünkü bağıra çağıra verdiği emirler hemen yerine getiriliyordu. Yelkenler uzun direklere çekilince iki adam demirin ipine asıldılar.

Ramo'nun çok meraklı bir çocuk olduğunu bildiğimden çalışan adamların yanında olacağını düşünerek oraya doğru seslendim. Rüzgâr sesimi bastırdı, karşılık alamadım. Güverte çok kalabalıktı, fakat aradan bir yol bularak Ramo'yu aramaya başladım. Seslenmelerime karşılık alamıyor, sorduklarım da Ramo'yu görmediklerini söylüyordu.

Sonunda Nanko'yu buldum. Korkuyla haykırdım:

«Kardeşim nerede?»

Bana kumsalda söylediklerini tekrarladı, fakat Ulape'yle konuşurken adayı işaret ediyordu. Güvertede yüksek bir yere çıkarak adaya baktım, elinde oltasıyla uçurumdan inen Ramo'yu gördüm.

Yelkenler rüzgârla şişmiş, gemi yavaş yavaş adadan uzaklaşıyordu. Herkes, beyaz adamlar bile, uçuruma doğru bakıyorlardı. Onlardan birine koştum, elimle Ramo'yu gösterdim, fakat o başını sallayarak benden uzaklaştı. Gemi hızını arttırmıştı. Kendimi tutamıyarak haykırdım.

Reis Matasaip koluma yapışarak:

«Ramo'yu bekleyemeyiz, beklersek gemi kayalara sürüklenir.» dedi.

«Beklemeliyiz! Onu da almalıyız!» diye bağırdım.

Matasaip:

«Korkma, nasıl olsa gemi başka bir gün döner, alır onu. Yiyeceği, içeceği ve

uyuyacağı yer var. Birşey olmaz ona.» dedi.

«Hayır! Hayır!» diye haykırdım.

Matasaip'in yüzü taş gibiydi. Beni dinlemiyordu bile. Bir kez daha haykırdım, ama sesim uluyan rüzgârda kayboldu. Herkes çevremi alarak, Matasaip' in sözlerini tekrarlıyordu, ama bana söz möz kâr etmiyordu.

Ramo uçurumun başından kaybolmuştu. Kumsala inen çimenlikten koşuyor olmalıydı.

Gemi denizotları yatağının çevresinden dolaşıyordu. Kıyıya dönecek umuduna kapılarak soluğumu tutup bekledim. Fakat yavaşça yönünü değiştirip doğuyu tuttu. O anda yerimden fırlayarak güvertenin kenarına koştum, beni yakalamak isteyen ellerden kurtularak kendimi denize attım.

Başımın üzerinden bir dalga geçti ve dibe gitmeye başladım. Dibi boylar-

ken artık deniz yüzüne çıkamıyacağımı düşünüyordum. Suyun üstüne çıktığımda gemi uzakta kalmıştı. Köpüklerin arasından yalnızca yelkenleri gözüküyordu. Eşyalarımı koyduğum sepeti hâlâ elimde tutmakta olduğumu farkettim. Çok ağır olduğu için onunla yüzemiyeceğimi anlayarak bıraktım ve kıyıya doğru yüzmeye başladım.

Mercan Kovuğu'nun ağzındaki kayaları zorlukla görebiliyordum, fakat korkmuyordum. Fırtınada olmasa bile daha önce birçok kereler bu mesafeden daha uzaklarını yüzerek almıştım.

Yüzerken Ramo'yu nasıl cezalandıracağımı düşünüyordum, ama kıyıya ulaşıp ayağım yere bastığında, karşımda elinde oltasıyla gözleri korkudan faltaşı gibi açılmış Ramo'yu bulunca herşeyi unuttum Dizlerimin üzerine çökerek ona sarıldım.

Gemi gözden kaybolmuştu.

Ramo gözleri yaşlı sordu:

«Geri gelecek mi?»

«Yakında,» dedim.

Tek kızdığım şey, günlerce çalışıp yaptığım yukka ipliğinden etekliğimin paramparça oluşuydu.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

ÇİMENLİKTEN tırmanırken sert rüzgâr kumları kaldırıyor, yüzümüzü gözümüzü tırmalayarak yürümemize engel oluyordu. Geri dönemeyeceğimizi anlayarak kayalıkların arkasına sığındık Akşam oluncaya kadar öylece dertop olmuş kaldık. Ay çıkınca rüzgâr azaldı Ay ışığından yararlanarak köye döndük.

Kulübeler hayaletler gibiydi Yaklaştığımızda, koşan ayak seslerine ben-

zer bir ses duydum. İlk önce rüzgâr olabileceğini düşündüm, fakat köyün ortasına gelince, yaban köpekleri sürüsünün kulübelerin çevresinde dolaştığını gördük. Bizi görünce hırlayarak kaçtılar.

Biz gider gitmez sürü köye dalarak bıraktığımız midyeleri yemişti. Her yerde buldukları herşeyi silip süpürmüşlerdi. Ramo'yla birlikte uzun zaman araştırdıktan sonra az birşey bulup küçük bir ateş yakarak yemeğimizi yedik. Köpekler bütün gece boyunca köyden uzak olmayan bir tepede uluyup durdular. Fakat gün ışıyıp kulübeden çıktığımda, seslerini keserek adanın kuzeyinde büyük bir mağaradaki inlerine girdiler.

Bütün gün yiyecek aramakla geçti. Rüzgâr esiyor, dalgalar kumsalı örtüyordu. Bunun için kayalığa ve kumsala inemedik. Uçurumun başındaki martı yumurtalarını topladım. Ramo'da suların yükselmesiyle oluşan bir havuzdan

balık tuttu. Tuttuğu balığı eve getirirken gururlanıyordu. Bu şekilde sebep olduğu durumu yumuşatabileceğini düşünüyordu.

Dere boyundan topladığım köklerle epeyce yiyeceğimiz olmuştu. Fakat pişirme kaplarımız denizin dibini boylamıştı. Binbir güçlükle düz bir kayanın üzerinde bunları pişirmeye çalıştık.

Yaban köpekleri o gece yine geldiler. Balığın kokusunu almış, tepenin üstünde birbirlerine havlıyorlardı. Yaktığımız ateşin ışığında gözlerinin parladığını görüyordum. Güneş doğunca uzaklaştılar.

O gün deniz sakindi; kayalara inerek midye topladık. Deniz otlarından bir sepet örüp güneş batmadan midyelerle doldurduk. Köye dönerken elimizde midye sepetleriyle uçurumun başında durduk. Hava açıktı. Geminin gittiği yöne baktık.

«Bugün geri gelir mi?» diye sordu Ramo.

Gelmiyeceğini bildiğim halde:

«Gelebilir,» dedim. «Gittikleri yer uzak olduğundan gelmesi uzayabilir.»

Ramo yüzüme baktı. Kara gözleri parlıyordu.

«Canı isterse gelsin,» dedi.

«Neden?» diye sordum.

Ramo mızrağı ile yeri kazarak düşünüyordu.

«Neden?» diye üsteledim.

«Çünkü burada seninle yalnız olmak hoşuma gidiyor. Başkalarının olmasından daha iyi. Yarın kayıkları sakladığımız yere gidip kayıklardan birini Mercan Kovuğu'na getireceğim. Hem balık tutar, hem de adanın çevresinde geziniriz.»

«Kayıklar çok ağır, bir başına denize indiremezsin.»

«Görürsün.» dedi.

Ramo'nun boynunda deniz fili dişlerinden bir kolye vardı. Aramıza mızrağını sapladığında birbirlerine çarpıp takırdadılar.

«Chowig'in oğlu olduğumu unutuyorsun.» dedi, göğsünü şişirdi.

«Unutmuyorum ama, küçük oğlusun daha.» karşılığını verdim. «Bir gün babam kadar uzun boylu ve kuvvetli olacaksın, ancak o zaman büyük kayıklarla başa çıkabilirsin.»

«Ben Chowig'in oğluyum.» diye tekrarladı. Konuştukça gözleri büyüyordu. «Oğlu olduğum için babam ölünce yerine benim geçmem gerek. Şimdi Ghalasat köyünün reisiyim. Bütün istediklerim yerine getirilmeli.»

«Sen ilk önce adam ol bakalım, yoksa şimdi seni kırbaçlar, kırmızı karıncaların yuvasına bağlarım.»

Ramo'nun rengi uçtu. Geleneğimi-

ze göre erkekliğe ulaşanlar sınava tutularak ilk önce kırbaçlanır, sonra da karıncaların yuvasına bağlanırdı.

Çabucak ekledim:

«Hazırlan bakalım Reis Ramo.»

Ramo gülerek:

«Bu ad bana uymuyor.» dedi. «Daha iyi bir ad düşünelim.»

Bu arada da geçen martılara mızrağını atıyordu. Mızrağını almaya giderken arkasından baktım. Bu sopa bacaklı, çöp kollu haylazla işim vardı. Hele bir de kendini reis sanarsa...

Hemen ardından koşup kollarının arasına almak isteği geçti içimden.

Geri geldiğinde:

«Bir ad buldum.» dedi.

Ciddi ciddi:

«Neymiş?» diye sordum.

«Ben Reis Tanyositlopai'yim.»

«Çok uzun bir ad, hem söylemesi de zor.»

«Çabuk öğrenirsin,» dedi Reis Tanyositlopai.

Ramo'yu kayıkların saklı olduğu yere tek başına göndermeye niyetim yoktu, ama sabah uyandığımda ne kulübede, ne dışarda bulamayınca, karanlıkta kalkıp gittiğini anladım, kendi haline bıraktım.

Biraz sonra başına gelebilecekleri düşünüp içim içimi yemeğe başladı. Uçuruma sarkan ipten bir keresinde inmişti, ama en küçük kayığı olsun kayalardan denize itemezdi. Bir tarafını yaralamadan denize indirse bile suların yüksek olduğu bölgeden geçebilecek miydi?

Bütün bunlar aklımdan geçince, ardısıra gitmeye karar verdim. Çimenlikte yürürken uçuruma gitmesine engel mi olsaydım, diye düşünüyordum. Fakat geminin ne zaman geleceği belli değildi ve o zamana kadar adada yalnızdık. Ra-

mo'nun daha çabuk gelişmesi, bana yardım etmesi gerekti. Sorumluluğu öğrenmeliydi.

Yolumu değiştirerek Mercan Kovuğu'na indim. Ramo kayığı denize indirmeyi başardıysa, güneş yükselmeden küçük koy'a gelebilirdi. Onu kumsalda beklemeye karar verdim. Hem sonra karşılayan olmazsa yaptığı yolculuğun ne değeri olurdu?

Ramo'yu aklımdan çıkarmaya çalışarak midye aramaya koyuldum. İhtiyacımız olan yiyeceği hesaplıyor, bunu köyde olmadığımız zaman yaban köpeklerinden nasıl saklıyacağımızı düşünüyordum. Bu arada aklımın bir köşesinde de gemiyle Matasaip'in sözleri vardı. İlk kez gemi geri döner mi diye kuşkulandım. Midyeleri kayalardan koparırken arada bir duruyor, gözümün alabildiğine uzanan bomboş denize korkuyla bir göze atıyordum.

Güneş yükseliyordu. Ramo'dan ses sedâ yoktu. Huzursuzlanmaya başladım. Sepet dolmuştu. Taşıyarak düzlüğe getirdim.

Buradan koy'u, denize balık oltası gibi uzanan buruna kadar görebiliyordum Güneş tam tepeye gelene dek bekledim. Sonra ben yokken Ramo köye dönebilir diye düşünerek geri döndüm. Kulübe boştu.

Hemen bir çukur kazarak sepeti koydum, ağzına büyük bir taş kapattım. Adanın güney ucuna yollandım. Yolda Ramo yoktu. Öbür yoldan gelebileceğini düşünerek seslendim. Karşılık alamadım. Koşmaya başladım. Uzaktan köpekler havlıyordu.

Uçuruma yaklaştıkça köpeklerin havlamaları arttı. Bir an susuyorlar sonra tekrar hep bir ağızdan uluyorlardı. Seslerin geldiği yana yöneldim. Uçurumun yanında bir kum tepeciğine geldi-

ğimde yaban köpekleri sürüsünü gördüm. Birşeyin çevresinde dönüp duruyorlardı.

Yaklaşınca ortalarında sırt üstü yatan Ramo'yu gördüm. Boğazında derin bir yara vardı ve kımıldamadan yatıyordu.

Kucağıma aldığımda ölmüş olduğunu hissettim. Vücudu köpeklerin diş izleriyle doluydu. Öleli çok olmuştu. Ayak izlerinden uçuruma hiç ulaşamamış olduğunu anladım.

Yanıbaşında iki köpek yatıyordu ve birinin böğrüne Ramo'nun mızrağı saplanmıştı.

Ramo'yu köye taşıdım. Akşam olmuştu. Yaban köpekleri bütün yol boyunca beni izlediler ama Ramo'yu kulübenin önüne yatırarak içerden bir sopa kapıp peşlerine düşünce kaçıştılar. Uzun kıvırcık tüylü, sarı gözlü boz bir köpek başlarıydı, en son kaçan o oldu.

Karanlık çöküyordu. Köpekleri tepeye kadar kovaladım. Sessizce önümden kaçıyorlardı. İki tepeyle bir vadi boyunca koşarak inlerine kadar gittik. Birbiri peşi sıra mağaraya girerek kayboldular.

Mağaranın ağzı genişti ve kayalarla kapatılamıyacak kadar yüksekti Çalı çırpı topladım. Bunları tutuşturup mağaranın içine atmayı tasarlıyordum Bütün gece süresince ateşi besliyerek mağaranın içerlerine sokacaktım Fakat bunun için yeteri kadar yakacak yoktu.

Ay çıkınca mağarayı terkederek köye döndüm. Bütün gece gözümü kırpmadan Ramo'nun ölüsü başında oturdum. Bir gün bütün yaban köpeklerini öldüreceğime yeminler ediyordum. Nasıl olacaktı bu, bilmiyorum ama hepsini öldürecek, Ramo'nun öcünü mutlaka alacaktım.

DOKUZUNCU BÖLÜM

BİRÇOK günün doğup batması dışında geçen zamanı hatırlamıyorum şimdi. Artık yalnızdım. Ne yapacaktım? Bir süre köyden ayrılmadım. Bütün midyeleri yeyip bitirene kadar kulübeden de dışarı çıkmadım. Hepsi bitince kumsala inip yenilerini topladım, yine kulübeme kapandım.

Artık köyde kalmamaya karar verdiğim günü iyice hatırlıyorum. Koyu sisli bir sabahtı; kıyıyı döven dalgaların sesi uzaktan duyuluyordu. O güne ka-

dar köyün ne kadar sessiz olduğunu farketmemiştim.

Sis, sürünerek boş kulübelerin içine girdi. Kulübelerin içindeki sis şekilleri bana ölenlerimizle adadan ayrılanları hatırlatıyordu. Dalgaların mırıltıları onların sesleriydi sanki...

Uzun süre düşler görüp sesler işiterek olduğum yerde oturdum kaldım. Derken güneş çıktı, sisler dağıldı. Kulübemin duvarının dibinde bir ateş yaktım ve ateşin yavaş yavaş bütün kulübeyi sararak yakıp kül etmesini seyrettim. Yanıp bitince bir başkasını tutuşturarak bütün köyü yaktım. Sonunda Ghalas-at köyü yerinde tüten küller kalmıştı.

Yanıma bir sepet yiyecekten başka alacak birşey kalmamıştı. Onu da yüklenerek gemi geri dönünceye kadar yaşamayı kararlaştırdığım yerin yolunu tuttum

Bu yer Mercan Kovuğu'nun yarım

fersah batısında bir burundu. Burunun ucunda büyük bir kaya ve iki bodur ağaç vardı. Kayanın arkasında on adımlık bir düzlük hem rüzgârdan korunuyor, hem de koy'la denizi görüyordu Kayanın öbür tarafından ise bir dere geçiyordu.

O gece uyumak için kayanın tepesine tırmandım. Tepesi düz ve uzanıp uyuyacak kadar genişti. Yerden yüksek olduğu için de uyurken yaban köpeklerinden korkmama sebep yoktu. Ramo'yu öldürdükleri günden beri gözükmemişlerdi ya, bu yeni kampıma geleceklerinden de en küçük bir kuşkum yoktu.

Burası beraberimde getirdiğim yiyecekleri saklamak için çok elverişliydi. Mevsim kış olduğundan ve her gün gemi dönebileceğinden yiyecek biriktirmenin bir gereği yoktu Bu zaman süresinde kendimi yaban köpeklerinden ko-

rumak, onları bir bir öldürmek için silah yapacaktım.

Kulübelerin birinde bir sopa bulup almıştım ama bir yaya, oklarla büyük bir mızrağa ihtiyacım vardı. Ramo'nun öldürdüğü köpekten aldığım mızrak çok küçüktü. Ancak balık vurmakta kullanılabilirdi.

Ghalas-at köyünün yasaları kadınların silah yapmasını yasaklamıştı. İlk önce belki unutulup kalmış birşey bulurum umuduyla köye giderek külleri karıştırdım. Hiç birşey bulamayınca yiyecek ve suyla birlikte saklanmıştır diye düşünerek kayıkların bulunduğu yeri araştırdım. Oradan da elim boş döndüm. Derken Aleutların getirdiği sandığı hatırlayarak Mercan Kovuğu'na yollandım. Savaş sırasında sandığı kumsalda görmüştüm, fakat avcıların kaçarken yanlarına alıp almadıklarını hatırlamıyordum.

Kumsal denizin sürüklediği denizotları kümelerinin dışında bomboştu. Sular çekilmişti. Sandığın bulunduğu yer, Ulape'yle savaşı seyrettiğimiz uçurumun bitimiydi. Kum dümdüzdü. Sopamla küçük çukurlar kazmaya başladım. Belki fırtına üzerini kumlarla örtmüştür diye geniş bir daire şeklinde kazıyordum.

Dairenin ortasına doğru sopam sert birşeye çarptı. Kayadır diye düşündüm. Fakat ellerimle çevresini kazınca sandığın siyah kapağı ortaya çıktı.

Bütün bir sabahı sandığın çevresindeki kumları kazarak geçirdim. Dalgalar sandığı derine gömmüştü. Sadece kapağını açacak kadar kazdığımda sular yükselmiş ve çukurun içini kumlar doldurmaya başlamıştı. Her dalga sandığı biraz daha örtüyordu. Sandığın yerini kaybetmekten korkarak sular çekilinceye kadar olduğum yerden kıpırda-

madım. Sular alçalınca tekrar işe koyularak kapağını açmayı başardım.

Sandık türlü renkte boncuk, bilezik ve küpelerle doluydu. Biran mızrak başları aradığımı unuttum. Boncukları güneşe tutuyor ve içlerindeki renklerin parlamasını seyrediyordum. En uzun boncuklardan birini alarak boynuma geçirdim, bir çifte bilezik ve küpe taktım. Sularda kendimi hayran hayran seyrederek dolaşmaya başladım. Bütün koy'u bir baştan bir başa dolaştım. Yürürken boncuklar birbirine çarpıyor tın tın sesler çıkarıyordu. Dalgaların arasında dolaşırken kendimi reisin eşi sanıyor, kurum kurumlanıyordum.

Savaşın olduğu çimenliğin bitimine gelince birden burada ölenleri ve taktığım bu boncukları getirenleri hatırladım Sandığın başına döndüm Bir süre boynumda ve kollarımda parlayan boncuklara bakarak olduğum yerde dikil-

dim. Ne güzel şeylerdi. Kendi kendime 'Bunlar Aleutların değil benim sayılır' dedim. Fakat böyle söylememe rağmen bunları hiç bir zaman takamıyacağımı da biliyordum.

Bir bir çıkardım üzerimdekileri. Sandıktakilerini de aldım; dalgaların içinde dolaşarak hepsini denize serptim.

Sandıkta demir mızrak başlıkları yoktu. Kapağı kapatıp kumla örttüm aramaktan vazgeçtim.

■

BUNDAN sonraki günler, yaban köpeklerinin kayanın altına sokulup uludukları geceye kadar silah yapmayı düşünmedim. Güneşin doğmasıyla gittiler. Fakat uzağa değil. Bütün gün çalılıkların arasından beni gözlediler.

Gece olunca yine buruna geldiler. Akşam yemeğinden kalan yiyecekleri

toprağa gömmüştüm, fakat kazarak çıkardılar ve birbirlerine hırlayarak, dövüşerek, yeyip yuttular. Sonra kayanın dibinde havayı koklayarak dolanıp durdular.

Kokumu alıyorlar, fakat erişemedikleri için deliye dönüyorlardı.

Kayaya tırmanamıyacaklarını bildiğim halde altımda hırıltılarını duydukça tüylerim diken diken oluyordu. Yattığım sürece, yasalarımıza karşı gelerek silah yapsam, başıma neler gelebileceğini düşünüp durdum. Bu yasaları yapan atalarımız benim bu durumda kalacağımı düşünmüşler miydi acaba? Silah yaparsam, yaşlıların dediği gibi dünyanın dört yönünden rüzgârlar eserek beni yerle bir ederler miydi? Yoksa yer sarsılır, üzerime kayalar yağar mıydı? Ya da deniz kabarır, adayı sular mı kaplardı? Belki de babamın söylediği gibi yaptı-

ğım silahlar tam kullanacakken elimde kırılırdı.

İki gün boyunca bunları düşünüp durdum, üçüncü gece yaban köpekleri yeniden geldiğinde ne olursa olsun silah yapmaya karar verdim.

Ertesi sabah korku içinde olmama karşılık herşeyi göze alıp işe giriştim.

Kampımın yakınındaki kıyıda bizim deniz fili dediğimiz ayı balığı türünden dişleri çok sert ve sivri olan hayvanlar yaşardı. Bunların dişlerini mızrağımın ucuna takmak istiyordum ama bu kez de deniz filini yakalamak için elimde hiç bir aracım yoktu. Avcılarımız bu hayvanları uyurken üzerlerine ağ atarak yakalarlardı. Bu işi yapmak için en azından üç kişiye ihtiyaç vardı. Bazan hayvan yine de ağı birlikte sürükleyerek denize kaçmayı başarırdı.

Mızrak yapmak için bir ağaç kökünü yontarak sivrilttim, ateşe tutarak

bir güzel sertleştirdim. Sonra da kocaman bir taş bularak bununla bir ayı balığı öldürdüm. Ayı balığının sinirlerini çıkardım, ip gibi örerek, yaptığım mızrağın ucuna bağladım.

Yayla okların yapılması da hayli zamanımı aldı. Yaya gerecek ipim vardı ama hem bükülebilen, hem de dayanıklı bir yay bulmak için günlerce çalılıkları araştırdım. Bir sürü de sopa buldum, bunları yonttum, uçlarına sivriltiğim taşlar taktım, diplerini de tüylerle süsledim.

İşin güç yanı bunları bulmak değil, yapmaktı. Birçok kez silah yapılırken seyretmiştim, fakat yine de bu konuda bilgim çok azdı. Babam kışları kulübemizde otururak sopalar yontar, taşlar sivriltir, bunların ucuna tüyler bağlardı. Bütün bunları görmeme karşılık hiç bir zaman kendimin de yapacağını düşünmediğim için alıcı gözüyle izlememiştim.

Böylece işe yarar soyundan yayla okları yapmak günler aldı, yaptıklarımın çoğu da pek işe yaramadı. Yaptığım silahları bir torba içinde arkama bağlayıp her gittiğim yere birlikte taşıyarak denemeler yapıyordum.

Silah yapmakla uğraştığım günlerde yaban köpekleri kampıma gelmedi, ama bütün gece ulumalarını işitiyordum. Bir keresinde sürünün başı olan boz tüylü, sarı gözlü köpeği çalıların arasından beni gözlerken gördüm. Kaynaktan su doldururken o kaynağın yanındaki tepenin üzerinde durmuş bana bakıyordu. Çalılar arasından yalnızca başını görebiliyordum. Oklarımın erişebileceği kadar yakındı bana.

O gün nereye gitsem yanımda silahlarım olduğu için kendimi güvenlik içinde saydım.

Ramo'nun öcünü almak için sabırla bekliyordum. Köpeklerin nasıl olsa kampıma geleceklerini bildiğim için inlerine gitmiyordum. Geceleri yine kayaya tırmanarak orada uyuyordum.

İlk geceden sonra kayanın çıkıntıları etime battığından kumsaldan yosun taşıyarak kendime rahat bir yatak yaptım. Sabahları uçurumun oyuklarındaki yuvalarından havalanan martılar başımın üzerinden uçar, sonra döne döne kumsaldaki su birikintilerine inerlerdi. Suyun başında önce bir ayakları, sonra öbürünün üzerinde bir süre durduktan sonra çevreye sular saçarak yıkanır, kıvrık gagalarıyla tüylerini tararlardı. Yıkanıp tarandıktan sonra yiyecek aramaya çıkarlardı. Denizotları yatağının ötesinde pelikanlar avlanır, yükselip yükselip birden alçalarak denize dalar ve ağızlarında bir balıkla tekrar su yüzüne çıkarlardı. Denizotları yatağı içinde de su

samurları avlanırdı. Bu küçük, utangaç hayvanlar —babamın dediği gibi— Aleutlar gittikten hemen sonra geri dönmüşler ve çabucak üreyerek çoğalmışlardı. Sabah güneşinin ışınları sık kürklerinin üzerinde parlar ve bu sevimli hayvanları altın topacına çevirirdi.

Geceleri kayanın üzerinde yatarken gözlerimi yıldızlara dikerek beyaz adamların gemisini düşünürdüm. Gün ışır ışımaz yerimden fırlayarak Mercan Koyuğu'nun küçük koy'una bakardım. Her sabah geminin gece gelmiş olacağını düşünerek umutlanır, her sabah da umutlarım hep boşa çıkardı.

Ghalas-at köyü kalabalıkken yapılacak iş olduğundan güneş doğmadan kalkardım. Şimdi ise güneş yükselene kadar kayanın üstünde tembel tembel yatıyordum. Kahvaltımı ettikten sonra kaynağa giderek sıcak suda yıkanıyor-

dum. Oradan da kıyıya iniyor, akşam yemeğim için midye topluyor, bazan da balık avlıyordum. Karanlık olmadan kayama tırmanarak yine denizi gözlüyordum; tâ gecenin içinde kaybolana kadar..

Gemi dönmedi, Böylece koca bir kışla bahar da gelip geçti.

ONUNCU BÖLÜM

BİZİM adamızın en güzel mevsimi yazdır. Yazın güneş kızgınlaşır, rüzgârlar durularak batıdan bazan da güneyden esmeye başlar.

Bu günler geminin adaya gelebileceği en uygun zaman olduğundan günün çoğunu kayanın üzerinde oturup uçsuz bucaksız denizi gözlemekle geçiriyordum.

Bir keresinde ufukta küçük bir cisim görerek gemiye benzettim, fakat

üzerinden sular fışkırınca bunun bir balina olduğunu anladım.

Yaz günlerim bomboş denizi gözlemekle geçti.

Kışın ilk fırtınası bütün umutlarımı alıp götürdü. Gemi beni almaya dönecek olsaydı, yaz günlerini seçeceği kesindi. Artık kışın geçmesini —belki de daha uzun bir süre— beklemem gerekti.

Adada daha birçok günler güneşin denizin üzerinden doğduğunu ve yine denize döndüğünü yalnız başıma görecek olduğumu düşündüğümde yüreğime bir yalnızlık duygusu gelip çöreklendi. Önceleri Matasaip'in geminin geri döneceğini söylediğini hatırlayıp bu denli ümitsizliğe kapılmamıştım. Şimdi bütün umutlarımı yitirmiştim. Artık gerçekten yalnızdım. İştahım kesilmiş, geceleri korkunç düşler görmeden uyuyamaz olmuştum.

Kuzeyden esen rüzgâr da şiddetlen-

mişti, denizden doğru adaya kocaman kocaman dalgalar yolluyordu. Bundan böyle olduğum yerde, barınamıyacağımı anlayarak yatağımı kayanın dibine taşıdım ve kendimi korumak için bütün gece ateşi yanık tuttum. Burada geçirdiğim beş geceden ilkinde, köpekler gelip ateşin çevresinde durdular. Üçünü oklarımla öldürdüm, ama sürünün başı olan boz köpeği kaçırdım, köpekler bir daha gelmediler.

Altıncı gün, fırtına dindiğinde kayıkların saklı olduğu yere gittim. Kumsalın bu yakası rüzgârdan korunurdu. Kayıkları oldukları gibi buldum. İçlerindeki kuru yiyecek bozulmamıştı ama kaplardaki sular pislenmişti. Kaynağa giderek bir testi su doldurdum.

Artık geminin geleceğinden umudumu kestiğim fırtınalı günlerde, kayıklardan birine binip güney yönündeki ülkeye gitmeyi kararlaştırmıştım. Adadan

ayrılmadan önce Kimki'nin yıllar önce bu ülkeden adamıza gelen atalarının ruhlarına danıştığını ve rüzgârlarla denize buyuran Zuma'nın öğütlerini hatırladım. Fakat bunların hiçbirini yapamazdım. Zuma, Aleutlar tarafından öldürülmüştü, ben de birçok defa denememe rağmen ölülerin ruhlarıyla konuşmayı başaramamıştım.

Kumsalda durup bunları düşünürken korkmuyordum. Çünkü atalarımız guneydeki ülkeden kayıklarıyla denizi aşıp gelmeyi başarmışlardı. Kimki de gitmişti. Kayık kullanmakta bu adamlar kadar usta değildim, ama bu dipsiz sularda başıma gelebilecek şeyler beni ürkütmüyordu. Ne olursa olsun, her yerinde bir anısı olan bir adada, her an yaban köpeklerinin korkusuyla yalnız başına yaşamaktan daha kötüsü olamazdı.

Uçurumun bitiminde saklı dört ka-

yıktan en küçüğünü seçtim. Yine de benim için çok ağırdı bu, çünkü altı insan taşıyabilecek büyüklükteydi. Kayığın uzunluğunun dört, beş katı olan kayalık bir yoldan kayığı denize indirmem hiç de kolay olmayacaktı.

İlk iş olarak kayığın önündeki yoldan bütün büyük kayaları temizledim. Boş kalan çukurlara da çakıl taşları doldurarak kaygan bir yol yaptım. Kumsal dikti ve kayığı bir kere yerinden oynattığımda kendi ağırlığı ile çakıl taşlarının üzerinden kayarak denize ulaştı.

Kıyıdan ayrıldığımda güneş batıya yönelmişti. Deniz sakindi. Adanın güney kıyısını geçerek suyun anaforlu bölgesine geldiğim zaman rüzgâr çıktı. Kayığın arkasına geçerek diz çöktüm, anaforlu suları geçene kadar durmamacasına kürek çektim. Dalgalar küçüktü fakat denize açıldığımda sırılsıklam olmuştum. Dulgaların akış yönünde gitmek daha ko-

lay olmasına karşılık beni yanlış yöne sürükleyebilirlerdi.

Adayı soluma alarak durmadan kürek çektim. Güneş batarken arkama baktığımda adanın gözden kaybolduğunu gördüm; işte ilk kez o an içimi bir korkudur kapladı.

Artık çevremde sadece su tepecikleriyle su ovaları vardı. Düzlüklere geldiğimde hiç birşey göremiyordum. Dalgaların tepesinde de önümde gözün alabildiğine uzanan denizden başka birşey yoktu.

Gece oldu, testiden biraz su içtim. Su içimi serinletti.

Deniz kapkaraydı, gökten ayırdedilmiyordu. Dalgaların da sesi kesilmişti, yalnızca kayığın altına vurduklarında hafif bir hışırtı duyuluyordu. Bu hışırtılar bazan gülen insanların sesini andırıyordu. Korkumdan açlığımı unutmuştum.

İlk çıkan yıldız korkumu biraz hafifletti. Tam önümden denizin içinden çıkarak doğuya doğru yükseldi. Öbür yıldızlar da birerli ikişerli görünmeye başladılar, fakat ilkinden gözümü ayıramıyordum. Biçiminden ötürü 'yılan' dediğimiz bu yeşil yanan yıldızı iyi bilirdim. Ara sıra siste kayboluyor, sonra yeniden ortaya çıkarak parlıyordu.

Dalgalar yönlerini değiştirdiklerinden bu yıldız olmasa yolumu kaybedebilirdim. Daima bu yıldıza doğru güney yönünde kürek çekiyordum, kayık arkamdaki kara sularda yılan gibi iz bırakıyordu.

Bu yıldız yükselince Kuzey Yıldızını soluma aldım. Bu yıldıza biz **«olduğu yerde duran yıldız»** derdik.

Rüzgâr dindi. Genellikle gece yarısı dindiğinden ne zamandan beri yolda olduğumu ve günün ışımasına ne kadar kaldığını hesaplayabildim.

Bu sırada kayığımın su aldığını farkettim. İçine yiyecek koyduğum kapların birini boşaltarak, bununla kayığın içindeki suyu atmaya çalıştım. Kayığın içinde su dizlerime doğru yükseliyordu.

Kürek çekmeyi bırakarak kayığın dibi hemen hemen kuru bir hale gelinceye kadar suyu boşaltmakla uğraştım. Sonra da karanlıkta elimle yoklaya yoklaya suyun sızdığı deliği araştırdım. Kayığın baş tarafında elim uzunluğunda ve parmağım genişliğinde bir çatlak buldum. Kayığın burnu sudan yukarda kalıyordu ama dalgalara battığı zaman su alıyordu.

Etekliğimden bir parça yırtarak bununla deliği tıkadım.

Güneş dalgaların üzerinden gözükmeye başlar başlamaz tuttuğum yolun çok solunda kaldığını gördüm. Sular beni yanlış yöne sürüklemişti. Yönümü gü-

neşe çevirerek yeniden bütün gücümle küreklere sarıldım.

O sabah rüzgâr yoktu. Küçük dalgalar kayığın altından çırpıntılarla kayıp geçiyordu. Gecekinden daha fazla ilerlemeye başlamıştım.

Yorgundum ama adadan ayrıldığımdan bu yana daha umutluydum. Hava bozulmazsa güneş batmadan birkaç fersah yol alabilirdim Belki bir gün ve bir gece sonra ulaşmak istediğim karayı görebilirdim.

Güneşin doğuşundan az sonra gideceğim ülkeyi düşünürken kayık tekrar su almaya başladı. Bu seferki yarık aynı tahtalarda ama daha büyüktü. Yine etekliğimden yırtarak deliği kapattım. Ne yapsam, kayığın burnu dalgalara girdiğinde içeri su sızıyordu. Kayık güneşte çok kaldığı için tahtalar birbirinden kolayca ayrılabilir, deniz sertleştiğinde parçalanabilirdi.

Ansızın daha ileri gitmenin tehlikeli olduğunu anladım. Yolculuğum iki gün, belki de daha fazla sürebilirdi. Yol yakınken adaya dönmem daha doğru olacaktı. Fakat geri dönmeye de karar veremiyordum bir türlü. Deniz sakindi, bunca yol gelmiştim. Bu kadar güçlük çektikten sonra adaya dönmek çok acıklıydı. Hele terkedilmiş bir adada bir başıma geçireceğim günleri düşündükçe dönmek daha da güçleşiyordu.

Kafamdan bu düşünceler geçerken kayığım başı boş sürükleniyordu. Fakat çatlaktan sızan sular gözüme ilişince aklım başıma gelerek küreklere sarıldım. Adaya dönmekten başka çarem yoktu. Hatta kazasız belâsız dönmek bile bir şanstı.

Güneş batana kadar rüzgâr çıkmadı. Bu sürede epey yol aldım. Arada sırada kayığın suyunu boşaltmak için kürekleri bırakıyordum. Bazan dalgalar

büyüyor, iki yandan kayığa doluyordu ama çatlaklar olduğu gibi büyümeden kaldı.

Çatlakların büyümemesi iyiye işaretti. Sonra bir yunus sürüsü göründü. Batıdan geliyorlardı. Kayığı görünce daireler çizerek döndüler, beni izlemeye başladılar.

Kayığa o kadar yakın yüzüyorlardı ki deniz rengindeki kocaman gözlerini görebiliyordum.

Derken kayığın önüne geçerek yüzmeye başladılar. Arasıra su yüzüne fırlıyorlar, yarım daire çizerek tekrar denize dalıyorlardı Bütün sürü kumaş dokuyan mekikler gibi düzenli bir şekilde yol alıyordu.

Yunuslar uğur habercileridir. Bu neşeli ve sevimli hayvanları kayığımın çevresinde görmek beni mutlu etmiş, kürek çekmekten kanayan ellerimin sızısını unutturmuştu. Biraz önceki gibi

kendimi yalnız hissetmiyordum artık. Dostlarımla birlikte eve dönüyordum sanki.

Yunuslar gün sona ermeden geldikleri gibi batı yönünde kayboldular. Uzun süre arkalarından baktım. Gece olunca da gözlerimin önünden eksilmediler. Bu hayaller bitkin olmama rağmen kürek çekmeme yardım ediyordu. Herşeyden önemlisi mavi yunuslar beni evime ulaştırmıştı.

Geceyle beraber sis bastırdı. Ara sıra dağılan sis bulutların arasından batıda yengeçe benziyen «Magat» adı verdiğimiz kırmızı yıldızı görebiliyordum. Kayıktaki çatlaklar büyümüştü Sık sık duruyor, bunları tıkayarak suyu boşaltıyordum.

O gece çok uzundu, bir öncekinden çok daha uzun. Korkmama rağmen iki kez uyuya kalmış arada silkinerek uyanmıştım. Güneşin ilk ışıklarıyla denizde

güneşlenen büyük bir balık gibi uzanan adamızı gördüm.

Güneş yükselmeden adaya ulaşmıştım. Anaforlu bölgenin dalgaları kayığımı kendiliğinden kıyıya sürükledi. Diz çökmekten bacaklarım tutulmuştu. Kayık kıyıya oturduğunda içinden çıkmak için çabalarken denize düştüm Sığ suda sürünerek kumsala vardım. Kumların üzerinde bir süre sevinçten yeri kucaklayarak yüzü koyun kaldım.

Yaban köpeklerini düşünemeyecek kadar yorgundum; hemen oracıkta uyuya kaldım.

ONBİRİNCİ BÖLÜM

DALGALARIN ayaklarıma kadar gelip vurmasıyla uyandım. Gece olmuştu, ama kumsaldan ayrılamıyacak kadar bitkin olduğumdan, yükselen denizden korunmak için daha yüksek bir yere tırmanarak orada hemen yeniden uyudum.

Sabahleyin uyanınca kayığı kıyıdan biraz uzaklaşmış buldum, kumsala çekip, yükselen suların sürüklememesi için ters çevirdim. Sepetlerimi, mızra-

ğımı, yayla oklarımı yüklenerek kampımın bulunduğu buruna doğru tırmanmaya koyuldum.

Yüksek kayadan aşağı bakarken sanki uzun bir süre adadan ayrılmışım gibi geldi. Kendi evimde olmaktan mutluydum. Şimdi artık denizotları yatağında oynaşan su samurları, koy'u koruyan kayaların çevresindeki köpük halkaları, uçan martılarla yükselip alçalan deniz gibi gördüğüm herşey beni mutlu ediyordu.

Böyle hissettiğime kendim de şaştım, çünkü daha iki gün önce aynı yerden bakarken artık burada bir gün bile yaşamaya dayanamıyacağımı sanıyordum.

Uçsuz bucaksız denize baktığım an yolculuk boyunca duyduğum korkuyu yeniden duydum içimde. O sabah, güneşlenen büyük bir balığı andıran adayı ilk kez gördüğümde, günün birin-

de tekrar sağlam bir kayık yaparak denize açılacağımı ve denizin ötesindeki ülkeyi bulacağımı düşünmüştüm. Şimdi artık asla böyle birşeyin olamıyacağını biliyorum.

Benim tek bir evim vardı, o da burası. bu adaydı. Beyaz adamlar önumüzdeki yazdan önce gelseler bile. kafamı sokacak ve biriktirdiğim yiyeceği saklıyacak bir barınağa ihtiyacım vardı. Kendime bir kulübe yapmalıydım. ama nerede?

O gece kayada uyuduktan sonra ertesi gün araştırmalarıma başladım Hava açıktı. fakat kuzevde denize yakın bir takım bulut kümeleri vardı Çok geçmeden de adaya doğru ilerlemeye başladılar, ardlarında fırtınalar beklemekteydi. Kaybedilecek zaman yoktu.

Mercan Kovuğu'yla kaynağa yakın, rüzgârdan korunan bir yer bulmalıydım. Adada böyle iki yer vardı: Biri burunda,

öbürü adanın batısında ve bir fersah kadar bir uzaklıktaydı. Burun, ikisi arasında daha elverişli geldi; buna karşılık adanın batısına çoktandır gitmediğim için bir kez gidip görmek, ondan sonra kesin seçimi yapmayı daha uygun buldum.

İlk dikkatimi çeken şey, buranın yaban köpeklerinin inine yakınlığı oldu. İnlerine yaklaşırken sürünün başı mağaranın ağzında durmuş, sarı gözleriyle beni izliyordu Evimi burada yapacak olursam, ilk önce bu köpekler. sürüsünü öldürmem gerekecekti. Nasıl olsa hepsini öldürmeyi kafama koymuştum ama bu uzun zaman alabilirdi.

Buradaki kaynak burundakinden daha iyiydi. Suyu daha tatlı, daha bol ve erişilmesi kolaydı. Burası uçuruma yakındı ve kayalar da rüzgârı iyice tutuyordu. Ayrıca buradan Mercan Koyuğu'yla kuzey kıyı görülüyordu.

Evimi nereye kuracağıma karar vermeme deniz filleri sebep oldu.

Dik yamaç denize doğru düz bir çıkıntı yaparak biterdi. Sular yükselince buranın bir kısmını örter, yukarılara erişemezdi. Deniz filleri için çok uygun bir yerdi, çünkü fırtınalı günlerde yukarıya doğru tırmanarak kayaları kendilerine siper alabilir, güzel günlerdeyse su birikintilerinde balık avlarlardı.

Deniz fillerinin erkeği çok büyüktür, aşağı yukarı otuz adam ağırlığındadır. Dişileri daha küçüktür ama erkeklerden çok gürültü yapar, bütün gün hatta bazan gece de böğürür dururlar. Yavruları da çok gürültücüdür.

O sabah sular alçaktı, bütün hayvanlar avlanmaya çıkmıştı. Gürültülerinden durulacak gibi değildi, gece biraz azalır gibi olduysa da günün ilk ışıklarıyla tekrar bağırışmaya başladılar. Böylece buruna geri döndüm.

Güneyde, köyün yakınında evimi kurabileceğim başka bir yer daha vardı fakat orası bana hep gidenleri hatırlatacağından yerleşmek istemedim. Sonra rüzgâr adanın ortasındaki kum tepeciklerinden kaldırdığı kumları buraya getirir, bazan kum fırtınasından da göz gözü görmezdi.

O gece ve ondan sonraki iki gün durmadan yağmur yağdı. Kayanın dibine çalılardan bir barınak yaptım, suyumu ve yiyeceğimi getirip sakladım. Yağmurda ateş yakamadığımdan iki gün çok üşüdüm.

Üçüncü gün yağmur dinince ev yapmak için gerekli şeyleri aramaya başladım. Çit yapmaya yarayan uzun sopalara ihtiyacım vardı.

Yakında nasıl olsa yaban köpeklerini öldürecektim ama bu kez de adada sürüyle kırmızı tilki geziyordu; bunlar o kadar çoktu ki öldürmekle bitmezdi. Üs-

telik tilkiler hem kurnaz, hem de hırsızdılar, çit yapmazsam yiyecek falan bırakmazlardı bana.

Yağmurun dindiği sabah hava çok temizdi. Deniz yosun yosun kokuyor, dere boyundaki yaban atlarından ve kum tepeciklerinde yetişen bitkilerden iç bayıltıcı bir koku yükseliyordu. Kumsala inen çimenlikten geçerken bir türkü tutturmuştum. Bugün iyi bir geleceğin başlangıcıydı sanki... İşte böyle uğurlu bir günde evimi yapmaya başlayacaktım.

Tuttuğum balıkları pişirirken, Rontu da yanıbaşımda bekliyordu.

ONİKİNCİ BÖLÜM

YILLAR önce kıyıya iki balina vurmuştu. Bunların kemiklerini süs eşyası yapmak için kullanmıştık, fakat kaburga kemikleri kumsalda kuma yarı gömülü olarak kalmıştı.

Bunları çit diye pekâlâ kullanabilirdim. Kumları kazıp kemikleri teker teker çıkardım, kampıma götürdüm. Kemikler uzun ve kıvrıktı: dikine tuttuğumda boyumu aşıyordu.

Birbirine değecek kadar sık ve tırmanılmasın diye de kıvrımları dışarı gelecek bir şekilde dizdim. Aralarına da denizotlarını sepet gibi örüp gerdim. Denizotları kuruyunca çeker, çok dayanıklı olur. Bunların yerine ayıbalığının sinirlerini de kullanabilirdim; belki daha dayanıklı olurdu ama vahşi hayvanlar bundan hoşlandıklarından çitimi kısa zamanda kemirir yıkarlardı.

Çitin yapımı epey sürdü; bir ucuna kaya gelmeseydi daha da uzun sürebilirdi.

Çitin içine girip çıkabilmek için ancak sürünerek sığabileceğim bir delik kazdım, deliğin dibiyle yanlarına çakıltaşları döşedim. Ağzını dışardan çalılardan yaptığım bir kapakla örttüm, içerden de taşıyabileceğim kadar ağır bir kayayla kapattım.

Çitin uzunluğu sekiz adımdı, sakla-

mak istediğim herşeyi alacak kadar da genişti.

İlk olarak çiti yapmamın nedeni, hem havanın artık kayanın üzerinde uyuyamayacak kadar soğuması, hem de yaban köpeklerinden kurtuluncaya kadar barınakta uyumaktan çekindiğimdendi.

Evi yapmak çitten de uzun sürdü, çünkü günlerce yağmur dinmedi, sonra da işime yarayacak tahtaları bulmak güçtü.

Ghalas-at köyünde büyüklerimizin anlattığı bir efsaneye göre; adamız, çok önceleri yüksek ağaçlarla kaplıymış. Dünyamızın kurulduğu yıllarda Tumaiyowit ve Mukat adlı iki tanrı yönetirmiş yeryüzünü. Bu tanrılar birbirleriyle hiç geçinemez, boyuna kavga eder dururlarmış. Tumaiyowit, bütün insanların ölmesini ister, Mukat da ona karşı çıkarmış

Birgün Tumaiyowit iyice öfkelenerek yeryüzünden ayrılmış, dünyamızın altındaki öbür dünyaya göç etmiş. Giderken de yeryüzünden kendinin olan herşeyi birlikte götürmüş. İşte bu yüzden adamız ağaçsız kalmış.

Dere boyunda tek tük, eğri büğrü bir kaç ağaç vardı. Günlerce, sabahtan akşama kadar adayı altüst ederek bir kaç tane uzun ve düzgün ağaç gövdesi ancı bulabildim.

Evimin arkasını büyük bir kayaya verdim, ön tarafınıysa rüzgâr gelmediğinden açık bıraktım Ağaç gövdelerini atese tutarak ve taş bıçağımla düzelterek eşit boyda kestim. Sonra bu direkleri dört bir tarafa toprağa diktim, üzerlerine sekiz tane direkle bir dam oturttum. Direklerin arasına balık sinirleri gerdim, sonra geniş yapraklı denizotlarıyla örttüm.

Evimi bitirdiğimde kış yarılanmıştı,

ama her gece çitin içinde korkusuz rahat bir uyku çekiyordum.

Birgün yemek pişirirken tilkiler kokuyu alıp geldiler; dışardan, kemiklerin aralıklarından beni gözetlediler. Arkalarından yaban köpekleri de sökün etti. Bir yolunu bulup içeri giremedikleri için homurdanarak çitin çevresinde dört döndüler. Köpeklerin ikisini oklarımla vurdum, sürünün başını yine kaçırdım elimden.

Yemek pişirecek kaplarım olmadığından düz bir kayanın üzerine ateş yakarak balık kızartıyor, kabuklu deniz hayvanlarını pişiriyordum. Çitle ev bitince kap yapma işine giriştim.

Kıyı boyunda denizin aşındırıp düzleştirdiği taşlar vardı. Bunların çoğu yuvarlaktı, aralarından ortası çukur olan iki tanesini seçip çukur yerlerini genişletip derinleştirmek için kumla ovdum. Artık yemek pişirirken bunları kullanı-

yor, önceleri ziyan olan balığın lezzetli suyunu da yiyebiliyordum.

Bitki kökleriyle tohumlarını pişirmek için sazlardan sık bir sepet dokudum. Bu işi Ulape'den öğrendiğim için kolaylıkla yapabiliyordum. Sepet bittikten sonra güneşte kurumaya bıraktım. Kuruyunca su sızdırmasın diye ağaçlardan tutkal topladım, bunu ateşte yumuşatarak sepetin içine sıvadım. Böylece sepetteki suyla tahıl karışımının içine ufak taşları ısıtıp atınca nefis bir lapa çıkıyordu ortaya.

Ghalas-at köyünde kadınlarımız her gece yeni bir ateş yakarlardı ama şimdi kendime fazla iş çıkarmamak için ateşi söndürmüyor, külleyip sabaha kadar saklıyordum. Sabah da küllerin altındaki korları üfleye üfleye ateşi canlandırıyordum.

Adada sürüyle boz fare vardı. Yiyeceklerimi bunlardan korumak için emin

bir yer bulmalıydım. Biraz düşündükten sonra evimin arka duvarı olan kayanın çatlaklarını yontup farelerin erişemiyeceği kadar yüksek raflar yaptım. Sakladığım yiyecekleri bu raflara yerleştirdim.

Kış sona erdiği ve tepelerde yeşil otların baş verdiği günlerde artık evim rahat bir hale gelmişti. Beni rüzgâr, yağmur ve vahşi hayvanlardan koruyor, istediğim şeyleri saklıyabiliyordu. Evimde dilediğim herşey elimin altındaydı.

Artık Ramo'nun öcünü almak zamanı gelmişti. Ramo'cuğumu öldüren bu yaban hayvanlarının beni de savunmasız bir anımda yakalasalar paramparça edeceklerinden hiç kuşkum yoktu.

Bunlarla baş edebilmek için bir takım planlarım vardı ama ilk önce daha büyük bir mızrak ve yayla oklar gerekiyordu bana.

Yine adayı araştırmaya koyuldum. Bütün gün dolaşarak bulduğum şeyleri kulübeme taşıyor, gece de bunları işime yarar bir biçime sokmaya çalışıyordum.

Geceleri çalışırken yemek pişirmek için yaktığım ateşten yararlanıyordum; bunun ışığı yetmeyince, **sai-sai**, dediğimiz balıkları kurutup küçük lambalar yaptım.

Sai-sai balıkları parmak büyüklüğünde ve gümüş rengindedir. Dolunaylı gecelerde bu küçük balıklar açık denizden dalgalarla sürüklenerek gelir, sürüler halinde kumsala vururlar. Tekrar denize erişemezler, kumların üzerinde danseder gibi kıvrılır bükülürler.

Yine böyle bir gece bir sepet sai-sai doldurup kulübeme taşıdım. Sabah da bunları güneşe sererek kuruttum. Sonra kuyruklarından tavana asarak tutuşturdum. Yanarken pek hoş bir koku çıkarmıyorlarsa da bol ışık veriyorlardı.

İlk önce yayla okları yaptım. Bu defakiler öncekilerden daha uzağa erişebiliyor, daha düz gidiyordu. Yaptığım denemelerin hepsi de başarılı olduğundan keyfime diyecek yoktu.

Artık iş mızrağa kalmıştı. Mızrağın elle tutulan sopasını yontup sivrilttikten sonra ucuna hem ağırlık vermesi hem de mızrağın başını tutması için taştan bir halka geçirdim.

Bu işlerle uğraşırken bir yandan da mızrağın başını nasıl bulacağımı düşünüyordum. Tek çare deniz filinin dişini ele geçirmekti. Ama bu kocaman hayvanları nasıl öldürebilirdim? Adamlarımızın yaptığı gibi ağ kullanamazdım; çünkü ağı çekmeye gücüm yetmezdi. Deniz filinin okla ya da mızrakla öldürüldüğünü de görmemiştim. Ağın içine düşen hayvan, sopalarla öldürülürdü. Daha küçük olan dişi hayvanlar mızrak-

la öldürülürdü ama bunların dişleri de işime yaramayacak kadar küçüktü.

Bu işin üstesinden nasıl geleceğimi bilmiyordum. Düşündükçe bir kez denemeyi kafama koydum. Zaten adada mızrak başlığı için erkek deniz filinin dişinden başka birşey bulmam da imkânsızdı.

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DENİZ fillerinin bulunduğu yere gittiğim günün bir gece öncesi gözüme hiç uyku girmedi. Kadınların silah yapmasını yasaklayan yasalarımızı düşündüm. Oklarım düz gidebilecek miydi? Gitse bile, hayvanın kalın derisini delebilecek miydi? Ya hayvan üzerime gelirse ne yapardım? Ya da bir tarafımı yaralar, eve dönerken yaban köpeklerinin saldırısına uğrarsam...

O gün yamacın başına geldiğimde deniz filleri düzlükten kıyıya inmişlerdi. Erkekleri sabit kayalar gibi çakıllı kıyıda oturuyor, dişileri de yavrularıyla kıyıda dalgaların içinde oynaşıyorlardı.

Bunlara yavru diyorum, aslında bir insan büyüklüğündeydi her biri. Yüzgeçlerinin üzerinde bebekler gibi emekliyerek analarının ardından koşuyor, keyiflerinden çığlıklar atarak kendi çevrelerinde dönüyorlardı. Anaları yüzme öğrenmeleri için burunlarıyla arkalarından denize itiyordu.

Bu hayvanların erkekleri çok huysuz, kıskanç ve kavgacı olduklarından birbirlerine yanaşmazlardı. Yamacın bitiminde altı erkek deniz fili ayrı yerlere kurulmuş, kendi sürülerine gözcülük ediyordu.

Dişi deniz fillerinin düz bir vücudu, sivri burnu ve bıyıklarıyla fareye benzeyen yüzleri vardı. Erkekleriyse daha de-

gişik ve çok çırkindir. Burunları, ağızlarına sarkan bir et torbası gibidir; kalın, kaba derisi de güneşte kuruyup çatlayan yaş toprağı andırır.

Yamacın tepesinden bunları inceliyor, içlerinden en küçüklerini seçmeye çabalıyordum.

Benden en uzak bir köşede oturanın dışında bunların hepsi aynı büyüklükteydi. Gözüme kestirdiğim bir kayanın ardına oturmuştu ve görebildiğim kadarıyla öbürlerinin yarı boyunda genç bir hayvandı. Önünde dişilerle yavrular olmadığına bakılırsa hayvanın kendi sürüsü yoktu. Bu yüzden daha öfkeli ve saldırgan olurdu.

Sessizce yamaçtan indim. Ona erişmem için öbürlerinin arkasından geçmem, onları ürkütmemek için çok dikkatli olmam gerekiyordu. Hiç birşeyden korkmadıkları için beni görseler bile yerlerinden kımıldamazlardı ama yine de

onları tedirgin etmek istemiyordum. Yanıma yeni yayımla beş tane ok almıştım.

İndiğim yol oldukça bozuk, kayalar ve taşlarla doluydu. Bir taşa çarpıp aşağı yuvarlanmamak için dikkat kesilmiştim.

Genç hayvanın oturduğu kayanın arkasına sürünerek yaklaştım. Kayanın arkasına geldiğimde ayağa dikilip yayıma bir ok gerdim. O an babamın kadınların yayının gerilmiyeceğini söylediğini hatırladım.

Güneş batıda oldukça ilerlemişti, neyseki gölgem hayvanın üzerine düşmedi. Aramızdaki uzaklık azdı, bana arkasını dönmüştü. Hâlâ neresine nişan alacağımı bilmiyordum; omuzu mu, yoksa başı mı daha can alacak yerdi? Deniz filinin derisi kaba fakat altında yağ tabakası olduğu için oklar kolaylıkla içe-

ri girerdi, başıysa küçük olduğundan hedef olarak elverişsizdi.

Kayanın üzerinde ne yapacağını bilmeden durup dururken hayvan kıyıya doğru ilerlemeye başladı. Önce yaklaştığımı duyduğunu sandım ama sonra yakında oturan filin dişilerine yaklaşmakta olduğunu gördüm.

Bu kocaman hayvanlar iri yapılarına rağmen el gibi kullandıkları yüzgeçlerinin üzerinde hızla hareket edebilirler. Hayvan suya tam yaklaşıyordu ki bir ok attım, dümdüz gitti. Son anda yönünü değiştirdiğinden, ok kırılmadı ama zararsızca yanından geçti.

Birbirine çarpan taşların gürültüsünü duyana kadar yaşlı filin kıyıya doğru gittiğini farketmemiştim. Bir omuz vuruşuyla rakibini yere yıktı. Bir insan boyunda, iki kat da uzunlukta olan genç hayvan bu vuruşun gücüyle sendeleye-

rek suların içine yuvarlandı ve bir süre olduğu yerde kalakaldı.

Yaşlı fil başını hızla sallayarak genç filin üzerine vardı; bir yandan da vargücüyle böğürüyordu. Dalgaların içinde yatıp yüzgeçleriyle sırtlarını kaşıyan dişiler durmuş, dövüşü seyretmeye başlamışlardı.

Yaşlı filin yolunun üzerinde iki dişi fil oturmuştu, bunları sanki çakıltaşlarından atlıyormuşcasına atlayıp geçti. Sivri dişleriyle genç filin gövdesinde büyük bir yara açtı.

Genç fil yerinden doğruldu, gözleri ateş saçıyordu. Yaşlı fil rastgele saldırırken önce davranıp dişlerini boynuna geçirdi. İkisi birden dalgalara yuvarlandılar, boğuşurken havaya boylarınca sular sıçratıyorlardı.

Dişiler oraya buraya kaçışmışlardı. Erkekleri durumlarını bozmadan oturuyor, ilgisizce dövüşü izliyorlardı.

Dövüşenler yeni bir saldırıya hazırlanmak için bir an durdular. Aslında bunlar boğuşurken oklarımı kullanmanın tam zamanıydı ama bu bana dürüst bir davranış gibi gelmedi. Sonra dövüşü genç filin kazanacağını umuyor, yaşlı filin dişlerini ele geçireceğimi düşünüyordum.

Yaşlı filin omuzlarıyla başında daha önceki dövüşmelerin izleri vardı. Boynunu kurtarmak için koca kuyruğunu savurmasıyla bir kayaya çarpmış, kumların üzerine düşmüştü.

Genç fil yeni bir saldırıya geçince, yaşlısı bana doğru kaçmaya başladı. Yolunun üzerinden çekilmek için gerilirken ayağım bir taşa takıldı, diz üstü düştüm.

Bacağıma bıçak gibi bir ağrı saplandı, aldırmadan doğruldum. Bu arada yaşlı fil çevremde bir daire çizdikten sonra ansızın dönüp, ardından yetişen

genç filin üzerine saldırdı. Yine genç filin böğrünü dişleyerek denize fırlattı.

Genç filin çevresindeki su kandan kıpkırmızı kesilmişti. Dalgaların içinde yuvarlanarak doğrulmuş, karşı saldırıya hazırlanmıştı. Üzerine gelen yaşlı filin boynunu yakaladı. sulara gömüldüler. Ortaya çıktıklarında hâlâ ayrılmamışlardı.

Güneş batmış, ortalık kararıyordu. Bacağımın sızısı artmıştı. Eve dönmek için önümde uzun bir yol vardı. Sendeleyerek yürümeye başladım. Yol boyunca git gide uzaklaşan böğürtülerini duyuyordum.

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM

EVE ulaştığımda bacağımın ağrısı artmıştı. Çitin altındaki delikten zorlukla girdim, deliğin ağzına kayayı güç belâ sürükledikten sonra kendimi yatağa attım.

Güneş beş kez doğup batıncaya kadar dışarıya çıkamadım, çünkü bacağım davul gibi şişmişti, yanımda merhem yapabileceğim otlar da yoktu Neyse ki kulübede yeterince yiyecek vardı, ama üçüncü gün sepetteki suyun azal-

mış olduğunu gördüm. İki gün sonra da bütün bütüne bitince yakın kaynağa gidip su almam gerekti.

Sabah güneşle birlikte yola çıktım. Yanıma biraz midye, mızrağımı ve yayla oklarımı da almıştım. Ellerimle dizlerim üzerinde emekliyerek çok yavaş ilerliyebiliyordum.

Kaynağa giden kestirme bir yol vardı fakat buradaki kayalara tırmanamıyacağımdan çalılar arasındaki uzun yolu seçtim. Güneş tepeye geldiğinde kaynağa ulaşabildim ancak. Yolda çok susamış bir kaktüs yaprağı çiğneyerek susuzluğumu gidermeye çalışmıştım.

Kaynağın başında oturmuş dinlenirken yaban köpeklerinin başı olan boz köpeği yukardaki çalılıklar arasından gördüm. Başını yere doğru eğmiş, izleri koklıyordu.

Kafasını kaldırınca beni gördü, durdu. Ardındaki sürü de durdu. Hemen

yayımı kaparak bir ok yerleştirdim ama daha germeye kalmadan boz köpek ardındakilerle birlikte çalıların içinde kayboldu. Bir solukta yok olmuşlardı sanki.

Ortalığı dinledim, o kadar sessiz yürüyorlardı ki ayak seslerini duyamadım. çevremi sarmaya çalıştıklarından kuşkum yoktu. Yavaş yavaş sürünerek suya doğru ilerledim. Kaynağın çevresindeki çalılar çok sık olduğundan oklarım bir işe yaramazdı, yanıma yalnızca mızrağımı almıştım.

Su yüksek bir kayanın çatlağından akıyordu. Kana kana su içtikten sonra biraz kendime gelebildim Sepetimi de doldurduktan sonra biraz ilerdeki bir mağaraya doğru sürünmeye başladım.

Mağaranın üzerinde düz bir kaya vardı, çevresinde kısa çalılar bitmişti. İri, boz köpek orada durmuş, kımıldamadan sarı gözleriyle beni izliyordu. Mağaraya yaklaşınca, köpek yavaşça ge-

rı geri gitti. Mızrağımın erişemiyeceği kadar uzaktaydı. Ansızın derenin öbür yakasında çalıların kıpırdadığını gördüm. Sürü ayrılmış, derenin iki yanında benim geçmemi bekliyorlardı.

Önümdeki mağaranın içine girdim. Üzerimde koşuşan ayak sesleriyle kırılan çalıların çıtırdısını duyuyordum. Bir süre sonra sesler kesildi.

Şimdilik kurtulmuştum, buna karşılık gece yeniden geleceklerini biliyordum. Yanılmamıştım da, bütün gece yaklaşmaktan korktuklarından üzerimdeki çalılıkta dört döndüler.

Mağaranın ağzı dardı, içine girince genişleyip yükseliyordu. Tavandan su damlıyordu, ortalık ıslak ve serindi. Ateş yakmadan üşüyordum. Dişimi sıkıp bacağım iyileşinceye kadar burada kaldım. Arada bir dışarı çıkıp su alıyordum.

Burada kaldığım sürede yaralanırsam ya da hastalanırsam kullanmak

için bu mağarayı kendime ikinci bir ev edinmeye karar verdim. Yürüyecek kadar gücüm yerine gelince de hemen işe giriştim.

Mağara birçok kıvrımlarla tepenin içine kadar uzanıyordu ama bana yalnızca güneş alan girişi yeterdi.

Uzun yıllar önce atalarımız bu mağarada yaşamışlar, duvarlarını oyarak çeşitli şekiller yapmışlar. Suda yüzen pelikanlar, yunuslar, balinalar, deniz filleri, martılar, köpek ve tilki resimleriyle doluydu duvarlar. Mağaranın ağzına yakın bir yere yaptıkları iki taş damacana sepetimden çok su aldığından depo görevini görebilirdi pekâlâ.

Buradaki kayaları da evimdekiler gibi yontarak raf haline getirdim, topladığım yiyecekleri koydum. Bu arada merhem olacak otları da eksik etmedim. İlk yaptığım yayla okları mağaraya gerektiğinde bıraktım. Yosunlardan bir ya-

tak yaptıktan ve ateş yakmak için odun topladıktan sonra işim bitmişti. Mağaranın ağzını taşlarla kapatıp deniz fillerinin yaşadığı yerin yolunu tuttum.

Bütün bunları mağarada hasta yattığım günler düşünmüştüm. Aslından bu erkek işiydi, çok da yorulmuştum ama mızrak sorununu çözümlemeden eve dönmek istemiyordum.

Deniz fillerinin düzlüğüne geldiğimde, alçalan suların içinde yatan koca gövdeyi gördüm. Martılar kemiklerin üzerindeki etleri temizlemişlerdi ama dişler yerli yerindeydi.

Bazı dişlerin uzunluğu elim kadar, genişliği de yarısı kadardı. Uçları kıvrıktı, bazıları da kırılmıştı. Aralarından en iyilerini seçip aldım. Bunların uçları çok sivri, dipleri kalındı. Şimdi dört tane sağlam mızrağım olacaktı.

Artık Yaban köpeklerinin inine gitme zamanı gelmişti.

ONBEŞİNCİ BÖLÜM

DAMIZDA öteden beri yaban köpekleri yaşardı fakat Aleutlar adamlarımızın çoğunu öldürünce bunların köpekleri de yaban sürüsüne katılmış, sürü gittikçe gözüpek ve korkusuz olmuştu. Her gece köyün içinde dolaşır, gündüzleri de uzaklaşmazlardı. Bunlardan kurtulmak için planlar yaptığımızda gemi gelmiş, herkesi götürmüştü.

Sürünün bu kadar işi azıtmasının nedeni o iri, boynu sık tüylerle kaplı, sarı gözlü başlarıydı.

Bu köpeğe Aleutlar adaya gelmeden önce hiç görmemiştim. Herhalde onlarla gelmiş, adada kalmış olacaktı. Bizim kısa tüylü kahverengi gözlü köpeklerimizden daha büyüktü ve çok değişik bir hayvandı. Aleutların köpeği olduğundan kuşkum yoktu.

Sürüden beş tanesini öldürmüştüm ama yavrulayıp çoğaldıklarından olacak sayıları oldukça artmıştı yine. Genç hayvanlar yaşlılarından daha yırtıcı olurdu.

Sürünün inlerinden çıktığı bir gün çalı çırpı topladım, inlerinin yakınına bıraktım. Köpekler bütün gece sinsi sinsi av peşinde koştuktan sonra sabaha karşı inlerine uyumaya döndüler. Onlar içeri girer girmez saklandığım yerden çıktım, çalıları tutuşturarak inlerinden içeri soktum. Sonra silahlarımı alıp mağaranın karşısındaki kayanın üzerine çıktım.

Çalıların hepsi tutuşmuştu, duman-

ları mağaranın içinde kalıyordu. Sürü biraz sonra inden çıkmak zorunda kalacaktı. Bunlardan yalnızca beş tanesini öldürebilirdim, çünkü ancak o kadar okum vardı.

Ama bu beşinin içinde sürünün başını da öldürebilirsem bu bana yeterdi. Aslında o çıkıncaya kadar oklarımı harcamamak daha akıllıca bir işti.

Ateş sönmeden köpeklerin hiç biri çıkmadı. Derken üç tanesi koşarak çıkıp kaçtılar. Ardlarından iki grup daha çıktı; onlar da koşarak dağıldılar. Fakat mağarada hâlâ başkaları vardı.

Sonunda sürünün başı gözüktü. Öbür köpeklerin tersine kaçmadı, küllerden atladı, havayı koklayarak mağaranın ağzında durdu. Ona burnunun kıpırdadığını görecek kadar yakındım ama o beni yayımı kaldırana kadar görmedi. Neyse ki bu onu ürkütmedi

Ön ayaklarını atlamaya hazır biçim-

de açmış, sarı gözleri bir çizgi halinde kısılmış, öylece karşımda duruyordu. Ok dosdoğru göğsüne saplandı. Öte yana döndü, bir adım atarak olduğu yere yıkıldı.

Bu arada mağaradan çıkan üç köpeğin ikisini de öldürdüm. Mızrağımı alıp kayadan indiğimde boz köpek düştüğü yerde değildi. Yarası ağır olduğu için fazla uzaklaşamıyacağını biliyordum. Yakınları araştırdım, hiç bir yerde yoktu. Mağaranın önünde uzun bir süre bekledikten sonra içeri girdim. İçerisi derin ve karanlıktı ama karanlığa gözlerim alışınca ortalığı seçmeye başladım.

İlerde bir köşede yarı yenmış bir tilki leşi vardı, onun yanıbaşında dört yavrusuyla kara bir köpek duruyordu. Yavrulardan biri bana doğru gelmeye başladı, bu boz kürk topaçını kucağıma almaya hazırlanırken annesi dişlerini göstererek hırlamaya başladı. Mızrağımı ni-

şanladım, geri geri giderek mağaradan çıktım. Nedense yavruların annelerini vurmak istememiştim. Yaralı hayvan ortalıklarda gözükmüyordu.

Karanlık çöküyordu, köpeklerin her zaman gittikleri yoldan yamaca doğru ilerlemeye başladım. Çok gitmemiştim ki ucu dişlenmiş bir ok parçası buldum. Sürünün başını yaralayan oktu bu.

Daha ilerde, kumun üzerinde ayak izlerine rastladım. İzlerin düzensizliği yaralı hayvanın tükenmek üzere olduğunu gösteriyordu. Bu izleri yamaca kadar sürdüm fakat bir süre sonra karanlıkta kaybettim.

Ertesi gün, daha ertesi gün yağmur dinmeden yağdı, dışarı çıkamadım. Kulübede oturuyor, harıl harıl ok yapıyordum.

Üçüncü gün yaptığım okları da yüklenerek yaban köpeklerinin inine yollandım. Yağmur bütün izleri silip süpür-

müştü. Yolun üzerinde sık bir kayalık vardı. Kayaların arasına girdiğimde iri boz köpeğin bir kayanın dibinde yattığını gördüm. Benden on adım ötede böğründeki kırık okla bir ayağını altına almış hareketsiz yatıyordu.

Ölü olduğundan emindim ama yine de ne olur ne olmaz diye mızrağımla nişan aldım. Tam mızrağı atacakken başını yerden biraz kaldırdı, sonra tekrar toprağa düştü.

Bu beni çok şaşırtmıştı, bir süre ne yapacağımı bilmeden durdum. Ok mu atsaydım? Yoksa mızrak mı? Hayvanların ölü taklidi yapıp ansızın avlarının üstlerine atladıklarını çok iyi biliyordum.

Bu uzaklıkta mızrak kullanmak oktan çok iyiydi, fakat elim mızrağı atmaya da varmayınca yüksek bir kayanın üzerine çıkıp ne yapacağını gözlemeye başladım.

Bir yandan da yaya bir ok gerip ba-

şını nişanlamış, ikinci oku da hazır etmiştim.

Oku niçin atmadığımı bilmiyorum. Kayanın üzerinde yayı germiş öylece duruyordum. Boz köpek kımıldamadan önümde yatıyordu; belki de bunun için vuramamıştım. Yerinden kalkıp kaçmaya davransaydı, kuşkusuz öldürebilirdim onu.

Uzun bir süre ayaklarımın dibinde yatışını seyrettikten sonra yavaşça kayadan indim.

Yanına varıncaya kadar kımıldamadı, ben de ancak çok yakınına geldiğimde soluk alıp verdiğini görebildim Okun ucu böğrüne girmişti, kırık ucu da kan içindeydi. Boynunun çevresindeki sık kürkü yağmurdan keçeleşmişti.

Vücudu ölü gibi gevşek olduğundan yerinden kaldırdığımı hissettiğini sanmıyorum. Çok ağırdı, ancak bacaklarından sırtıma alarak kaldırabilirdim.

Bu şekilde dura dinlene evime kadar taşıdım boz köpeği. Çitin altındaki delikten geçmek imkânsız olduğu için iki kemiği yerinden çıkarıp içeri sokabildim. Bu arada ne başını bana kaldırıp baktı, ne de yere yatırırken kımıldadı, açık ağzından belli belirsiz soluyordu.

Neyse ki okun uç kısmı küçüktü, derine girmesine karşılık kolaylıkla çıktı. Oku çıkarırken de kımıldamadı; yarasını mercan çalısından yontulmuş küçük bir kürdanla temizledim. Bu mercan çalıları zehirlidir ama hiç birşeyin iyi gelmediği yaraları bazan iyileştirirler.

Uzun süredir yiyecek toplamadığımdan sepetler boştu, köpeğe su bırakıp çiti onardıktan sonra kıyıya indim. Yaşayacağını düşünmüyordum, aldırmıyordum da ayrıca.

Bütün gün kayalarda midye toplarken yalnızca bir kez düşmanım olan ve

şimdi de evimde yaralı yatan köpeği neden öldürmediğimi düşündüm.

Eve döndüğümde bıraktığım yerden hiç kımıldamamış olmasına karşılık hâlâ yaşıyordu. Yarasını yeniden mercan çalısıyla temizledim, sonra başını kaldırarak ağzına su akıttım.

Suyu güçlükle yuttu, onu bulduğumdan bu yana ilk kez bana baktı. Gözleri içine çökmüştü, bana sanki başka bir evrenden bakıyor gibiydi.

Uyumadan önce biraz daha su verdim. Sabah kıyıya inerken yanına yiyecek bıraktım, döndüğümde yemişti. Köşeye uzanmış beni seyrediyordu. Ateşi yakıp yemeğimi pişirirken de sarı gözlerini benden ayırmadı hiç.

O gece ondan korktuğumdan kayada uyudum. Gün ışırken çıkıp gitmesi için çitin altındaki deliği açtım Kıyıdan dönünce onu çitin önünde. kafası ön ayaklarının üzerinde yatar buldum. Ak-

şam yemeğim için iki balık tutmuştum, o kadar güçsüzleşmişti ki dayanamayıp birini ona verdim. Yiyip bitirdikten sonra içeri geldi, ateşin yanına uzanıp köşeleri kısılmış sarı gözleriyle beni seyretti.

Dört gecedir kayada uyuyor, sabahları erkenden çitin altını açıyordum. Her gün tuttuğum balıklardan birini vermek için eve döndüğümde onu çitin dibinde beni bekler buluyordum. Balıkları elimden almıyor, yere bırakmamı bekliyordu. Bir keresinde balığı elimle uzatınca dişlerini göstererek geri geri gitti.

Dördüncü gün kayadan döndüğümde çitin önünde yoktu. Garip bir duyguya kapıldım. Önceleri her geldiğimde gitmiş olmasını umuyordum. Fakat şimdi çitin altından girerken hiç de öyle hissetmedim.

«Kuçu, Kuçu!» diye çağırdım, çünkü başka adı yoktu.

Seslenerek evin içine girdim. İçerdeydi. Esneyerek gerinip doğruluyordu. İlk önce taşıdığım balığa baktı, sonra bana. Kuyruğunu sallamaya başladı.

O gece evde uyudum. Uyumadan önce ona Kuçu, Kuçu, diye seslenemiyeceğimden bir ad düşündüm. Sonunda dilimizde **Tilki Gözlü** anlamına gelen **Rontu** adını uygun buldum.

ONALTINCI BÖLÜM

BEYAZ adamların gemisi ne baharda, ne yazın geri gelmedi. Fakat her gün ister burunda olayım, ister kayalıklarda midye topluyor olayım gözüm heran denizdeydi. Bir yandan da Aleutların gemisini gözlüyordum.

Aleutlar gelirse ne yapacağıma karar vermemiştim daha. İçine yiyecekle su sakladığım mağaraya gizlenebilirdim. Burasının çevresi sık çalılarla korunu-

yor, hemen yanıbaşındaki dereye de ancak deniz yoluyla varılabiliyordu.

Aleutlar bu dereyi bilmiyorlar, kamplarının yakınındaki kaynağı kullanıyorlardı. Fakat bir rastlantı sonucu mağarayı bulabileceklerinden her an kaçmaya hazır olmalıydım.

Bunun için de uçurumun dibine gizlediğimiz kayıklardan birini onarıp hazır etmem gerekiyordu. Kayıklar uzun zaman güneşte kaldıklarından kuruyup çatlamışlardı. Ayrıca bunları denize itmek benim gibi güçlü bir kız için bile zordu.

Yükselip alçalan sular kayıkları kuma gömmüştü. Kumu kazıp çıkarmak günlerimi aldı. Hava çok sıcak olduğundan geceleri eve dönmüyor, yemeğimi kumsalda pişiriyor ve kayığın içinde uyuyordum. Böylece zaman da kazanmış oluyordum.

Kayığı kolaylıkla denize indirip çek-

mek için küçültmeye kalktım. Tahtalarını söktüm, taş bıçağımla kesip yarı boya getirdim, sonra yeniden bitiştirip bağladım, aralarına katran sürdüm.

Kayığı bitirdiğimde öncekı kadar güzel ve sağlam olmuştu, hem de bir ucundan kaldırarak denize sürükleyebiliyordum.

Yazın çoğunu alan bu işle uğraşırken **Rontu** yanımdan hiç ayrılmadı. Ya kayığın gölgesinde uyuyor ya da çevrede çok balık olduğu için burada konaklayan pelikanları kovalıyordu. Hiç bir zaman birini bile yakalayamamasına karşılık, dili ağzından bir karış sarkmış arkalarından habire koşup durmaktan usanmıyordu.

Adıyla kendince bir anlamı olan kelimeleri çabucak öğrenmişti. Sözgelişi, pelikan anlamına gelen **Zalwit**, balık anlamına gelen **naip** gibi. Çokluk, onunla bir insanla konuşur gibi konuşurdum.

kullandığım kelimelerin çoğunu anlamazdı ama ne önemi var, kendince bir karşılık veriyordu ya...

Akşam yemeğime sakladığım bir balığı çaldığı zaman:

«Rontu,» derdim. «Söyle bana, senin gibi güzel bir köpek nasıl böyle kötü bir hırsız olur?»

Önce kafasını bir yana eğer, sonra öbürüne, söylediklerimden yalnızca iki kelime anlamasına karşılık suçlu suçlu bakardı bana.

Ya da:

«Rontu, bak ne güzel bir gün! Denizi bu kadar durgun, göğü bir midye kabuğunun içi gibi böyle parlak mavi görmemiştim hiç. Bu güzel günler ne kadar sürer dersin?» dediğim zaman sözlerimden hiç birşey anlamamasına rağmen, anlamış gibi neşeli neşeli havlardı.

Artık yalnızlık hissetmiyordum ve

Rontu ile konuşana kadar da önceleri ne denli yalnız olduğumu anlamamıştım.

Kayık bitip katranları kuruyunca suda nasıl duracağını, tahtaların su sızdırıp sızdırmadığını görmek istedim. Adanın çevresinde bütün gün süren bir yolculuğa çıktık.

Mavi Yunuslar Adası'nda irili ufaklı birçok mağaralar vardı, bazıları adanın içlerine sokularak genişler ve derinleşir. İçlerinde duvarlar kara ve düz, denizse güneş alan ağzı dışında kopkoyudur. Burada yaşayan balıklar denizotlarında yaşayanlardan değişik olup gözleri daha büyük, pulları diken gibi uzundur.

Büyük bir mağaranın içinde ilerleyerek dibine kadar gittik. Burası o kadar karanlıktı ki hiç birşey görmüyordum. Çok da sessizdi. Kıyıdaki dalgaların gürültüsü buraya erişmiyor, yalnızca kayalara hafif hafif çarpan suların hışırtısı

duyuluyordu. Ansızın Mukat'a kızıp yeryüzünün dibine başka bir dünyaya göç eden tanrı Tumaiyowit geldi aklıma. Acaba Tumaiyowit'in gittiği yer burası gibi midir diye meraklandım.

İlerledikçe uzaktan bir ışık lekesi gelirdi. Kıvrıla büküle uzanan daracık yolu izleyerek ışığa doğru gitmeye başladık. Yol dar bir boğazla denize açılıyordu. Tam ağızda da düz bir kaya vardı. Burası kayığımı gizlemek için çok uygun bir yerdi. Üstelik evimin bulunduğu burunun altına düşüyordu. Ağız küçük olduğu için daha önce dikkatimi çekmemişti.

«Büyük bir keşif yaptık!» diye bağırdım **Rontu'ya**.

Rontu beni duymadı. Mağaranın ağzındaki ahtapotu gözlemekle meşguldu.

Bu balığın ufak bir kafası, fırlak gözleriyle birçok kolu vardır Bütün gün **Rontu** martılara, ayı balıklarına, peli-

kanlara kısaca kımıldayan herşeye havlıyordu. Şimdi susmuş, sudaki kara şeyi seyrediyordu.

Kayığı kendi haline bırakmış, mızrağımı almak için eğilmiştim. Ahtapot önümüzde su yüzüne yakın bütün kollarını aynı anda oynatarak yüzüyordu.

Büyük ahtapotların kolları insan boyunda olduğu için denizde olduğunuz zaman çok tehlikelidir. Hemen çevrenizi kollarıyla sarıverirler. Koca bir de ağızlarıyla kollarının kafalarından çıktığı yerde sivri bir gagaları vardır. Bu ahtapot da gördüklerimin en irisiydi.

Rontu önümde durduğundan kayığı daha iyi bir duruma getiremiyor, mızrağı kullanabilmek için kayığın yanından sarkmak zorunda kalıyordum. Ahtapot beni farkeder farketmez kara bir su salarak hemencecik gözden kayboldu.

Ahtapotun bu karanlığın içinde olmayacağını bildiğimden mızrağımı at-

madım. Küreği hafif hafif hareket ettirerek bekledim. Yeniden ortaya çıktığında kayığın boyunun iki katı olduğunu gördüm. **Rontu** hâlâ sudaki karalığı gözlüyordu.

«Rontu,» dedim. «Ahtapotlar üzerine öğreneceğin çok şey var. Onun için sakin ol şimdi!»

Rontu ne bana baktı, ne de havladı. Başını bir o yana bir bu yana eğdi; sudaki karalığın dağılmasına karşılık ahtapotun bir türlü ortalarda görünmemesine şaşmış kalmıştı.

Deniz yaratıklarının en lezzetlisi ahtapot etidir. Beyaz, yumuşak ve tatlıdır. Fakat özel bir mızrak olmaksızın avlanmaları çok güçtür. Önümüzdeki kış böyle bir mızrak yapmaya karar verdim.

Kayığı, Mercan Kovuğu'nun yakınındaki bir mağaraya çektim. Artık bahara kadar burada kalabilirdi. Kürek çekmesi kolay, hafif ve sağlam bir kayığım olduğu için çok mutluydum.

ONYEDİNCİ BÖLÜM

YAĞMURLARLA fırtınalar erken geldi. Yağmur diner dinmez deli bir rüzgâr adayı dört dolanıyor, ortalığı kumdan bir bulut kaplıyordu. Kış süresince kendime yeni bir elbiseyle ahtapot yakalamak için bir de mızrak yaptım.

Bu mızrağın yapılmasını da yayla okların yapılması gibi seyretmiştim. Nasıl yapılacağını pek bilmiyordum ama neye benzediğini ve nasıl kullanılacağını hatırlıyordum. Fırtınanın dışarda ıslıklar çaldığı, **Rontu**'nun yanıbaşımda uyu-

duğu uzun kış günlerinde anılarımı birleştirerek boza-yapa mızrakla uğraştım durdum.

Elimde kalan denizfili dişlerinin bir tanesini kanca biçiminde yonttum, bunu bir halka ile mızrağın ucuna taktım. Halkanın içinden sağlam bir ip geçirip bağladım. Halka mızrak başına sıkı sıkı oturmuyor, böylece kanca ahtapota girince mızrağın sopasından ayrılıyordu. Bileğime doladığım iple kancanın ardından gitmek daha kolaylaşıyordu.

Baharın ilk günü yeni mızrağımla Mercan Kovuğu'na gittim. O sabah baharın ilk günü olduğunu güneşin ilk ışıklarıyla birlikte göğü dolduran küçük kuş sürülerinden anladım. Bu ufak ve kara kuşlar bahar mevsiminin başında, güneyden gelip dere boyunda iki gün avlanırlar, sonra hep birlikte kuzey yönünde uçup giderler.

O gün **Rontu** kumsala benimle gel-

medi. Sabah çiti açtığımda çıkıp gitmiş, bir daha dönmemişti. Kış boyunca yaban köpekleri birçok kez kulübemizin çevresinde dolanıp durmuşlardı ama **Rontu** onlara hiç aldırmamıştı.

Yalnız bir gece önce geldiklerinde, çiti bir aşağı bir yukarı arşınlayarak sızlanıp durmuştu. Onun bu garip davranışı beni endişelendirmiş, verdiğim yiyeceği de yemeyince dayanamıyarak salıvermiştim.

Kayığı suya ittim, ahtapotların yaşadığı sığ kayalıklara doğru sürükledim. Su, hava kadar berraktı. Denizin dibinde yosunlar sanki meltem esiyormuş gibi dalgalanıyor, aralarında bir ahtapot da onların ritmine uyarak uzun kollarını sallıyordu.

Bunca soğuk kış günlerinden sonra yeniden güneşin altında ve denizde olmak çok iyiydi. Bütün gün elimde mızrak ahtapot kovalarken **Rontu**'yu ak-

limdan çıkaramıyordum. Onu düşünmesem, eni konu mutlu olacaktım. Geri gelecek miydi? Yoksa yaban köpeklerine mi katılmıştı yeniden? Yine benim düşmanım mı olacaktı? Olursa bile bir süre dostum olduğu için kolay kolay onu öldüremiyeceğimi de biliyordum.

Güneş alçalmaya başlayınca kayığı mağaraya gizledim, çünkü artık Aleutların geldiği mevsime girmiştik. Ahtapot vuramamıştım ama zıpkının ucundaki levrekler hiç de fena bir akşam yemeği sayılmazdı hani.

Yolda giderken evimle mağara arasına bir patika yapmayı düşündümse de gemiden ya da burunun en ucundan bakan birinin kolaylıkla görebileceğini düşünerek vazgeçtim.

Yamaç çok dikti, tepeye ulaştığımda soluğum kesilmişti. Dinlenmek için biraz durdum. Hava durgun ve sessizdi. çalılıklar arasında uçuşan küçük kuşların

kesik cik - cikleriyle bu yabancı kuşları yadırgayan martıların çığlıklarından başka ses yoktu.

Ansızın uzaklardan kavga eden köpeklerin havlamaları yankılandı. Sesler çok uzaktan dere yönünden geliyordu; yayımla okumu kapıp o yöne doğru koşmaya başladım.

Kaynağa inen patikadan giderken köpeklerin ayak izlerini da araştırıyordum. Kaynağın çevresinde izleri sıklaşıyordu, aralarında en iri olanlar da **Rontu'nundu.**

İzler, derenin denize ulaştığı uçuruma doğru devam ediyordu. Yine uzaktan köpek havlamaları işittim.

Sırtımdaki yayla oklardan daha hızlı ilerleyemiyor, içim içimi yiyordu.

Sonunda uçurumun hemen başlangıcındaki yeşilliğe ulaşabildim. Çok önceleri halkımız yazları burada yaşarmış. Kayalardan topladıkları kabuklu deniz

hayvanlarını yedikten sonra kabuklarını hep aynı yere attıklarından orada küçük bir tepecik oluşmuştu. Bunun üzerine de **Gnapan** dediğimiz kalın yapraklı bitkiler kaplamıştı.

İşte bu tepeciğin en üstünde yaprakların arasında **Rontu** duruyordu. Yüzü bana dönüktü, uçurum arkasında kalıyordu. Önünde de yaban köpekleri yarım daire olmuş bekleşiyorlardı.

Önce sürünün onu buraya sürüklediğini ve saldırmaya hazırlandıklarını sandım ama çok geçmeden iki köpeğin sürüden ayrı, daha önde durduklarını gördüm. Burunları kandan kıpkırmızı olmuştu.

Bu köpeklerden biri **Rontu** benimle yaşamaya başladıktan sonra onun yerini alıp sürünün başı olandı. Öbür beneklisini daha önce hiç görmemiştim.

Dövüş bu iki köpekle **Rontu** arasın-

daydi; ötekiler de yenik düşene saldırmak için bekleşiyorlardı.

Sürü kendi gürültüsünden benim yaklaştığımı duymadı, yeşilliğin bitiminde durduğumu da farketmedi. Popoları üzerine oturmuş gözleri dövüşenlerde durmadan havlıyorlardı. Fakat **Rontu**'nun yaklaştığımı hissettiğinden emindim, çünkü kafasını yukarı kaldırıp havayı koklamıştı.

İki köpek **Rontu**'yu gözleyerek tepenin dibinde bir aşağa bir yukarı sinsi sinsi geziniyorlardı. Dövüş kaynakta başlamış olmalıydı. Rontu'nun kavga için seçtiği yere kadar gelmişlerdi.

Arkası uçurum olduğundan o yönden saldıramıyor, başka yollar araştırıyorlardı. Aslında biri önden, biri arkadan saldırabilse, **Rontu**'nun işi bitikti.

Rontu bulunduğu yerden kımıldamıyor, arada sırada başını eğip ayağındaki

yarayı yalıyordu Yalnız ne yaparsa yapsın, gözlerini iki köpekten ayırmıyordu.

Bana yakın olduklarından ikisini de birer okla öldürüp sürüyü kaçırabilirdim; ama, yine de hiç birşey yapmıyor, durup seyrediyordum. Bu dövüş onlarla **Rontu** arasındaydı, burada engel olsam. başka bir yerde —belki de **Rontu** için daha elverişsiz bir yerde— yeniden dövüşeceklerdi.

Köpekler tepenin önünden geçerken **Rontu** yeniden yarasını yaladı ve bu kez gözlerini onlardan ayırdı. Bunun bir tuzak olduğunu düşünmüştüm, yanılmamışım; ikisi birden ona doğru koştu. Kulaklarını kısıp dişlerini göstererek biri bir uçtan, öbürü öteki uçtan saldırdılar.

Rontu saldırıyı beklemeden en yakınının üstüne atlayıp ayağını kaptı. Sürü sesini kesmişti. Bu sessizlikte kırılan kemiğin çıtırtısını duydum, köpek üç ayağının üzerinde geriledi.

Benekli köpek tepenin üzerine erişmişti. **Rontu** ilkinin işini bitirdikten sonra dönüp geleni karşılamaya hazırlandı, fakat geç kalmıştı, dişler o anda boğazına geçti. **Rontu** can havliyle savrulunca benekli köpek tepenin tam dibine geldi.

Rontu vakit kaybetmeksizin üzerine çullandı, ikisi birden tepeden aşağı yuvarlandılar.

Rontu yerde yatarken sürü yavaş yavaş çevresini alıyordu. Ne yaptığımı bilmeden yaya bir ok gerdim, benekli köpeği nişanladım. Daha çok yaralanmadan ya da sürü saldırıya geçmeden dövüşü bitirmek istiyordum. Fakat nedense oku atamadım.

Rontu hâlâ yerde ayakları altında yatıyordu. Rakibinin üzerine geldiğini görmedi diye sandığım sırada, yerinden ansızın fırlayıp üzerine gelen köpeğin boynuna dişlerini geçirdi. Kısa bir süre çimenlerin içinde yuvarlandıktan sonra

Rontu rakibini bırakıp tepenin üzerine çıktı.

Benekli köpek yerde hareketsiz yatıyordu. **Rontu** tepeye erişince başını havaya kaldırıp uzun uzun uludu. Hiç böyle uluduğunu görmemiştim. Anlamadığım birçok şeylerin dile getirilişiydi bu uluma.

Sonra tepeden indi, yanımdan geçerek kaynağa doğru uzaklaştı. Eve geldiğimde, sanki hiç birşey olmamışçasına oturmuş beni bekliyordu.

Bu olaydan sonra birlikte yaşadığımız sürece **Rontu** bir daha benden ayrılmadı. İkiye ayrılan sürü de buruna hiç gelmedi.

ONSEKİZİNCİ BÖLÜM

KIŞ yağmurlarının bolluğundan o bahar adamız çiçeklerle doldu. Tepecikler kırmızı yüzlü, ufak pembe ya da beyaz gözlü kum çiçekleriyle örtüldü. Yukkalar dere boyundaki kayalıkların arasından her zamankinden çok boy atıp uzandılar. Tomurcukları altın renginde kıvrım kıvrım taç yaprakları süsledi. Kayalık yamaçların güneş alan yerlerindeki çatlaklardan kırmızılı sarılı yaban çiçekleri fışkırdı.

O bahar kuşlar da çoktu; çiçeklerin ballarını emen uzun dilli arı kuşları sürülerle adamıza üşüşmüştü. Mavi sorbuçlu kanaryalar, kavgacı ve gürültücü ağaçkakanlar, kırmızı kanatlı kara tavuklar, kuzguni kargalar, sonra önceden hiç görmediğim sarı gövdeli, kızıl başlı kuşlar sanki adayı istilâ etmişlerdi.

Bu yeni kuşlardan ikisi evimin yanındaki ağaca yuva yaptılar. Yuvaları yukka çöplerinden üstünde ufacık bir deliği olan bir torbayı andırıyordu. Anne kuş iki tane benekli yumurta yumurtladı ve baba ile nöbetleşe üzerinde oturmaya başladılar. Yavrular yumurtadan çıktıktan sonra ağacın altına midye kırıntıları bırakıyordum, anne kuş bunları gagasıyla bir bir yavrularına taşıyordu.

Yavrular ne annelerine ne de babalarına benziyorlardı; boz renkte, çok çirkindiler, ama olsun, denizotlarından yaptığım bir kafese koydum bunları. Böyle-

ce kış gelip kargaların dışında bütün kuşlar adadan ayrılınca bu iki dostum bana kaldı.

Yavrular kısa zamanda gelişip anne babalarınınki gibi güzel tüylere büründüler, ötüşleri de tıpkı onlar gibi **riip - riip** sesleri çıkarıyordu. Bunların sesleri martıların haykırışlarından, kargaların gak'larından, ya da dişsiz kocakarıların kavgasını andıran pelikanların gaga takırtılarından daha yumuşak, daha sevimli, çok iç okşayıcıydı.

Daha yaza vakit varken kuşlarıma kafesleri dar gelmeye başlamıştı. Yenisini yapmaktansa herbirinin tek bir kanadının ucunu kırptım, evin içinde bıraktım dolaşsınlar. Kırpık kanatları uzayıp uçacak hale geldiklerinde, elimden yiyecek yemeyi öğrenmişlerdi. Damdan aşağı uçup kolumun üzerine tüner, riip - riip sesleri çıkararak yiyecek dilerlerdi

Kanatları iyice uzayınca yeniden

kırptım, bu kez avluya salıverdim. Burada seke zıplaya yiyecek arıyor, artık onlara alışan **Rontu**'nun sırtına, başına tünüyorlardı. Kanatları yeniden uzadığında artık kesmedim. Onlar da dereden öteye uçmazlar, gece uyumak için mutlaka eve dönerlerdi. Ne kadar yerlerse yesinler her zaman yiyecek isterlerdi.

Kuşlardan daha iricesine **Tainor** adı taktım. Bu ad Aleutlar tarafından öldürülen çok beğendiğim genç bir adamındı. Dişisine taktığım **Lurai** adıysa bana Karana adı yerine takılmasını istediğim bir addı.

Kuşlarla uğraştığım sürede kendime bir de eteklik yaptım. Yukka liflerini yumuşaması için suya yatırdım, sonra saç örgüsü gibi ördüm. Boyları dizime kadar uzanıyor, belinden de ayı balığı derisinden bir kuşakla bağlanıyordu. Ayı balığı derisinden bir çift sandal yaptım, bunları güneş çok kızgınlaşınca kumların

üzerinde yürürken, ya da yukka etekliğimi giydiğimde tam süslenmiş olmak için giyiyordum.

Rontu ile uçurum boyunca gezinti yaptığımızda bunları ayağıma geçiriyor, saçlarıma çiçeklerden bir taç oturtuyordum. Aleutlar adamlarımızı Mercan Kovuğu'nda öldürdükten sonra kadınlarımız yas tuttuklarını göstermek için saçlarını kesmişlerdi. O zaman kestiğim saçlarım şimdi uzamış belime geliyordu. Çiçekten taç taktığım zaman ortadan ayırıp iki yanıma bırakıyordum. Öbür zamanlar iki örgü yapıp balina tokamla tutturuyordum.

Rontu'nun boynuna da bir çelenk yapmıştım ama nedense bundan hiç hoşlanmadı. Beyaz adamların gemisi o bahar da gelmemesine karşılık mutluydum, hava çiçek kokuyor, ortalık kuşların türküleriyle çınlıyordu.

ONDOKUZUNCU BÖLÜM

BİR yaz daha çıkagelmişti ve ben hâlâ mağaranın yakınlarında yaşayan dev ahtapotu yakalayamamıştım.

Bütün bahar süresince **Rontu**'yla hergün onu aramıştık. Kayığı denize indiriyor, yavaş yavaş kürek çekerek mağaranın ağzının çevresinde dolaşıyorduk. Mağaranın içinde ışığın vurduğu yere kadar suda birçok ahtapot görmüştük ama dev ahtapota hiç rastgelmedik.

Sonunda aramaktan vazgeçip kış için midye toplamaya başladım. İstyiridyelerin kırmızı kabuklularının eti pek tatlıdır, büyüklerinin kabukları da kutu yapmaya yarar, fakat çoğunlukla bunları denizyıldızları yer.

Bu yıldız biçimli yaratık istiridyenin kabuğunun üzerine yerleşir, sonra istiridyenin tutunduğu kayaya kollarını yayar, kollarındaki emici hücreleri çalıştırıp istiridyeyi kayadan söker.

Bir sabah mağaradan çıkıp bitişiğindeki mercan kayalığını izleyerek kürek çekiyorduk.

Günlerdir Mercan Kovuğu'nun kayalarından biraz midye toplayabilmiştim. Kayaları inceliyor, midyelerin olgunlaşmasını bekliyordum. İstiridyeler için de denizyıldızlarının azaldığı mevsim en elverişlisiydi, çünkü denizyıldızını istiridyenin üzerinden sökmek, istiridyeyi kayadan sökmek kadar zordu.

O sabah sular alçalmış, mercan kayalığı ortaya çıkmıştı. Güneş yükselmeden kayığın dibini midye ve istiridye ile doldurmuştum. Taşıyabileceğim kadarını alınca kayığı, hava rüzgârsız olduğundan, bir kayaya bağlayıp **Rontu**'yla mercan kayalığına tırmandık. Mızrağımı yanıma almış, akşam yemeği için balık tutmak istiyordum.

Denizotları yatağının ötesinde mavi yunuslar sudan sıçrıyordu. Sazların içinde su samurları bitip tükenmiyen oynaşmalarını sürdürüyorlardı. Bütün çevremde o yaz her zamankinden çok olan martılar avlanıyordu.

Martılar tarak adı verilen kabuklu deniz hayvanlarını çok severler. Taraklar yüzen sazların üzerinde yaşar.

Bu yaz da o kadar çoktu ki neredeyse sazlar suyun dibine batıracaklardı. Martılar tarakları gagalarıyla alıp kayalığın üzerine getirir, orada gagalarından

bırakırlar. Kayalara düşen tarakların kabukları parçalanır, böylece içindeki hayvanı yerler.

Rontu'yla üzerimize martıların attığı taraklar yağıyordu. Bu beni eğlendiriyor, martıların ne yaptığını kestiremiyen **Rontu**'yu da huysuzlandırıyordu.

Oyalana oyalana kayalığın bitimine vardık. Burası en büyük balıkların yaşadığı yerdir. Midye kabuğundan yaptığım oltamla iki tane koca kafalı, uzun dişli, eti lezzetli balık tuttum. Dönüşte birini **Rontu**'ya verdim; boya yapmak için mor deniz kirpileri toplamaya başladım.

Önümden giden **Rontu** ansızın ağzındaki balığı düşürdü, mercan kayalığının dibine gözünü dikerek öylece kalakaldı.

Eğilince berrak suda yüzen ahtapotu gördüm. Günlerdir ardından koştuğum dev ahtapottu bu.

Kayalığın burasında ender olarak ahtapot görülürdü, çünkü ahtapotlar de-

rin suları severler, burasıysa oldukça sığdı. Belki bu ahtapot mağarada yaşıyor, yeteri kadar yiyecek bulamayınca buraya geliyordu.

Rontu hiç sesini çıkarmıyordu. Mızrağın başını hazır edip, ipini bileğime doladım, kayalığın kıyısına doğru gizli gizli ilerledim

Ahtapot kımıldamadan, su yüzüne yakın duruyordu. Küçük taşları andıran gözleri başından fırlamış, kara halkalı, sarı benekleriyle fırtınalı bir gecede gördüğüm hortlağın gözlerine benziyordu.

Ellerimi dayadığım kayanın çatlağında bir balık gizleniyordu. Ahtapot kollarından birini yılan gibi çatlağa uzatıp balığa erişmeye çabaladı. O sırada tek dizimin üzerinde yükselip mızrağımı devin başına nişanladım. Tuttuğum iki balıktan da büyük ve iyi bir hedef olmasına karşılık nedense kaçırdım.

Mızrak ahtapotun yanında sulara

gömüldüğünde, çevresini hemen kara su aldı. Tek görebildiğim balığı yakalayan koluydu.

Hemen ayağa fırlayarak mızrağımı toplayıp belki bir daha kullanabilirim diye çekmeye başladım. Mızrağın sopası su yüzüne çıktı, derken bileğimdeki ip gerilip çekmeye başlayınca ahtapotu vurduğumu anladım. Elimdeki ipi sağmaya başladım, çünkü çok hızlı çeken ip elimi kesiyordu.

İpin çekmesi azaldı, kaçtığını sandım fakat ip yeniden gerildi.

Antapotlar öbür deniz hayvanları gibi yüzgeçleriyle ya da kanatlarıyla yüzmezler. Vücudunun ön tarafındaki bir delikten içine aldığı suyu arkasındaki iki yarıktan çıkarır. Yavaş yüzdüğü zaman ardı sıra salıverdiği suyu görebilirsiniz ama hızlı yüzerken yalnızca kayan kara bir topmuş gibi görülür.

Kayanın üzerine bıraktığım ip kan-

galı boşalmıştı. İpin bileğimdeki gerginliğini azaltmak için hayvanın gittiği yönde ilerlemeye başladım. Her adımda ip gevşiyor, sonra yeniden geriliyordu.

Dev ahtapot mercan kayalığını izleyerek mağaraya doğru gidiyordu. Mağaranın içine girmeyi başarırsa artık onu bir daha bulamazdım. Önümde bağlı duran sandalın içine bir atlayabilseydim, artık bırakırdım yoruluncaya kadar çeksin. Fakat bileğimi ipten kurtarmadan sandalı çözmem imkânsızdı.

Bu arada **Rontu** bir avağı bir yukarı koşuyor, havlayarak üzerime sıçrıyor, işimi daha da güçleştiriyordu.

Ahtapot mağaranın yakınındaki derin suya gelinceye kadar çektiği yönde adım adım ilerledim. Artık ip kopmasını da göze alarak onu durdurmam gerekiyordu. Büyük bir kayanın üzerine çıkıp durdum. İp iyice gerilmiş çatırdıyordu.

Kısa bir sürenin sonunda susamuru Mon-a-nee ile dost olmuştuk.

Ellerim de kan içinde kalmıştı ama acısını duymuyordum.

İpi biraz kendime doğru çekip kayadan denize indim. Su belime kadar geliyordu. Mağaranın ağzındaki kayalığın önünde bir kum seti vardı. Hayvan kayaların arasına saklanmadan buraya erişmeliydim. **Rontu** yanımda yüzüyordu.

Ayaklarım kuma basınca ipi kendime doğru çektim. Bunu birkaç kez tekrarlayarak hayvanı sığ suya çekmeyi başardım. Canavar kumun üzerine kayarak oturdu. Kolları açılmış, bazıları sudan çıkmıştı. Kımıldamadan öylece durduğundan ölü sandım. Sonra baktım, gözleri oynuyordu.

Rontu, bağırmama imkân kalmadan ansızın ahtapotun üzerine çullandı. Hayvan, **Rontu'nun** kaldıramayacağı ya da sarsamayacağı kadar büyüktü. **Rontu**nun çeneleri hayvanın can alacak yeri-

ni ararken o çoktan üç kolunu birden **Rontu**'nun boynuna dolayıvermişti.

Ahtapotlar denizdeyken çok tehlikelidir, çünkü uzun kollarıyla avını sarıp suyun dibine çekerler, boğuluncuya kadar da bırakmazlar. Karada da büyükleri insanı yaralıyabilir; kolay kolay ölmezler.

Canavar serbest kalan kollarıyla derin suya ulaşmaya çabalıyor, **Rontu**'yu da birlikte sürüklüyordu. Mızrağın ipini **Rontu**'nun ayaklarına dolaştığından çekemiyordum.

Midyeleri kayalardan sökmek için kullandığım balina kemiğinden bıçağım belimdeydi. Bıçak keskin değildi, ama ucu çok sivriydi.

İp kangalını elimden bırakıp bıçağımı belimden çıkarmaya davrandım. Canavar derin suya ulaşmak için çabalarken, ondan önce koşarak kum setinin bitimine vardım.

O kadar çok kolu vardı ki bunları kesmeye kalkışmak faydasızdı. Çırpınan kollardan biri ayağıma çarptı, kamçı gibi acıttı. **Rontu**'nun kopardığı kol tutunacak bir yer arar gibi oraya buraya saldırıyordu.

Kıvrılıp bükülen kolların arasında koca kafası bütün heybetiyle duruyordu. Kara halkalı sarı gözlerini bana dikmişti. Çevremizdeki su sesleriyle **Rontu**'nun havlamaları arasında elimdeki bıçaktan da keskin olan gagasının açılıp kapanırken çıkardığı gürültüyü duyabiliyordum.

Bıçağımı vargücümle gövdesine sapladığım anda sanki sayısız sülükler kanımı emiyormuşcasına bir acı duydum. Neyse ki bıçağı tutan elim boştaydı da bıçağı birkaç kez çıkarıp sapladım.

Üzerime yapışan emici hücreler çok canımı yakıyordu. Bıçak saplandıkça kavrayan kolları gevşedi ve yavaş yavaş hareketsizleşerek kumun üzerine yayıldı.

Canavarı denizden çıkarmayı denedim, beceremedim; gücüm kalmamıştı hiç. Kayığı bile yerinden çözüp kıyıya çekecek halim yoktu, yalnızca bana epeyce pahalıya malolan mızrağımı aldım.

Rontu'yla eve vardığımızda gece olmuştu. Her yanım yara bere içindeydi; **Rontu**'nun da burnunda hatırı sayılır bir yarık vardı.

O yaz mercan kayalığında iki tane daha dev ahtapot gördüm ama hiç birini tutmaya falan kalkışmadım.

YİRMİNCİ BÖLÜM

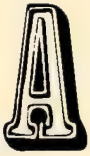

HTAPOT olayından sonra biraz kendime gelince iki kayık dolusu midye topladım, temizleyip eve taşıdım. Güneşin bütün gün eksik olmadığı çitin güney yanına dallardan raflar yapıp midyeleri bunlara sererek kuruttum.

Midye içleri denizden çıktığında büyüktür, güneşte kuruyunca büzülüp küçücük kalırlar, onun için çok toplamak gerekir.

Geçmiş günlerde kurumak için seri-

len midyeleri martılardan koruyacak çocuklar vardı. Bütün yaz toplanan midyeler bir sabah bekçisiz bırakılırsa yerlerinde yeller eser.

İlk önceleri evden uzaklaşınca, martıları kovması için **Rontu**'yu bırakıyordum. Fakat **Rontu** bu işi sevmiyor, bütün gün arkamdan uluyarak ağlıyordu.

Sonunda midye kabuklarının içini parlatıp bir ipe dizdim. Bunlar rüzgârda sağa sola sallandıkça güneş ışınlarını yansıtıyor, martıları korkutuyordu. Böylece martılardan da kurtulmuş oldum.

Küçük bir de balık ağı yapmış, bununla küçük balıklar yakalıyor, kış günleri evimde yakmak için asıp kurutuyordum. Raflarda kuruyan etler, rüzgârla yanıp dönen midye kabukları, ve çitin üzerinde asılı balıklarla burun sanki bütün bir köy yaşıyormuş havasına bürünmüştü. Oysa koca adada bir ben, bir de **Rontu** vardı.

Her sabah yiyecek topladıktan sonra denizde gezmeye çıkıyorduk. Yaz sonu köklerle tohumlar toplayacaktım, şimdi ise yapmam gereken bir iş yoktu.

O yazın ilk günleri çok yer gezdik: Deniz fillerinin yaşadığı kıyıyı, ilk bulduğumuz mağaradan daha büyük olan Kara Mağara'yı, karabatakların yuva yaptığı Uzun Kaya'yı baştan başa dolaştık.

Adamızdan birkaç fersah uzaklıkta olan Uzun Kaya karabataklarla dolu olduğundan kara renkte ve pırıl pırıldır.

Oraya ilk gidişimizde on tane karabatak vurdum, tüylerini yolup sakladım. Günün birinde kendime bu tüylerden bir eteklik yapmak istiyordum.

Kara Mağara, adanın güney kıyısında kayıkları sakladığımız yere yakın bir yerdedir. Önü yüksek kayalarla ve derin denizotları yatağıyla çevrelenmişti. Bunların arasından bir deniz atmacası hava-

lanmasaydı, mağarayı görmeden geçip gidecektim.

Güneş alçalmış, evden de hayli uzaklaşmıştım ama bu atmaca merakımı uyandırdı, yaşadığı yeri görmek istedim.

Mağaranın ağzı burundaki mağaranınki gibi dardı, geçerken **Rontu**'yla eğilmek zorunda kaldık.

İçersi dışardan çok az ışık alıyordu. Başımızın üzerinde kubbeleşen kara parlak duvarlı bir bölmeye girdik. Bu bölmenin sonunda dar bir giriş daha vardı. Uzaktan çok karanlık gözüküyordu fakat yaklaşınca girişteki bölmeden daha büyük bir bölmeye açıldığını gördük.

Bu ikinci bölmeye tavandaki yarıktan bir ışık huzmesi giriyor, bu ışık dalgalarda yansıyarak duvarlarda garip gölgeler meydana getiriyordu. Bunları gören **Rontu** havlamaya başladı, sonra

sanki bu yetmiyormuş gibi uzun uzun uludu.

Sesi mağaranın içinde yankılanınca bir köpek sürüsü uluyormuş gibi oldu. Sırtımın ürperdiğini hissettim. Çenelerini tutup:

«Sus! Rontu, sus!» deyince, bu kez benim sesim de ilk önce bulunduğumuz bölmede sonra girişteki bölmede yankılandı.

Kayığı döndürüp çıkışa doğru hızla kürek çekerken mağaranın tavanına yakın bir düzlükte bir sıra garip şekiller gözüme çarptı. Birbiri ardına dizilmiş duvara dayalı duran, uzun kollu ve bacaklı, kısa gövdeli şekillerdi. Bunlar benim boyumda, sazlardan yapılmış, martı tüyleriyle örtülmüştü. Yüzlerinde midye kabuğundan yapılmış gözlerinden başka birşey yoktu. Dalgalarda yansıyan ışık çarptıkça gözleri parıl parıl yanıyordu. Sanki hepsi gözlerini bana dik-

mişti. Bu gözler yaşayanlarınkinden de canlıydı.

Bu şekilerin ortasında bir iskelet oturmuştu. Arkasını duvara dayamış olan bu iskeletin ağzına uzanan parmakları arasında pelikan kemiğinden bir flüt vardı.

Bu şekillere bakarken kürekleri unutmuş, yeniden bölmenin dibine sürüklenmiştik. Hemen küreklere sarılarak çıkışa doğru ilerledik. Suların yükseleceğini unutmuştum. Mağaranın çıkışına gelince geçitin daralmış olduğunu korkuyla gördüm. Buradan sandalın geçmesi imkânsızdı. Sular alçalıncaya kadar yani gün doğuşuna kadar mağarada kalmaktan başka çaremiz yoktu.

Yeniden ikinci bölmeye geçtik. Düzlükteki garip şekillerin parlayan gözlerine bakmamaya çabalıyordum. Kayığın içine çömelip tavandaki çatlaktan gün ışığının yavaş yavaş kaybolmasını seyre koyuldum.

Denize açılan çıkış git gide küçüldü, sonunda büsbütün kayboldu. Gece iyice bastırınca tavandaki yarıktan bir yıldız gözüktü. Sonra bu yıldız gitti, yerine bir başkası geldi. Yükselen sular kayığı yukarıya doğru kaldırıyor, duvarlara çarptıkça flütün yumuşak sesini andıran sesler çıkarıyordu.

Bütün gece çok az uyudum. Tavandaki çatlakta değişen yıldızları seyrediyor, flüt seslerini dinliyordum Düzlükte oturan ve flüt çalan iskeletin atalarımdan biri olduğunu biliyordum. Öbür şekillerin de yalnızca bir görüntüden ibaret olduklarını bilmeme karşılık korkuyor, bir türlü uyuyamıyordum.

Günün ilk ışıklarıyla birlikte sular yeniden yükselmeden mağaradan ayrıldık. Arkama bakmadan mağaradan çıkınca buradan kurtulduğuna en az benim kadar sevinen **Rontu**'ya:

"Herhalde bu mağaranın bir za-

manlar bir adı vardı, ama sözü edildiğini hiç duymadım. Biz buna Kara Mağara adı takalım ve yaşadığımız sürece bir daha oraya hiç ayak basmayalım." dedim.

Yolculuğumuz sona erince kayığı burunun altındaki mağaraya sakladım.

Her seferinde denizden çekip düz kayanın üzerine çıkarmak çok zor bir işti. Ertesi gün yeniden indireceğimi bilsem de kayığı çekmeden bırakmıyordum.

İki yaz gelip geçmiş, Aleutlar adamıza gelmemişti. Böyle olmasına karşılık bugünlerde denizde gemilerini gözlüyordum. Güneş doğar doğmaz **Rontu** ile yamacın başından denize bakar, sonra kayıkla gezmeye çıkardık. Yine de güneş göğün yarısına gelmeden eve dönmeye dikkat ederdim. Eve dönerken kıyıya yakın kürek çeker, ben yokken kıyıya çıkmışlar mı diye bakınırdım.

YİRMİBİRİNCİ BÖLÜM

LEUTLAR, Uzun Kaya'ya yaptığımız son gezi günü geldiler.

Kayığını sakladıktan sonra, on tane karabatağı sırtıma vurmuş, yamacı tırmanıyordum. Tepeye varınca soluk almak için biraz durdum, denize baktım. Denizin üzerinde küçük bulut kümeleri vardı. Aralarında bir bulut öbürlerine benzemiyordu. Daha dikkatli bakınca bunun bir gemi olduğunu anladım.

Güneş suları parlatıyordu, ortalığı iyi seçebiliyordum. İki yelkenli bu gemi adamıza doğru geliyordu. Uzun süre yelkenlerin rengini seçemedim. Beyaz adamların gemisi olabilir miydi? Onların geleceğini artık aklımdan çıkardığım için yollarını gözlemeyi bırakmıştım.

Karabatak postlarını çite asıp burunun ucundaki kayaya gittim. Güneş alçaldığından bütün denizin yüzü parlıyor, buradan da iyi göremiyordum. Bakınıp dururken birden beyaz adamların gemisinin güneyden geleceğini hatırladım. Bu gemi başka bir yönden, kuzeyden, geliyordu.

Bunun Aleutların gemisi olup olmadığına tam karar veremememe rağmen eşyalarımı toplamaya koyuldum. Alacak o kadar da çok şey vardı ki; kuşlarımı, etekliğimi, taş kapları, boncuklarımı, karabatak tüylerini, sepetlerimi ve

silahlarımı derenin yanındaki mağaraya taşımak meseleydi doğrusu. Midyeler doğru dürüst kurumadığı için onları bırakabilirdim.

Herşeyi toplayıp hazır ettikten sonra çitin yanına bırakıp burundaki kayaya gittim. Görünmemek için kayanın üzerine yatarak kuzey yönünü gözlemeye başladım.

Biran gemiyi göremedim, sonra baktım; sandığımdan daha hızlı yol almış. Denizotları yatağını dolanmış, Mercan Kovuğu'nun ağzındaki kayalara yaklaşmıştı bile.

Güneşin son ışıkları geminin kuş gagası biçimindeki burnunda parlayınca, al al dalgalanan yelkenlerini de gördüm.

Aleutların karanlıkta kıyıya çıkmayacaklarını bildiğimden, eşyalarımı mağaraya taşımak için sabaha kadar zamanım vardı, fakat bekliyemedim. Bü-

tün gece mağarayla evim arasında taşındım durdum.

Gün doğarken almak istediğim herşeyi taşımıştım; son bir kez daha eve gidip ateşin küllerini gömdüm, raflara ve yere kum serptim. Martıları korkutmak için astığım midye kabuklarını indirdim, midyelerle birlikte uçurumdan aşağı attım. Son olarak da pelikan kanadıyla ayak izlerimi sildim. İşim bittiğinde ev içinde uzun süre hiç kimse yaşamamış gibi oldu.

Güneş biraz yükselmişti, kayanın üzerine çıktım. Gemi koy'da demirli duruyordu. Kayıklar eşyaları kıyıya taşıyordu, bazıları da su samuru avına çıkmıştı. Kıyıda bir ateş yakılmıştı, yanıbaşında da bir kız vardı. Birşeyler pişiriyordu.

Burunda çok kalmadım. Dereye her gittiğimde ayrı bir yol kullandığım için belirli bir patika oluşmamıştı. Bu kez

yamaç boyunca batı yönünde gidip iz bırakmamaya dikkat ederek çalılığın içinden geçtim. **Rontu**'nun ayak izlerinin önemi yoktu; çünkü Aleutlar adada köpeklerin yaşadığını biliyorlardı.

Mağara çok karanlıktı. Dar ağzından **Rontu**'yu içeri sokana kadar akla karayı seçtim. Benden önce girmek istemiyor, ancak ben girdikten sonra girmeye çalışıyor, beceremiyordu. Birkaç kez girip çıkarak **Rontu**'yu alıştırdıktan sonra mağaranın ağzını taşlarla örttüm. Bütün gece uyumamıştım; yorgunluktan ölüyordum.

Bütün gün uyumuşum, uyandığımda tavandaki çatlaktan yıldızlar görülüyordu.

YİRMİİKİNCİ BÖLÜM

GECE mağaradan ayrılırken **Rontu**'yu yanıma almadım. Arkamdan gelmemesi için çıktıktan sonra mağaranın ağzını kapattım. Çünkü Aleutlar köpeklerini de birlikte getirmişlerse, mutlaka kokularını alırdı. Çalılığın arasından sessizce buruna doğru yürüdüm.

Yüksek kayanın tepesine tam ulaşmadan da Aleutların ateşinin alevlerini görebiliyordum. Bundan önceki kamp kurdukları düz kayaların orada yerleş-

mişlerdi. Mağaramdan yarım fersahdan az bir uzaklıktaydılar.

Uzun süre ateşlerini seyrettim. Adanın başka bir yerine taşınsaydım, daha mı iyi olurdu, diye düşünüyordum. Yaban köpeklerinin inini de kullanabilirdim. Bütün gün su samuru avlamakla meşgul olan erkeklerin mağaramı keşfedeceklerinden korkum yoktu ama kızdan çekiniyordum.

Dere boyu sık çalılarla kaplıydı. Bu çalılarda yürümek zordu fakat buna karşılık burada kökler ve bitki tohumları yetişirdi. Kız, yiyecek ararken kaynağı bulabilir, kullanıldığını anlayınca da mağaraya giden izlerimi sürebilirdi.

Aleutların ateşleri sönünceye kadar kayanın üzerinde kaldım. Gidebileceğim ya da yapabileceğim şeyleri bir bir aklımdan geçiriyordum. Sonunda derenin yanındaki mağarada kalmaya karar ver-

dim. Adanın öbür ucunda kaynak uzaktı, ayrıca oraya taşınırsam kayığını gizleyecek yer de yoktu.

Mağaraya döndüm, ay tam yükselinceye kadar bekledim. Yiyeceğimiz azalmıştı. **Rontu**'yla buruna tırmandık, evin önünden geçerken üç balina kemiğinin çitten sökülmüş olduğunu gördüm. Evin çevresinde kimse yoktu, olsa **Rontu** havlardı.

Gün ışımasına yakın sular çekilince sepetimi deniz suyu ve midyelerle doldurdum, mağaraya döndüm.

Midyeler deniz suyunda taze kalıyordu. Fakat aysız gecelerde mercan kayalığının yolunu bulmak güç olduğundan kök toplamam gerekiyordu. Karanlıkta kökleri bulmam hiç de kolay olmuyor, kayalığa inmek için dolunayı bekliyordum.

Geceleri ortalığa çıktığımdan Aleut-

lardan kimseyi görmüyordum. Kız da mağaranın yakınına gelmiyordu. Bir keresinde derenin alt başında ayak izlerini görmüş, kök aradığını anlamıştım.

Neyse ki Aleutlar köpeklerini birlikte getirmemişlerdi Yoksa köpekler **Rontu**'nun izlerini kolayca bulur, mağaramıza gelirlerdi.

Günler **Rontu**'yla bana çok uzun gelmeye başlamıştı. Başlangıçta **Rontu** mağarada bir aşağı bir yukarı dolaşıyor, girişteki çatlakları kokluyordu. Aleutların kampına gider de dönmez korkusuyla **Rontu**'yu tek başına salıvermiyordum. Dışarıya ancak benimle birlikte çıkıyordu.

Bir süre sonra bu yeni yaşayış biçimimize alıştı, artık bütün gün yatıp beni seyrediyordu.

Mağaranın içi güneş tam tepeye ge-

lince bile karanlıktı. Biriktirdiğim balıkları yakmaya başladım. Bunların ışığında karabatak tüylerinden etekliğimi yapmaya çalışıyordum.

Uzun Kaya'dan aldığım postlar kurumuş, dikilmeye hazır hale gelmişti. Postların hepsi de tüyleri dişilerinkinden daha sık ve parlak olan erkek karabataklarındı. Yukka liflerinden etek yapmak çok kolaydı. Bunun daha güzel olmasını istiyordum. Onun için pür dikkat dikiyordum.

Etekliğin alt kısmına üç postu uç uca getirip üst kısmına da kullandığım postları yan yana diktim. Böylece etekliğimdeki tüyler değişik yönlere bakıyordu.

Etekliğimi bitirdiğimde bâyâğı güzel olmuştu doğrusu. Tam iki dolunay çalışmış, elimdeki bütün balıkları yakmıştım. Artık Aleutlar gidinceye kadar

balık tutmam imkansızdı. Etekliğimin ufak bir iki işini tamamlamak için dışarı çıkmaktan başka çare de yoktu.

Derenin alt başında rastgeldiğim ayak izlerini iki kez daha görmüştüm ama mağaraya yaklaşmamıştı. Artık içime biraz güven gelmişti. Kış yaklaşmakta olduğundan Aleutların adadan ayrılmasına az kalmıstı. gelecek dolunayda mutlaka gitmiş olurlardı.

Etekliğimi gün ışığında hiç görmemiştim. Üstten karaydı ama tüylerin diplerinde yeşil ve sarı renkler vardı. Güneş ışığında hepsi birden alev almışcasına parlıyordu, düşündüğümden çok daha güzel olmuştu. Şimdi daha hızlı çalışıyor, arada sırada belime tutarak hayran hayran seyrediyordum. Kıvancımdan içim içime sığmayarak **Rontu**'ya:

"**Rontu,**" dedim. "Erkek olmasay-

dın, sana da böyle güzel bir eteklik yapardım."

Mağaranın ağzında kıvrılıp yatan **Rontu** başını kaldırıp bana baktı, sonre esnedi, yeniden uyumaya hazırlandı.

Rontu ansızın ayağa fırladığında, etekliği belime tutmuş duruyordum. Yaklaşan ayak sesleri işittim. Kaynak yönünden geliyordu. Derhal geri döndüğümde çalıların arasından beni seyreden Aleut kızıyla burun buruna geldim. Mızrağım hemen yanıbaşımda duruyordu, kız da benden on adım uzaklıktaydı. Bir hareketle mızrağımı alıp atabilirdim. Neden böyle yapmadım, bilemiyorum. Bu kız Mercan Kovuğu kumsalında erkeklerimizi öldüren Aleutlardan biriydi.

Kız birşey söyleyince **Rontu** yavaşca ona doğru yürümeye başladı. Sırtındaki tüyler dimdik olmuştu ama kızın

yanına gelince onun sırtını okşamasına izin verdi.

Kız bana baktı, eliyle **Rontu'nun** kendi köpeği olduğunu anlatan bir işaret yaptı. Başımı sallayarak:

"Hayır!" diye bağırdım.

Aynı anda da mızrağımı yakaladım.

Kız gerileyince, dönüp kaçacak sandım. Eliyle bir işaret daha yaptı, galiba **Rontu'nun** şimdi benim olduğunu kabul ettiğini anlatmak istiyordu. Ona inanmadım. Mızrağımı omuzum hizasına kaldırarak atmaya hazırlandım.

Kız kendini işaret ederek:

"Tutok," dedi.

Fakat ben adımı söylemedim. **Rontu'yu** çağırdım, geldi.

Kız bir **Rontu'ya** bir bana baktı sonra gülümsedi.

Benden daha yaşlı ve uzun boyluydu. Geniş bir yüzüyle kapkara gözleri

vardı. Gülümsediğinde ayıbalığı sinirî çiğnemekten yıpranmış dişlerini gördüm, yine de bembeyazdı hepsi.

Kız hâlâ elimde tutmakta olduğum etekliğimi göstererek birşey söyledi. Sözlerinin arasında tek bir **wintscha** kelimesi bana yabancı değildi. Dilimizde bu kelimeye benzer bir kelime güzel anlamına gelirdi.

Öylesine gururlanmıştım ki elimdeki mızrağı unuttum. Etekliği yukarı doğru kaldırıp güneşte daha çok parlamasını gösterdim.

Kız çalılıkların arasından atlayarak yanıma geldi, etekliği tutup;

"Wintscha," dedi yeniden.

Birşey söylemedim ama etekliği eline almak istediğini anlamıştım, verdim. Etekliği beline tutup bir o yana bir bu yana döndü.

Kız güzeldi, eteklik de pek yaraş-

mıştı. Fakat Aleutlardan nefret ettiğim için etekliği elinden cekip aldım.

"Wintscha," dedi.

İnsan konuşması duymayalı o kadar uzun zaman olmuştu ki önce garipsedim, sonra düşmanımın ağzından işitsem bile hoşuma gitti.

Anlamadığım birşeyler söyledi. Konuşurken omuzumun üzerinden mağaraya bakıyordu. Mağarayı ve beni göstererek elleriyle ateş yakıyormuş gibi işaretler yaptı. Ne demek istediğini anlıyordum fakat karşılık vermiyordum. Mağarada yaşayıp yaşamadığımı öğrenmek istiyordu. Böylece adamlarını çağırıp beni kampa aldırtacaktı.

Ona güvenmediğimden başımı sallayıp adanın öbür ucunu işaret ettim. Onun gözü hâlâ mağaradaydı Mızrağı elimde tutuyor, avcılarla gelmesinden korkmama rağmen bırakmıyordum.

Yanıma yaklaşıp koluma dokundu.

Elinin dokunuşundan hoşlanmadım Birşeyler daha söyledi, yeniden gülümsedi, sonra kaynağa gidip su içti. Oradan da çalılar içinde geldiği gibi ansızın kayboldu. **Rontu** ardından gitmedi Kız giderken hiç gürültü çıkarmamıştı.

Mağaraya girip eşyalarımı toplamaya başladım. Avcılar bütün gün avlanmakta olduklarından geceden önce kampa dönemezlerdi, epey zamanım vardı.

Ortalık kararırken herşeyim hazırdı. Kayığımı alıp adanın batısına gitmeyi kurmuştum kafamda Aleutlar gidene kadar orada kayalar üzerinde uyuyabilir, gerekirse yerimi değiştirebilirdim

Sepetlerimi dere boyunca taşıyıp evin yakınında bir yere gizledim. Geri kalan eşyayı taşımak için mağaraya döndüm. Ortalık iyice kararmıştı. Mağaranın ağzında durup çevreyi dinledim. **Rontu** da havayı kokluyordu. Bu karanlıkta alışkın olanların dışında hiç kimse

çalılıktan gürültü etmeden geçemezdi. Fakat benden önce gelip gizlenmiş olabilirlerdi.

Ansızın buraya benden önce birinin gelmiş olduğunu hissettim Korkumdan mağaraya giremedim Derken mağaranın önünde basamak diye kullandığım düz taşın üzerinde parlayan birşey çarptı gözüme.

Bu, hiç görmediğim tür kara taşlardan yapılmış bir kolyeydi.

YİRMİÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KOLYEYİ olduğu yerde bırakıp hemen uzaklaştım oradan. O gece burunda sepetleri gizlediğim yerde uyudum. Gün ışırken dereye döndüm. Kaynağa yakın bir yere, çalılıkların arasına gizlendim. Buradan mağaranın ağzını görebiliyordum.

Güneş yükselmiş, derenin suları üzerinde parlıyordu. Taşın üzerinde duran kolyeyi görebiliyordum. Taşları karanlıkta olduğundan daha kara gözüküyor-

du. O kadar da çoktu ki... Yaklaşıp elime almamak için güç tutuyordum kendimi. Boynuma koyup iki dizi olur mu diye bakmak istiyordum. Fakat yerimden kıpırdamadım.

Bütün gün olduğum yerde kaldım. **Rontu** havladığında güneş yükselmişti. Ayak sesleri geliyordu. Kız türkü söyleyerek çalılıklardan doğru geldi. Mağaranın ağzına yaklaşıp kolyeyi olduğu yerde görünce türküsü kesiliverdi. Kolyeyi eline aldı, baktı, sonra yerine koydu. Mağaranın girişinden içerisini gözetlemeye başladı. Sepetlerimden ikisi hâlâ mağaradaydı.

İçeri girmedi. Kaynağa gidip biraz su içti, sonra tam dönüp gidecekken ayağa fırladım, ona doğru koşarak;

"Tutok!" diye seslendim.

Dönecek miyim diye yakında bir yerde bekliyor olmalıydı ki, çabucak çalılardan çıktı.

İki adımda mağaranın önündeki taşa vardım, kolyeyi alıp boynuma tuttum. Görmesi için de yüzümü ona dönmüştüm. Boncuklar iki değil üç diziydi. Üstelik hep gördüklerimin dışında yuvarlak olacak yerde uzun, yumurta gibiydiler. Bunları yapmak ne ustalık isterdi kimbilir?

"**Wintscha,**" dedi.

"**Wintscha,**" diye tekrarladım onun ardından. Bu sözcük dilime garip gelmişti. Sonra dilimizde güzel anlamına gelen sözcüğü söyledim.

"**Win-tai,**" diye tekrarlayıp güldü, bu sözcük de ona garip gelmişti.

Kız kolyeye dokunup kendi dilinde kolye dedi, ben de dilimizde kolye anlamına gelen sözcüğü söyledim. Böylece, kaynak, mağara, uçan martı, güneş, gök, uyuyan Rontu gibi çeşitli şeyleri kendi dilimizde birbirimize söyledik

Bu sözcüklerin birbirine benzeme-

mesine gülmekten kırılıyorduk. Güney batıya yönelinceye kadar kayanın üzerinde oturup bu oyunu oynadık. Sonra Tutok yerinden kalktı, gideceğini işaret ederek:

"Mah-ney," dedi ve benim adımı söylememi bekledi.

"Won-a-pa-lei," diye karşılık verdim. Bu Uzun Kara Saçlı Kız anlamına gelen adımdı. Gizli adımı söylememiştim.

"Mah-nay, Won-a-pa-lei," dedi.

"Pay-say-no, Tutok," dedim.

Çalılıkta kayboluncaya kadar ardından baktım. Uzun süre de ayak seslerini dinledim. Sonra sepetleri gizlediğim yere gidip onları mağaraya taşıdım.

Tutok ertesi gün yine geldi. Güneşin altında oturup sözcük oyunumuza başladık. Zamanın nasıl geçtiğini anlayamadık bir türlü. Tutok, ayrıldığında güneş batıda alçalmıştı.

Tutok bir sonraki gün de geldi. O

gün ayrılırken ona gizli adımı söyledim. Kendimi işaret ederek:

"Karana," dedim.

Ne anlama geldiğini anlayamadan tekrarladı:

"Karana".

Sonra kaşlarını çatıp sordu:

"Won-a-pa-lei?"

Başımı salladım. Yeniden kendimi işaret ederek;

"Karana" dedim.

Kara gözleri faltaşı gibi açıldı. Sonra yüzündeki şaşkın ifade kayboldu, gülümsedi.

"Pah-say-no, Karana," dedi.

O gece Tutok'un bana verdiği kolyeye karşılık ona bir armağan vermeyi kararlaştırdım. Önce ona kemik küpelerimden birini hediye etmeyi düşündüm fakat sonra kulaklarının delik olmadığını hatırladım. Yanımda bulunan bir sepet sedefli kabuklardan bir taç yapmayı uy-

gun buldum. Sedefli kabukları ince kumla parlattım, uçlarından deldim, aralarına birer boncuk ekleyip ipliğe geçirdim.

Tam beş gece bu işle uğraştım. Beşinci gün ona verdiğimde saçlarının üzerine taktı, arkadan bağladıktan sonra bana sarılıp:

"Wintscha," dedi.

Bu taç onu o kadar mutlu etmişti ki, sert kabuklara delik açarken parmaklarımın uçlarındaki yaraların acısını unuttum.

Artık hergün mağarama geliyordu. Bir sabah gelmedi. Bütün gün onu bekledim. Gün batarken avcıların yaşadığı yeri öğrendiklerinden korkup kaynağın ağzındaki düz kayaya gittim. Gece de orada uyudum, artık hava soğumuştu, kışın ilk rüzgârı beni bütün gece titretti.

Tutok ertesi gün de gelmedi Aleutların adadan ayrılacağı zamanın yakın

olduğunu hatırladım. Belki de gitmişlerdi bile. Öğleden sonra buruna gittim. Kayanın üzerine çıkıp yattım. Kalbim küt küt atıyordu.

Aleut gemisi hâlâ koy'daydı, fakat adamlar güvertenin üzerinde çalışıyor, kayıklar kıyıyla gemi arasında gidip geliyordu. Rüzgâr sertleşmişti. Kıyıda bir iki denk su samuru postu duruyordu. Demek ki gemi gün ışırken adadan ayrılacaktı.

Dereye döndüğümde karanlık basmıştı. Hava da çok soğuktu. Artık Aleutların beni bulacaklarından korkum olmadığı için mağaranın içinde bir ateş yaktım, köklerle istiridyeleri pişirdim. Akşam yemeğini **Rontu**'yla bana ve Tutok'a yetecek kadar çok hazırladım. Tutok'un geleceğini pek sanmıyordum ama yine de yemeğini ateşin yanına koyup beklemeye başladım.

Rontu kulaklarını dikip havladı.

Ayak sesleri duydum gibi geldi. Mağaranın ağzına gidip ortalığı dinledim. Orada uzun bir süre bekledim. Yemek de yememiştim, karnım zil çalıyordu.

Kuzey yönünden gelen bulutlar bütün gökyüzünü örtüyor, gittikçe artan rüzgâr dere kıyısındaki kayalarda ıslıklar çalıyordu. Gece geç vakit beklemekten usanıp mağaranın ağzını taşlarla kapatıp uyudum.

Gün ışırken buruna gittim. Rüzgâr dinmişti. Denizin üzerinde sis vardı, kıyıyı gri dalgalar dövüyordu.

Mercan Kovuğu'nu görebilmek için uzun bir süre bekledim. Yükselen güneş sisi dağıttı. Küçük koy bomboştu. Kırmızı yelkenli, gaga burunlu Aleut gemisi gitmişti.

Başlangıçta artık mağaradan ayrılıp evime döneceğim için sevinç duydum. Fakat bomboş denizi ve terkedilmiş koyu seyrederken Tutok'u hatırladım. Gü-

neşin altında oturup konuşmalarımız, şakalaşmalarımız bir bir geçti gözümün önünden. Hâlâ sesi kulaklarımdaydı. Gülerken yumulan kapkara gözleri sanki karşımdaydı..

Durduğum kayanın altında **Rontu** yamaç boyunca martılara havlayarak koşuyordu. Mavi suda avlanan pelikanların gaga takırtılarını duyuyordum. Uzaktan deniz filleri böğürüyordu.

Fakat Tutok'u düşündüğümde bütün ada suskunlaşıyordu.

YİRMİDÖRDÜNCÜ BÖLÜM

VCILAR giderlerken arkalarında birçok yaralı su samuru bırakmışlardı. Bunlardan bazıları ölmüş, su yüzünde yüzüyordu, bazıları da karaya vurmuştu. Nasıl olsa yaşayamıyacakları için yaralıları acı çekmesinler diye mızrağımla öldürdüm. Aralarında yarası ağır olmayan genç bir su samuru buldum.

Yaralı hayvan denizotlarının arasında yatıyordu. **Rontu** havlamasaydı, kü-

rek çekerek yanına gidebilirdim. Sazlar vücuduna dolanmıştı. Önce uyuyor sandım, çünkü bu hayvanlar uyumadan önce sular sürüklemesin diye kendilerini böyle bağlarlardı. Yaklaşınca sırtında derin bir yara olduğunu gördüm.

Kayıkla yanına yaklaşıp uzanınca su samuru yüzerek kaçmadı.

Bu hayvanların, özellikle gençlerinin, kocaman gözleri vardır. Bununkilerse acıdan ve korkudan daha da büyümüştü. Gözlerinin içinde kendi yansımı görebiliyordum. Çevresine dolanan sazları kesip kayığa aldım. Mercan kayalığının rüzgârdan korunan bir yerindeki su birikintisine bıraktım.

Fırtınadan sonra hava durulmuştu. Mercan kayalığında iki balık tuttum. Balıkların ölmemeleri için dikkat ediyordum, çünkü su samurları ölü balık yemezlerdi. Bunları su samurunun bulunduğu gölcüğe bıraktım.

Öğleden sonra yeniden gölcüğe gittiğimde balıklar yok olmuştu. Genç hayvan sırtüstü yatmış uyuyordu. Yaralarına melhem sürmedim; çünkü hem tuzlu su bunları iyi ederdi, hem de sürdüğüm melhemi sular yıkardı.

Hergün gölcüğe iki balık getiriyor, bırakıyordum. Su samuru bunları ben seyrederken yemiyordu. Bir süre sonra dört balık getirmeye başladım. Bunları da yedi yuttu. Sonra altı balık getirdim. Sanırım bu miktar tam istediği kadardı. Hava ister fırtınalı olsun ister durgun, balıkları mutlaka getiriyordum.

Genç su samuru büyüdü, kolum boyuna erişti. Postu pırıl pırıldı. Ucu sivri bir burnu, gür bıyıkları, kocaman gözleri vardı. Bu kadar kocamanını görmemiştim hiç. Gölcüğün kıyısında durduğumda koca gözlerini bana dikiyor, nereye gitsem, ne yapsam beni izliyordu. Ona birşey söylediğim zaman da gözleri

yuvalarında fıldır fıldır dönüyordu. Bu gözlerin anlamı hem neşeli, hem de üzüntülü olduğundan onlara baktığımda boğazıma birşey gelip tıkanıyordu.

Uzun süre **Rontu**'ya Kuçu Kuçu dediğim gibi onu da Su Samuru diye çağırdım. Sonra ona Koca Gözlü Küçük Oğlan anlamına gelen **Mon-a-nee** adını taktım.

Her gün balık tutmak güç oluyordu, özellikle rüzgârlı ve dalgalı günlerde... Bir keresinde yalnızca iki balık yakalayabilmiştim; bunları gölcüğe atınca **Mon-a-nee** hemen yalayıp yuttu, daha vermemi bekledi. Fakat hepsinin bu kadar olduğunu anlayınca gölcüğün içinde daireler çizerek yüzdü, bir yandan da bana dargın bakıyordu.

Ertesi gün dalgalar çok büyük olduğundan sular alçalınca bile balık tutamadım. **Mon-a-nee**'ye verecek bir şeyim olmadığından gölcüğe gitmedim.

Ancak üçüncü gün balık avlıyabildim, ama gölcüğe geldiğimde **Mon-a-nee'nin** gitmiş olduğunu gördüm. Birgün nasıl olsa gideceğini biliyordum, yine de ona balık yakalıyamadığımdan beni terketmesi gücüme gitti.

Denizotları yatağında onu yeniden görsem tanıyabilecek miydim acaba? Çünkü artık iyice büyümüş, yarası iyileşmiş, öbür su samurlarından bir farkı kalmamıştı.

Aleutlar adadan ayrılır ayrılmaz evime taşınmıştım. Evimde herşey yerli yerindeydi. Yalnız çiti onardım.

Birkaç gün sonra ev eski haline gelmişti. Üzüldüğüm tek şey bütün yaz boyunca topladığım midyelerin yokolmasıydı.

Artık her gün bulabildiğim kadar yiyecekle yetinmek, avlanabildiğim günlerde öbür günler için yiyecek toplamak zorundaydım. **Mon-a-nee'in** kaçtığı kışın

ilk günlerinde yiyecek bulmak zor olmuştu ama ondan sonra **Rontu**'yla her zaman yiyecek birşey buluyorduk.

Yazın Aleutlar adada olduğundan yakacak küçük balıklar tutamamıştım. Kış geceleri çok karanlıktı. Erken yatıyor, gündüzleri çalışıyordum. Yine de zamanımı boşuna geçirmemiş; bir balık oltası, bir mızrak, bir de Tutok'un kolyesine uyacak küpeler yapmıştım.

Kolyedeki taşların renginde ve kesmek için iki çakıl taşı bulmak günler aldı.

Sular çekilince kumsalı boydan boya dolaşıyor, kumları kazıyor, araştırıyordum. Çakıl taşları sert olduğundan delik açmak için de epey uğraştım. Fakat bunları kumla ovup parlattığım ve kemik halkalara geçirdiğim zaman pek güzel olmuşlardı. Ben bile hayran hayran seyretmekten kendimi alamadım.

Güneşli günlerde karabatak derisin-

den etekliğimi giyiyor, küpelerimle kolyemi takıyor, Rontu'yla yamaçta bir aşağı bir yukarı dolaşıyorduk.

Tutok aklımdan çıkmıyordu, özellikle kuzey yönüne baktığımda onu daha da özlüyor, burada yanımda olmasını diliyordum. O garip dilinde konuşmasını hatırlıyor, ona söyliyeceklerimi, onun bana söyliyeceklerini aklımdan geçiriyordum.

YİRMİBEŞİNCİ BÖLÜM

BAHARIN gelmesiyle birlikte çiçeklerle kuşlar yeniden bayram etti. Derede sular gürül gürül akmaya, kayalardan hoplaya zıplaya denize ulaşmaya başladı.

Tainor'la Lurai doğdukları ağaca kuru sazlardan ve **Rontu**'nun sırtındaki kıllardan yuva yaptılar. Yuva yapılırken **Rontu** ne zaman avluda olsa hemen sırtına konarlar, bir gaga dolusu kıl aşırıp kaçarlardı. Rontu bundan hiç hoşlanmaz-

dı. Sonunda kurtuluşu yuva bitene kadar olanlardan gizlenmekte buldu.

Luai'ye kız adı vermekle yerinde bir iş yapmışım; çünkü iki tane benekli yumurta yumurtladı. Erkeğinin de yardımıyla yumurtalar ısıtıldı, zamanı gelince içlerinden iki çirkin yavru çıktı.

Bunlar kısa zamanda gelişip güzelleşti. Yavrulara da ad taktım, kanatlarını kırptım. Çok geçmeden anne ve babaları gibi evcilleşmişlerdi.

Kumsalda gezinirken yuvasından düşmüş bir martı yavrusu buldum. Martılar yuvalarını uçurumdaki yüksek kayaların oyuklarına yaparlardı. Bu oyuklar çoğu zaman dar gelirdi; yumurtadan çıkan küçüklerin oyuğun ağzında kanat çırpmalarını seyreder, nasıl düşmediklerine hayret ederdim.

Bu küçük sarı gagalı beyaz martının yarası ağır değildi, yalnızca bacağını kırmıştı. Yavaşça yerden aldım, eve taşı-

dım. Kırılan bacağının kemiklerini bitiştirdim, iki küçük değnekle destek yapıp bağladım. Bir süre yürümeye çabalamadı. Sonra uçamayacak kadar küçük olduğundan avlunun içinde sekerek dolaşmaya başladı.

Anne ve baba kuşlar, yavrular, küçük martı, hep ayaklarımın altında dolaşan **Rontu** ile avlum şenlenmişti. Bir de Tutok'u özlemesem ve kızkardeşim Ulape'nin nerede olduğunu düşünmesem, çok mutlu olacaktım. Acaba yanağına çizdiği mavi çizgiler büyüsünü göstermiş miydi? Göstermişse, şimdi Kimki'yle evlenmiş ve birçok çocuğu olmalıydı. Her zaman olmasını dilediğim çocuklarımdan çok değişik olan bu çocuklarımı görseydi kimbilir nasıl gülerdi bana.

Baharın ilk günlerinde midye toplamaya başlamıştım. Aleutlar gelirse bu kez hazırlıklı olmak istiyordum.

Birgün mercan kayalığında midye toplarken kayığımın yakınında bir su samuru sürüsü gördüm. Başlarını sazların içine sokuyor, suya dalıp başka bir yerden çıkarak birbirlerini kovalıyorlardı. Bizim çocukken çalılar arasında oynadığımız saklambaç oyununu andırıyordu bu oyun. Aralarında **Mon-a-nee**'yi araştırdım, ama o kadar birbirlerine benziyorlardı ki...

Kayığımı doldurup kıyıya doğru kürek çekerken bir su samuru beni izliyordu. Ben durunca suya dalıp önümden çıktı. Uzaktayken bile tanımıştım onu. Onu asla öbürlerinden ayırdedemiyeceğimi sanıyordum, fakat bunun **Mon-a-nee** olduğundan hiç kuşkum yoktu. Yakaladığım balıklardan birini ona uzattım.

Su samurları çok hızlı yüzerlerdi. Soluk alıncaya kadar elimdeki balığı kapmıştı.

Bundan sonra iki ay **Mon-a-nee**'yi görmedim. Derken bir sabah balık avlarken ansızın sazların içinden çıktı. Ardında iki yavru su samuru yüzüyordu. Köpek yavrusu büyüklüğünde olan yavrular çok yavaş yüzüyorlar, arada sırada anneleri ardlarından itmek zorunda kalıyordu.

Su samuru yavruları doğdukları zaman yüzemezler, annelerine tutunurlar. Anneleri yüzgeçli ayağıyla onları yavaş yavaş kendinden uzaklaştırarak yüzmesini öğretir. Sonra yavrular kendisini izlemesini öğreninceye kadar çevrelerinde daireler çizerek yüzer.

Mon-a-nee mercan kayalığına yaklaşınca suya bir balık attım. **Mon-a-nee** her zaman yaptığı gibi balığı kapmadı, yavrularının almasını bekledi. Fakat yavrular beni balıktan daha ilginç bulmuş olacaklar, balığa aldırmadılar. Bu

kez **Mon-a-nee** yüzmeye başlayan balığı sivri dişleriyle yakalayıp önlerine attı.

Mon-a-nee'ye bir balık daha attım, fakat o yine yavruların almasını bekledi. Yavrular balığı yiyecek yerde onunla oynamaya başladılar. Bir süre oynadıktan sonra usanıp annelerinin yanına sokuldular, burunlarıyla dürtüklemeye başladılar.

Mercan kayası boyunca yüzen mutlu aileyi bir süre seyrettikten sonra:

«Mon-a-nee,» dedim. «Sana yeni bir ad takmam gerek. Koca Gözlü Kız anlamına gelen **Won-a-nee** adı sana daha uygun olacak.»

Yavrular hızla büyüdüler, elimden yiyecek yemeğe alıştılar; Won-a-nee midyeyi çok seviyordu. Attığım midyelerin denizin dibine batmasını bekliyor, sonra bir çırpıda dalıp çıkarıyordu. Ağzına bir taş alıyor, sırtüstü yatarak midyeyi göğ-

süne koyuyor, kabuğu kırılıncaya kadar ağzındaki taşla habire vuruyordu.

Yavrularına da bunu yapmasını öğretmişti. Bazan bütün sabah mercan kayalığında oturup üçünün birden midye kırmasını seyrediyordum. Öbür su samurları midyeleri böyle yemiyorlardı. Bu Won-a-nee tarafından kendisini eğlendirmek için uydurulmuş özel bir oyundu.

O yaz Won-a-nee'yle dost olduktan sonra artık hiç su samuru öldürmedim. Su samuru postundan bir pelerinim vardı, o eskiyince de yenisini yapmayacaktım.

Uzun, ince boyunlu, birbirleriyle konuştuklarında çirkin sesler çıkaran karabatakları da, sinirlerinden yararlandığım ayı balıklarını da öldürmemeye karar verdim. Bunların yerine denizotlarını kullanabilirdim. Artık ne yaban kö-

peklerini, ne de deniz fillerini mızraklayacaktım.

Ulape, öbür insanlar, özellikle babam, benimle alay ederdi bu kararımı bilseler! Ne önemi vardı; ben dostlarım olan ya da ilerde karşılıklı dost olacağımız hayvanlar için böyle hissediyordum.

Ulape'yle babam, isterse bütün öbür insanlar geri gelip benimle istedikleri kadar alay etseler de bu kararımı değiştirmeyecektim; çünkü bütün hayvanlarla kuşlar, insanlar gibi birbirleriyle konuşuyor, aynı şeyleri yapıyorlardı.

Onlarsız yeryüzü ne sıkıcı ne mutsuz bir yer olurdu, kimbilir!..

YİRMİALTINCI BÖLÜM

ALEUTLAR, Mavi Yunuslar Adası'na bir daha hiç gelmedi Fakat ben her yaz gemilerini gözlüyor, baharın ilk günlerinde midyelerle istiridyeler toplayıp kayığımı gizlediğim mağaraya saklıyordum.

Aleutların adamızdan son ayrılışlarından sonraki iki kış bir mızrak, bir yay bir de ok torbası yaptım. Bunları da mağaraya gizledim. Aleutlar gelirlerse artık adanın başka yerlerine gidebilir; oradan

oraya taşınır, gerekirse kayığımın içinde yaşayabilirdim.

Aleutların gidişini izleyen birçok yaz su samurları sürüsü Mercan Kovuğu'ndan kaçar oldu. Aleutların ellerinden kurtulan yaşlı su samurları yaz aylarının tehlikeli aylar olduğunu bildiklerinden sürüyü başka yerlere götürüyorlardı. Uzun Kaya'nın çevresindeki denizotları yatağına gidiyorlar, kışın ilk rüzgârlarıyla adamıza dönüyorlardı.

Rontu'yla sık sık Uzun Kaya'ya gidiyor, birkaç gün orada kalıp Won-a-nee ve şimdi dostlarım olan öbür su saburları için balık tutuyorduk.

Bir yaz — Rontu'nun öldüğü yaz — su samurları adadan kaçmadılar. Avcıları hatırlayacak kadar yaşlı su samuru kalmadığını anladım böylece. Ben de artık ne Aleutları, ne de geleceğiz deyip gelmeyen beyaz adamları düşünür oldum.

O yaza kadar, erkek kardeşimle adada yalnız kaldığımızdan bu yana bütün ayları saymıştım. Her dolunayda evimin kapısındaki direğe bir işaret koyuyordum. O kadar çok işaret vardı ki direk tavandan yere kadar dolmuştu.

O yazdan sonra artık işaret koymayı bıraktım. Ayların geçmesinin bir anlamı yoktu, şimdi yılın dört mevsiminde birer işaret koyuyordum. Geçen yıl bunları saymadım bile.

Rontu yazın sonunda öldü. Bahardan beri mercan kayalığına balık tutmaya benimle gelmiyordu. Gelmesi için zorlayınca isteksizce yerinden kalkıyordu. Bütün istediği evin önünde güneşte sereserpe yatmaktı. Hoş, ben de eskisi kadar sık avlanmaya çıkmıyordum.

Rontu'nun çitin önünde durup kendisini dışarı çıkarmam için havladığı geceyi çok iyi hatırlıyorum. Dolunay oldu-

ğunda böyle yapardı, ama sabah mutlaka eve dönerdi. O akşam ay da yoktu, eve geri de gelmedi.

Bütün gün karanlık bastırıncaya kadar onu bekledim. Sonra aramaya çıktım. Ayak izlerini görüp izledim. Bunlar kum tepelerinden bir zamanlar yaşadığı inine gidiyordu. Mağarada yalnız başına yatar buldum.

Önce bir yanını incitti sandım, yarası falan da yoktu üstelik.

Diliyle elime bir kez dokundu, sonra başını yere bıraktı. Zorlukla soluk alıyordu.

Gece olmuştu, bu karanlıkta onu eve taşıyamayacağımdan yanında kaldım. Bütün gece başucunda oturup onunla konuştum. Gün doğarken kucaklayıp mağaradan çıkardım. O kadar hafifti ki sanki canı uçup gitmişti.

Yamaç boyunca yürürken güneş yükseliyor, gökte martılar haykırıyordu.

Rontu martıların seslerine kulaklarını dikti, her zamanki gibi onlara havlamak ister diye yavaşça yere bıraktım. Başını biraz kaldırıp gözleriyle martıları izledi ama ses çıkarmadı.

«Rontu,» dedim. «Her zaman martılara havlamaktan hoşlanırdın. Bütün sabahları, bütün öğledensonraları havlayıp dururdun onlara. Hadi, şimdi de benim için havla!»

Fakat **Rontu** bir daha onlara bakmadı. Durduğum yere yavaşça yürüdü, ayaklarımın dibine yığıldı kaldı. Eğilip başımı göğsünün üzerine koydum. Yüreğinin vuruşunu duyuyordum. Fakat küçücük yüreciği iki kez daha attı; biri yavaş, biri de dalgaların boş mağaralarda çıkardıkları ses gibi uzaktan. Sonra ansızın durdu.

«Rontu!» diye bağırdım. «Ah! Rontu!»

Onu buruna gömdüm. İki gün sabahtan akşama kadar uğraşarak kayaların arasında bir yer kazdım, oraya yatırdım. Üzerini kıyıdan topladığım renkli çakıltaşlarıyla örttüm. Kum çiçekleriyle, attığımda koşarak tutmasını sevdiği bir sopayı da yanıbaşına bıraktım.

Sonra hep birlikte sandala binip gemiye gittik.

YİRMİYEDİNCİ BÖLÜM

KIŞ mercan kayalığına hiç gitmedim. Evde biriktirdiğim şeyleri yiyor, yalnızca kaynaktan su almak için dışarı çıkıyordum. Fırtınalı, dalgaların en azgın olduğu bir kıştı, o kış. **Rontu** olsaydı da pek dışarı çıkamıyacaktım nasıl olsa. Bütün mevsimi dört tane kapan yaparak geçirdim.

Yazın, birgün denizfillerinin yaşadığı yere giderken yolda **Rontu**'ya benze-

yen genç bir köpek görmüştüm. Yaban köpeklerinin sürüsüyle koşuyordu, onu biran için görmeme karşılık **Rontu**'nun oğlu olduğunu o saat anladım.

Öbür köpeklerden daha iriydi, sık tüyleriyle sarı gözleri vardı, **Rontu** gibi kendine özgü zarif adımlarla koşuyordu. Baharda yaptığım kapanlarla onu tutmaya karar verdim.

Şimdi **Rontu** olmadığı için yaban köpekleri sık sık buruna geliyorlardı. Kışın fırtınalı günlerde çitin dışına yaptığım kapanları koyuyor, balıkla yemliyordum. Birçok köpek yakaladım ama aralarında sarı gözlüsü yoktu. Köpekleri tutmaktan korktuğum için salıvermek zorunda kalıyordum.

Birkaç kapan daha yapıp koydum fakat yaban köpekleri yanlarına yaklaşmalarına karşılık balıklara dokunmuyorlardı. Bir keresinde küçük kırmızı bir tilki tuttum. Kapandan kurtarayım der-

ken elimi fena halde ısırdı. Fakat çok geçmeden yabanlığını unutup avluda ardımdan koşarak midye istemeye başladı. Öyle bir de hırsızdı ki... Evde olmadığım zamanlar ne kadar dikkatle saklarsam saylayayım, yiyeceğe ulaşmanın mutlaka bir yolunu bulurdu. Geceleri de gelir, yiyecek vereyim diye çiti tırmalardı.

Genç köpeği kapanla yakalayamadım. Artık tam vazgeçmek üzereyken Zuma'nın kullandığı bir cins ot geldi aklıma. Zuma kabilemizin en yaşlısı ve hekimiydi. Atalarımızın ruhlarıyla konuşmak, fırtınalarla denizlere hükmetmek, hastaları iyileştirmek gibi özel yetenekle güçlere sahipti. Beline kadar inen ak sakalı, iki büklüm haliyle sevimli bir ihtiyarcıktı. Herkes korkuyla karışık bir saygı duyardı. En yaramaz çocuklar bile ondan çekinirdi.

Zuma kabilemizin en bilgilisi oldu-

ğundan zora düşen herkes ona başvururdu. O da geleni boş çevirmez elinden geldiğince yardım ederdi.

Zuma'nın kimi kimsesi yoktu. Köyün en ucunda bir kulübede yaşar, kadınlarımız ona hergün nöbetleşe yiyecek götürürdü. Zuma bütün gün çocukların pek korktuğu çatallı değneğine dayanarak dağ bayır dolaşır, ot toplardı. Karanlık basarken köye heybesi dolu döner, bütün gece topladıklarını deniz kabuklarına koyup raflara dizerdi.

Kadınlar, hasat mevsiminde kışlık yiyecekleri topladıktan sonra erkeklerimiz adanın güney ucunda kayıkları gelecek kışa hazır etmek için uğraşırken ateşin çevresinde toplanır, fısıldaşarak konuşurlardı. Nedense bizi yanlarına almazlardı.

Yine böyle bir gün Ulape'yle merakımızı yenememiş, ayıp olduğunu bildiğimiz halde usul usul sokulup konuşulanla-

rı dinlemeye çalışmıştık. Anlatılanlardan pek birşey çıkaramamıştık ama yine de Zuma'dan söz ettiklerinden emindik. Duyduklarımızı birleştirip bir anlam vermeye çalıştık.

Anladığımıza göre, Zuma, gençken atalarımızca yasak edilen bir işle uğraşırmış. Geceleri kulübesinden gizli gizli çıkıp adanın batı ucuna gider, orada büyük bir ateş yakarmış . Bu ateşten garip kokular yükselir, alevler mavi yeşil parlarmış. Zuma köye gün ışırken döner, bu ateşin küllerini evine taşıyıp, deniz kabuklarındaki otlara karıştırırmış.

Kabilemiz Zuma'nın bu gizli işlerinden hiç hoşlanmazmış. Yasalara karşı gelmenin cezası büyükmüş çünkü. Ama Zuma bütün hastaları iyi ettiği için kimse ona ses çıkarmayı pek göze alamazmış.

Herkes Zuma'nın başına bir felâket geleceğini sezinliyormuş. Yıllar sonra

Zuma evlenmiş ve artık geceleri ateş yakmaktan vazgeçmiş. Bir gün köyde Zuma'nın karısının bir çocuğu olacağı haberi ağızdan ağza dolaşmaya başlamış. Zamanı gelince gürbüz bir oğlan dünyaya gelmiş, ama annesi bebeği doğururken ölmüş.

Köyün kadınları bebeğe bakmak için gönüllüymüşler ya, Zuma bebeği kimseye vermiyor, ille de kendisi büyütmek istiyormuş. Bebek pek afacanmış. Daha yirmi dolunay dolmadan yürümeye başlamış. Babasının öte berisini karıştırıyor, deniz kabukları içindeki otları, külleri deviriyormuş.

Bir gün de bunların tadına bakmak gelmiş aklına. İşte ne olduysa bundan sonra olmuş, bebek hastalanmış. Rengi yemyeşil kesilmiş, kaskatı kesilerek küçük yatağında kımıldamadan yatıyormuş. Acısından deliye dönen Zuma, bildiği bütün çarelere başvurmuş; bütün

ilâçları denemiş, buna karşılık bebek bir türlü iyileşmemiş.

Zuma bir gece bebeği sazlardan bir örtüye sarıp yıllar önce ateş yaktığı yere yollanmış. Bütün gece merakla bekleşen kabile, kayaların arasından mavi-yeşil alevlerin yükseldiğini görmüş. Alevler o kadar yükselmiş ki, neredeyse göğe erişeceklermiş. Ateşin bütün adayı saracağından korkan halk, bütün gece atalarımızın ruhlarına kendilerini koruması için yalvarıp durmuş.

Sabah olurken güneşin doğacağı yönü kara bulutlar kaplamış. Herkes büyük bir fırtına gelecek diye büsbütün korkmuş; çünkü rüzgâr çıkarsa alevlerin bütün adayı saracağı kuşkusuzmuş. Kara kara bulutların arasından yol yol parlak şimşekler çakıyor, gök gürlüyormuş. Bulutlar gitgide adaya yaklaşıyor, şimşekler güçleniyormuş.

Derken göğü boydan boya yırtan bir

aydınlık olmuş. Bir ucu gökte olan bu aydınlığın bir ucu Zuma'nın yaktığı ateşe uzanmış. Ardından korkunç bir gürleme adayı sarsmış. Gökyüzünden çakıl taşları büyüklüğünde beyaz birşeyler yağmaya başlamış. Bu beyaz taşlar yere değer değmez eriyor, hemencecik su oluyormuş.

Bu taşların ardından iri yağmur damlacıkları düşmeye başlamış. Kara bulutlar günlerce adamızın üzerinde oturmuş, yağmur aralıksız yağmış, adayı seller götürmüş. Sonra bir gün ansızın yağmur durmuş, güneş açmış.

O gün öğleye doğru Zuma üstü başı yırtılmış, kolları bacakları yara bere içinde köye dönmüş. Kulübesine kapanarak bir süre hiç dışarı çıkmamış, kimseyle de görüşmemiş. Hiç kimse de bebeğe ne olduğunu sormaya cesaret edememiş tabii. Hatta bu olaydan bir daha söz bile edilmemiş. Ardından aklı ba-

şına gelen Zuma bir daha ömrü boyunca ateş yakmamış.

Adanın batı ucundaki bu yer uğursuz sayılmış ve o günden bu yana oraya ayak basılmamış. Terkedilen bu bölgede zamanla bitkiler insan boyu uzamış. Buraya yalnız Zuma gider, ilâç yaptığı otları toplarmış. O da gündüzleri. Otları topladıktan sonra oyalanmadan hemencecik köye dönermiş.

Burası derenin doğu yönünde kıvrılıp denize aktığı yerin arkasında kalıyordu; sık otlar ve dikenli bitkilerle kaplıydı.

Bu hikâyeler olup biteli hatta halkımız adadan ayrılalı o kadar zaman geçmişti ki, adanın burasıyla ilgili herşey bir çeşit masal niteliği taşıyordu.

Zuma'nın buralardan topladığı ince uzun otları balıkların yüzdüğü su birikintilerine atınca bir süre sonra balık-

lar sırtüstü suyun yüzüne çıkarlardı. Fakat kuyruklarından tutup denize atıldı mı yeniden canlanıp yüzerlerdi. Adamlarımız bazan bu otları tütün yapraklarıyla karıştırıp döverler, ağrısı olan hastalara içirirlerdi. Hasta bir süre sonra sakin bir uykuya dalar, uyanınca da birşeyi kalmazdı.

İşte o sabah bu otlar aklıma gelince adanın bu yakasına gitmeye karar verdim. Rontu öldükten sonra kendimi çok yalnız saydığımdan ne olursa olsun bu sarı gözlü genç köpeği elde etmeyi kafama koymuştum.

Yanıma oklarımla mızrağımı aldım, belki sık otları kesmeye yarar diye de taş bıçağımı belime taktım.

Bulutsuz, sıcak bir gündü. Ortalıkta sineklerin vızıltısından başka ses yoktu. Dere boyunca ilerleyip kıvrıldığı yere geldim. Biran boyumca yükselen büyük yapraklı bitkilere bakarak durdum.

Bunların arasından aradığım otları bulmak zor işti doğrusu.

Başlangıçtaki seyrek otların arasından kolaylıkla geçip koca yapraklı bitkilerin arasına daldım. Adamızın öbür yanlarında **kaktüs** dediğimiz bu bitkilerin daha küçükleri kum tepelerinin üzerlerinde yetişirdi. Ufacık yuvarlak gövdelerinin üzerleri dikenlerle kaplıydı. Baharda eflatun renkli bir çiçek açarlar, dal biçimindeki çıkıntıları kesilince içinden tatlı bir su akardı.

Buradakiler bu dediğim türün dev yapılılarıydı. Kolum kalınlığındaki dikenli gövdelerinin çeşitli yerlerinden kürek biçiminde etli yapraklar çıkıyordu.

Daha yakından incelemek için bunlardan birine yaklaştım. Büyük yapraklar arasında kurumuş küçük bir dal dikkatimi çekti. Rüzgâr olmamasına karşılık yerinde hafif hafif oynuyordu.

Daha yaklaşınca bu dalın altında bir örümceğin yuva yapmış olduğunu gördüm. Adamızdaki çalılıklar arasında tek tük örümcek ağlarına rastgelirdim ama bu kadar büyük bir örümcek görmemiştim hiç.

Kızıl renkteki tüylü yassı gövdesinden çıkan uzun bacaklarıyla elim kadar vardı büyüklüğü. Gölgem ağın üzerine düşünce hemen dalın dibindeki ağın sıklaştığı oyuğa girdi. Yana çekilip gözlemeye başladım.

Ağın çevresinde irili ufaklı sinekler uçuşuyordu. Biraz sonra tehlikenin geçtiğini sanan örümcek, oyuktan ilk önce iki ayağını, sonra kafasını çıkardı. Örümcekler de avlanan öbür hayvanların yaptığı gibi avına sinsi sinsi yaklaşır, son anda üzerine atlar.

Ağın önünden geçen büyücek bir sineğin gölgesi ağın üzerine düşünce, örümcek, hemen olduğu yerde büzüldü.

Sinek dönüp ağın kurulu olduğu yaprağın ucuna kondu. Ön ayaklarını birbirine sürterek kanatlarını temizlemeye koyuldu.

Örümcek, yassı gövdesine topladığı uzun bacaklarıyla avına sürünür gibi usul usul yaklaştı. Sinek, herşeyden habersiz temizlenip duruyordu. Örümcek yeter derece yaklaşınca kısa bir süre durdu, sonra sineğin üzerine atıldı. Bütün ayakları hemencecik avının çevresinde dolanmaya başladı. Çırpınan sineği ağzından çıkardığı görünmez ipliklerle bağlıyordu. Çok geçmeden sineğin çevresinde toz gibi bir ağ kuruldu. Avını sımsıkı bağlayan örümcek, onu yuvasına taşıdı. Sonra yeniden yuvanın ağzına oturup av gözlemeye başladı.

Dev kaktüslerin birinin yaprağına bıçağımı batırınca içinden yeşil yapışkan bir su akmaya başladı. Bu bitkilerin biraz ötesinde boru biçiminde açı-

lan büyük parlak yapraklı bitkiler vardı. Bunların çevrelediği küçük kayalı bir düzlüğe doğru yürüdüm. Düzlüğün tam ortasında garip bodur bir bitki gördüm. Bunun çevresinde aradığım otlar bitmişti. Yaklaşıp otları toplamaya koyuldum.

Topladıklarımı sırtımdaki torbaya koyarken gözüm bu garip bitkiye takıldı, şaşırıp kaldım. O an bunun bitki değil de bir canlı olduğunu düşündüm. Sanki hareket ediyor gibiydi. Kalın gövdesinin üzerindeki yaprakları insan eliyle yapılmışcasına düzenliydi. Dev bir midye kabuğunu andıran tüylü yaprakları iç içe düzgün bir şekilde sıralanmıştı. Tam ortalarında kuş gagası gibi birbirine geçmiş iki büyük diken vardı. Bitkinin tomurcuğu olmalıydı bu. Çevresindeki yapraklar **Rontu**'yla mercan kayalığında vurduğumuz dev ahtapotun kolları gibi belli belirsiz hareket ediyordu sanki.

Yaklaşıp yapraklardan birinin ucuna dokundum. Yaprak canlı gibi hafifçe geri çekildi. Ortasındaki gaga açılıp kapandı.

O anda kayaların arasında kayan parlak birşey çarptı gözüme, Bu, bir yılandı! Çok su yılanı görmüştüm, ama bu hayvanların karada yaşayanları adamızda pek azdı. Yazın en sıcak günlerinde kum tepeciklerinin arasındaki kayalarda kolum büyüklüğünde olanlarına rastgelirdik Büyüklerimiz bunların zehirli olduklarını tembih ettiklerinden yanlarına hiç yaklaşmazdık.

Yılanların durduk yerde ısırmıyacaklarını biliyordum. Onun için yerimde kıpırdamadan durdum, onu seyrettim. Gövdesi çok ince, boyu kolumun üç katı uzunluktaydı. Yeşil renkli gövdesinde eşit uzaklıklarda kara halkalar vardı. Yassı. öne doğru ok gibi sivrilen kafasının iki yanındaki gözleri Tutok'un ba-

na verdiği kolyenin taşları gibi kapkara, pırıl pırıldı. Sivri burnunun altında kıpkırmızı çatallı dili durmadan titriyordu.

Yılan tam önümdeydi. Mümkün olduğu kadar az hareket yaparak yavaş yavaş gerilemek istedim, o anda o garip bitkinin arkamda olduğunu farkettim. Gözlerimi yılandan ayırmadan eğilip yerden büyücek bir taş aldım. Ok ya da mızrak kullanamazdım, çünki yılan hem benden uzaktı, hem de başı hedef olmayacak kadar küçüktü. Taşı başına nişanlayıp fırlattım. Taş, yılanın kafasının tam yanıbaşındaki kayaya çarpıp vınlayarak geçti. Bu, hayvanı kızdırmış olacak başını kaldırıp tıslamaya benzer bir ses çıkardı. Üzerime atlamaya hazırlandığını sanarak korkuyla geriledim.

Derken koluma tüylü birşey dokundu. Ansızın düşünmeden arkama döndüm Garip bitkinin kolları bana doğru uzanmış, sanki beni yakalamak isterce-

sine sallanıyordu. Ortasındaki dikenler açılmış, avını yutmaya hazırlanan büyük bir kuşun gagası gibiydi.

Ansızın ayağıma keskin bir bıçak saplanır gibi oldu. Can acısıyla kendimi yanımdaki kayanın üzerine attım.

Bundan sonra olanlar sanki düş gibiydi. Belki de ayağımın acısından düş görmüştüm. Yılan ayağımı ısırdıktan sonra o garip bitkinin gövdesine sarınmıştı. Sonra acıdan gözlerimin önünde uçuşan kıvılcımlar arasından bitkiyle yılan arasında garip bir mücadelenin başladığını gördüm. Gerisini hatırlamıyorum, kendimden geçmişim.

Gözlerimi yeniden açtığımda bitkinin yaprakları yukarı doğru kıvrılıyor, yılanı yutmaya çalışıyordu. Kapanan yapraklar arasından yılanın kuyruğunu görür gibi oldum. Gözlerimin önünde yeniden yıldızlar uçtu.

Kendime gelir gelmez babamın Ale-

utların zehirli mızraklarına karşı yaptığı şey geldi hatırıma. Eğilip zonklayan ayağıma baktım. Baş parmağımın üzerinde ufak bir çizik vardı, çevresi morarmaya ve şişmeye başlamıştı.

Çevreme baktım. Orda burda birkaç kuru dal vardı. Ayağımı sürükleyerek bunları topladım. Güçlükle ufak bir ateş yakabildim. Belimdeki taş bıçağımı elime alıp alevlerin üzerine tuttum. Sapından ısındığını anlayınca ayağımdaki çiziğe sapladım. Yarayı mümkün olduğu kadar genişleterek zehirin akmasını sağlamak istiyordum.

Bu işi birkaç kez tekrarladım. Canım o kadar çok acıdı ki artık ayağım acıyı duymaz oldu. Yaradan akan kanlar kumların üzerini kıpkırmızıya boyadı. Ayağımı vargücümle sıkıyor, zehiri dışarı akıtmaya çalışıyordum.

Ayağımın şişi artmadan evime dönmem gerekiyordu. Otların arasından

emekliyerek derenin başına geldim. Artık bir adım ilerliyecek gücüm yoktu. Aleutlar geldiğinde kaldığım mağaranın ağzına kadar süründüm, orada kendimden geçtim.

Büyuk bir ateşin içine düşmüş gibi her yanım kavruluyordu. Su içmek istememe karşılık kaynağa gidecek gücüm yoktu. Susuzluktan dudaklarım çatlamış, dilim ağzımın içinde dönmüyordu. Çevremi saran sisler arasından babamı gördüm. Bana, «su içme!» diyordu. Sonra o sıcak sesiyle kulağıma «Korkma, Karana iyileşeceksin!» diye fısıldadı. İçime bir güven gelmişti. Gözlerimi kapayıp sonsuz bir karanlığa uçtum sanki.

Kendime geldiğimde aradan ne kadar zaman geçmiş olduğunu bilmiyordum. Bacağım kütük gibi şişmişti. Hiç birşey duymuyordu, sanki benim değildi. Mosmor olmuştu.

Sürünerek kaynağın yanına gittim. Karnım hiç acıkmamıştı, ama çok susamıştım.

Kana kana su içtikten sonra bacağımı serin suya uzattım. Güneş batana kadar suyun içinde öyle bıraktım. Gece mağaraya dönerken şişi biraz inmişti, dizim de bükülebiliyordu.

Ertesi gün yine aynı şeyi tekrarladım. Eve dönecek kadar iyileşmem iki, üç gün aldı.

Bir sabah güneş doğmadan kalkıp eve doğru yola çıktım. Torbamı ve okları mağarada bırakmıştım. Mızrağımın da ucunu çıkardım, sopasını yaralı ayağıma destek yaparak ilerliyordum.

Çitin altındaki delikten zorlukla geçip yosun yatağıma uzandım Bir daha ne olursa olsun o uğursuz yere girmemeye karar verdim.

YİRMİSEKİZİNCİ BÖLÜM

BACAĞIM iyileşince torbamla oklarımı almak için mağaraya gittim. Torbamın içindeki otları bulunca bunları yaban köpeğini yakalamak için toplamış olduğum aklıma geldi. Eve götürüp kurusun diye güneşe serdim. Kurumalarının ardından avucumun içinde ufalayıp toz haline getirerek büyük bir kaptaki suyun içine attım. Kabı omuzuma alıp yaban köpeklerinin su içtikleri kaynağa gittim. Suyu içine boşalttım.

Sonra bir kayanın arkasına gizlenip yaban köpeklerini beklemeye başladım. Yaban köpekleri gün batarken sürüyle gelip suyun başında durdular. Başlarını eğip suyu kokladılar, sonra geri geri çekilip birbirlerine şaşkın şaşkın baktılar. Derenin çevresinde dolaşıyorlar, bir türlü su içmiyorlardı.

Sürünün başı olan sarı gözlü köpek suya yaklaştı; çok susadığından içmeye başladı. Öbür köpekler de onu izlediler.

Hepsi de suyu içtikten sonra bir süre oldukları yerde duraladılar. Yürümek istiyor, bir türlü beceremiyorlardı sanki. Ayakları birbirine dolaşıyor, başları öne doğru düşüyordu Çok geçmeden oldukları yere kıvrılıp derin bir uykuya daldılar.

Karanlık bastırdığından aradığım köpeğin hangisi olduğunu zorlukla seçtim. Burnunu ön ayağının altına sok-

muş, sanki karnını tıka basa doyurmuşcasına horul horul uyuyordu.

İlk önce kulaklarına dokunup uykusunun derinliğini ölçmek istedim. Oralı bile olmadı. Yerden yavaşça kaldırıp sırtıma aldım. Eve varmadan uyanır korkusuyla yolda koşar adım gidiyordum.

Çitin altından sokup boynundan bir ip geçirerek çitdeki en sağlam kemiğe bağladım.

Çok geçmeden uyanıp ayaklarının üzerine dikildi. Boynundaki ipi pek yadırgadığından sivri dişleriyle kemirmeye çalışıyor, beceremeyince hırsından asılıp asılıp çiti sarsıyordu.

İçerde yemek pişirirken bir yandan da onu gözlüyordum. İpinin el verdiği kadar yerde dört dönüyor, durmadan uluyordu. Yaban köpekleri de çitin dibine gelmiş onun ulumalarına karşılık veriyorlardı.

Bütün gece uludu durdu. Sabah evden çıktığımda çitin dibine uzanmış uyuyordu İster istemez benimle dost olacaktı nasıl olsa!

Ona bir ad düşünmeye başladım. Bulduklarımı kendi kendime yüksek sesle tekrarlıyor, beğenmiyordum. Sonunda babasına çok benzediği için ona Rontu'nun oğlu anlamına gelen **Rontu-Aru** adını taktım.

Rontu-Aru, babası kadar iri değildi ama tüyleri sık, gözleri de sarıydı. Yürüyüşü de tıpkı babasına benziyordu.

Bütün gün avlanıp eve döndüğümde onu ipine dolanmış olduğu yerde otururur buldum. Artık ulumuyor, kesik kesik havlıyordu Tuttuğum balıklardan birini değneğin ucuna geçirip ona uzattım. Bir lokmada yuttu. Karnını iyice doyurduktan sonra yanına su da koydum

Rontu-Aru'nun bana alışması, dost

olmamız çok sürmedi. Artık birlikte gezilere çıkıyor, balık tutuyorduk.

O yaz ikimiz mutlu günler geçirdik. **Rontu-Aru** babası gibi yamaçta martıları kovalarken, ya da mercan kayalığında su samurlarına havlarken onun Rontu olmadığını çoğu kez unutuyordum.

Mutlu olmasına mutluydum ya, sık sık Tutok ve Ulape'yi hatırlıyor, ne yaptıklarını düşünüyordum. Denizde olduğum zaman kayığa çarpan dalgaların mırıltılarıyla rüzgârın sesi hep onların sesini hatırlatıyordu bana.

YİRMİDOKUZUNCU BÖLÜM

KIŞIN fırtınalı günlerinden sonra birkaç gün rüzgâr dindi, hava soluk alamayacak kadar ağır, güneş bakılmayacak kadar parlak, deniz kızgın güneş altında durgundu.

Bu günlerin birinde kayığı mağaradan çıkarmış, mercan kayalığı boyunca kürek çekiyordum. Soğuk havayı sevmesine karşılık sıcaktan hiç hoşlanmayan **Rontu-Aru'yu** yanıma almamıştım

Aslında pek de iyi etmişim. Bugün

de durgun havanın en sıcak günüydü. Denizle güneş ayırdedilmiyor, dalgalar da kızıl kızıl yanıyordu. Gözlerimin üzerine çatlaklı bir tahtadan yaptığım gölgelik takmıştım. Martılar uçmuyor, su samurları denizotları yatağında sessizce yatıyor, yengeçler bile deliklerinden çıkmıyorlardı.

Kayığımı güneşin altında buharlaşan ıslak kumsala çektim. Baharın ilk günlerinde kayığımı kumsala çeker, çatlaklarına katran sürerdim. Bütün sabah çalışmış, serinlemek için ara sıra denize girmiştim Güneş iyice yükselince kayığı ters çevirip altına girdim, gölgesinde uyudum.

Çok geçmeden büyük bir gürültüyle ansızın uyandım. Önce gök gürültüsü sandım, ama gökyüzünde bulut falan yoktu. Gürültü devam ediyordu. Uzaktan. güney yönünden geliyor, git gide de artıyordu.

Ayağa fırladım. Gözüme ilk çarpan şey önümde uzanan kumsal oldu. Suların bu kadar çekildiğini görmemiştim hiç. Suyun altında kalan kayalar, yosunlar, mercanlar kör edici ışığın altında çırılçıplak ortalıkta kalıvermişti. Burası başka bir yer gibiydi. Sanki kumsalda uyumuş, başka bir adada uyanmıştım.

Ansızın çevremdeki hava sıkıştı. gerildi Dev bir hayvanın dişleri arasında havayı içine çekmesini andıran hafif bir ses duyuldu. Bomboş gökyüzünden gelen gümbürtüler kulaklarımın dibinde patladı. Önümde upuzun duran kumsalın, çıplak kayaların. bir fersah kadar ötesinden kocaman beyaz bir dağın adamıza doğru ilerlemekte olduğunu gördüm.

Bu denizle gökyüzü arasında ağır ağır ilerleyen birşey gibi görülüyordu ama denizin ta kendisiydi. Gözlerimin üzerindeki gölgeliği fırlatıp yamaca doğru tırmanmaya başladım. Koşarken kor-

kudan tökezliyor, düşüyor, hemen kalkıp yeniden koşuyordum.

İlk dalga eriştiğinde ayağımın altında kumlar sarsıldı. Üzerime küçük balıklar ve denizotlarıyla dolu köpükler yağdı.

Başka zaman olsa koy'un kumsalından çimenlik düzlüğe çıkar, oradan uçurumun tepesine çıkardım ama, şimdi buna zaman yoktu. Su dizlerime erişmiş, beni değişik yönlere sürüklüyordu. Dik yamaç önümde yükseliyordu. Yosunlardan kayalar oldukça kaygandı, ayağımı basacak, ellerimle tutunacak yer bulmak çok zordu. Güçlükle kendimi yukarı çekebiliyordum.

Büyük dalga altımdan geçip Mercan Kovuğu'na doğru ilerledi.

Biran ortalık sessizleşti, deniz derin köpüklü anaforlarla geri çekilip eski yerine yerleşmeye başladı. Güneyden büyük bir dalga daha geldi, belki bu önce-

kilerden de büyüktü. Yukarı baktım, yamaç önümde dümdüz yükseliyordu, daha yukarı tırmanamazdım.

Yüzüm kayalara dönük, ellerimle bir çatlağı kavramış, dar bir düzlükte duruyordum. Omzumun üzerinden dalganın yaklaştığını görebiliyordum. Öbür dalgalar geri çekilmekte olduğundan büyük dalga yavaş yavaş ilerliyordu.

Bir an büyük dalganın adaya erişemiyeceğini sandım, çünkü geri çekilen başka büyük bir dalga ile karşılaşmıştı. Geri çekilen dalga denize ulaşmaya, gelen dalga da kıyıya erişmeye çabalıyordu.

İki dev gibi birbirlerine çarptılar. İlk önce bir yana sonra öbür yana kıvrılarak havaya doğru yükseldiler. Savaşta birbirlerine çarpan mızrakların madensi sesini andıran bir ses çıktı, güneşin kızıl ışınlarında köpükler kan gibi ortalığa saçıldı.

Gelen dalga savaşı kazanan taraf gibi yenik düşen dalganın üzerine kapanarak onu adaya doğru sürükledi.

Büyük dalga yamaca çarptı. Her yanımı sular kapladı; ne birşey görebiliyor, ne de duyabiliyordum. Sular başımı aştı, beni kendisine doğru çekiyordu. Ellerimle yarığı sıkı sıkı kavramış, vücudumu kayaya yapıştırmış direniyordum.

Dalga göğe doğru yükseldikten sonra gerisin geriye kıvrılarak yeni gelen dalganın üzerine düştü.

Derken herşey sustu; sessizlikte yüreğimin atışını duydum. Ellerim hâlâ kayanın yarığındaydı. Yaşıyordum.

Gece yaklaşıyordu, yamaçtan ayrılmaya korkmama karşılık burada sabaha kadar kalamazdım, uyuyakalır, düşebilirdim. Evin yolunu bulmama da imkân yoktu.

Bulunduğum yerden, yamacın bitimine indım.

Hava sıcak ve rüzgârsızdı Kumsal saz kümeleriyle dolmuştu. Her yer ölü balıklar, istakozlar, yengeçlerle kaplıydı. İki küçük balina karaya vurmuştu Deniz kumsalın bitimindeki çimenliğe kadar gelmişti. Yorgunluktan ve korkudan dizlerimi sürükleyerek evin yolunu bulmaya çalışıyordum.

Rontu-Aru beni çitte bekliyordu Delikten içeri girince üzerime sıçradı. ondan sonra da ardımdan hiç ayrılmadı

Dalgalar buraya kadar yükselmemişti. Yosun yatağıma kendimi zor attım Ertesi gün öğleye kadar uyumuşum. Garip düşler görmüş, uyanınca da çevremi yadırgamıştım. Denizin sesi işitilmiyordu. Martılar da susmuştu Yeryüzü sanki soluğunu tutmuş, korkunç bir şeyin olmasını bekliyordu.

Akşam üzeri kaynaktan doldurduğum sepeti omuzuma almış, **Bontu-Aru**'yla yamaç boyunca yürüyerek eve dönü-

yorduk. Deniz dümdüzdü, sanki yorulmuş, durgunlaşmıştı. Martılar da kayalardaki yuvalarına tünemiş, susuyordu.

Yavaşça toprağın kımıldadığını hissettim. Ayağımın altından kayıyordu, biran havada duruyormuşum gibi oldum. Sepetten sular saçılıp ayaklarıma damladı. Ne yaptığımı bilmeden sanki arkamdan bir dalga kovalıyormuş gibi koşmaya başladım. Bu aslında bir toprak dalgasıydı. Ayaklarım altından yamaç boyunca ilerliyordu.

Koşarken ardımdan bir dalga daha yetişti. Arkama bakınca denizde olduğu gibi güney yönünden birçok toprak dalgasının gelmekte olduğunu gördüm. İkinci hatırladığım şey, **Rontu-Aru**'yla yüzükoyun yerde yatışımızdı. Yeniden ayağa kalkmaya çabalıyorduk. Sonra kımıldayarak uzaklaşıyormuş gibi görünen buruna, evimize doğru koşmaya başladık.

Çitin altındaki delik tıkanmıştı. Girmek için yolu kapayan kayaları çıkardım. Gece olmuştu, ama toprak soluk alan dev bir hayvan gibi yükselip iniyordu. Yamaçtan denize yuvarlanan kayaların gürültüsünü duyuyordum.

Bütün gece evde yatarken toprak sarsılıyor, koca koca kayalar çöküyor uçurumdan yuvarlanarak denize düşüyordu. Burundaki kayava birşey olmadı. Dünyayı yaratanlar bize gerçekten kızmış olsalardı kuşkusuz bu kaya da çöker, denize düşerdi.

Sabah ortalık durulmuştu. Kuzeyden yosun kokan taze bir rüzgâr esiyordu.

OTUZUNCU BÖLÜM

DEPREMİN çok zararı dokunmamıştı. Birkaç hafta geciken bahar bütün gücüyle gelmişti. Fakat büyük dalgalar mağaraya sakladığım yiyecekleri. silahları, kayığımı ve güney kıyıda gizlediğimiz kayıkları alıp götürmüştü.

En önemli kayıp. kayıklardı Yenisini yapmak için tahta bulmak bütün bir baharla yaz mevsimini alabilirdi.

Böylece baharın ilk güzel günü dal-

gaların kıyıya sürükledikleri kalıntıları araştırmaya başladım. Güney yamacın yakınında kayığımın yarısını kuma gömülmüş olarak buldum. Bütün gün kumdan çıkarmak için uğraştım durdum. Kayığı iyice temizledikten sonra ne yapacağımı düşünmeye başladım.

Tahtalarının bağlantılarını çözüp kum tepelerinden Mercan kovuğu'na taşıyabilirdim, ama bir seferinde ancak iki tahta taşıyabileceğimden bu iş günlerce sürerdi. Ya da kayığı burada kayaların arasında onarabilirdim; bu kez de bitirmeden önce bir fırtına çıkarsa bütün uğraşmalarım boşuna giderdi.

Sonunda ikisinden de vazgeçtim. Denizin durgunlaştığı bir gün kayıktan ne kaldıysa önüme katıp Mercan Kovuğu'na doğru sığ suda yüzdürdüm. Sonra tahtaları söktüm, büyük dalgaların erişemiyeceği çimenliğe taşıdım.

Adayı araştırırken öbür kayıkların

kalıntılarını bulmuştum, fakat dalgalar bunları mağaranın derinliklerine sürüklediğinden çıkarmak hiç de kolay olmadı. Kumsaldaki sazların arasında bulabildiğim birkaç tahta parçasını da katınca kayığı onarabilecek kadar tahta olmuştu.

Bahar sona ermek üzereydi, hava hâlâ kararsızdı. Günün çoğunda yağmur çiseliyordu. Midye toplamam gerektiğinden ne olursa olsun kayığımı biran önce bitirmeliydim. Artık Aleutları falan da düşündüğüm yoktu; yalnızca istediğim yere gidecek bir kayığım olmaması beni durmadan tedirgin ediyordu.

Tahtalar aynı boydaydı, buna karşılık hepsi ayrı bir kayıktan olduğu için birbirlerine uymuyordu. Deliklerinin hazır olması işimi epey kolaylaştırdı. Ayrıca adamızda bulunması güç olan katran parçalarını dalgaların kıyıya atması da ayrı bir şanstı.

Tahtaları yontup biçimlendirdiğimde işim oldukça kolaylaşmış, baharın sonunda artık yalnızca bağlantıları kalmıştı.

Rüzgârlı bir günde katranı yumuşatmak için ateş yaktım. Biraz hızlıca estiğinden ateşi sürekli olarak yanık tutmak zordu. Alevleri canlandırmak için kumsaldan bir kucak yosun topladım.

Ateşin başına dönerken rüzgârın esişinden bir fırtınanın yaklaşmakta olduğunu sezinledim. Gökyüzü kuzey yönünde açıktı ama bu mevsimde fırtınanın çoğunlukla geldiği güney yönünde gri bulutlar birbiri üzerine kümelenmişti.

O anda bulutların garip gölgeleri arasında başka birşey gördüm. Şaşkınlığımdan kucağımda yosunlar olduğunu unutup kollarımı havaya kaldırınca yosunlar yere saçıldı.

Denizde, ufukla kumsal arasındaki uzaklığın yarısında bir gemi vardı.

Daha iyi görebilmek için hemen buruna koştum. Gemi kuvvetli rüzgârda hızla ilerliyordu. Burnu Aleutlarınki gibi gaga biçiminde değildi. Yelkenleri de kırmızı değildi; hatırlayabildiğim kadarıyla beyaz adamların gemisine de benzemiyordu.

Peki, bu gemi neden Mavi Yunuslar Adası'na geliyordu?

Burundaki kayanın üzerine çömelip düşünmeye başladım. Kalbim heyecandan küt küt atıyordu.

Acaba gemi su samuru avlamaya mı geliyordu? Eğer bu adamlar avcıysa adaya erişmeden önce saklanmam gerekiyordu. Adaya geldiklerinde ateşi ve yapmakta olduğum kayığı bulacaklardı hiç kuşkusuz. Hemen davranıp mağaraya gizlenirsem beni bulamazlardı. Fakat ya bu gemi beni almaya gelmişse, o zaman gizlenmemeliydim.

Gemi, Mercan Kovuğu'ndaki kaya-

ların arasından geçip koy'a girdi. Şimdi artık adamları iyice görebiliyordum. Bunlar Aleutlar falan değildi.

Denize bir kayık indirip kıyıya doğru kürek çektiler. Rüzgâr sertleşmişti, kıyıya çıkmaları çok zordu. Adamlardan biri kayığın arkasına geçti, sakalsız olan öbürü denize atlayıp yüzerek kumsala çıktı. oradan çimenliğe doğru yürümeye başladı.

Artık onu göremiyordum ama çok geçmeden seslendiğini işitince ateşi ve kayığımı bulduğunu anladım.

Bu seslenişe kayığın içindeki adam karşılık vermedi Gemiden de kimse ses çıkarmayınca adamın bana seslendiği gerçeğine vardım.

Kayanın üzerinden indim, eve gittim Omuzlarıma samur pelerinimi attım karabatak derisinden etekliğimi giydim kolyemle küpelerimi de taktım. **Rontu-Aru**'yla birlikte Mercan Kovuğu'-

na giden çimenlikten kumsala inmeye başladık.

Atalarımın yazın kamp kurdukları tepeye gelince kabilemizi, burundaki evimde geçirdiğim mutlu zamanları düşündüm, yanıbaşımda yarım kalmış kayığıma baktım. Beni adaya bağlayan o kadar çok şey vardı ki...

Fakat insanlarla birlikte olmak; onların konuşmalarını, gülmelerini duymak için dayanılmaz bir arzu vardı içimde.

Beyaz midye kabukları arasından fışkıran yeşil çimenlerle örtülü tepeden aşağı inmeye başladım.

Artık adamın seslenmesi duyulmadığından koşmaya başladım. Ateş yaktığım çimenliğe gelince ayak izlerinden adamın gitmiş olduğunu gördüm.

İzlerin ardından Mercan Kovuğu'na kadar gittim. Kayık, gemiye dönmüştü. Rüzgâr ıslık çalıyor, koy'a sis bulutları

yolluyordu. Büyük dalgalar birbiri ardından kumsalı dövmeye başlamıştı.

Kollarımı sallayarak bağırdım. Fakat rüzgâr sesimi bastırdı. Kumsal boyunca koştum, sonra su dizlerime gelinceye kadar denizde gemiye doğru ilerledim. Gemidekilerden hiç kimse beni görmedi.

Yağmur başlamıştı, damlalar rüzgârla birlikte yüzüme çarpıyordu. Suyun içinde kollarımı sallayarak avazım çıktığı kadar bağırıyordum.

Gemi sisin içinde yavaşça kayboldu. Güneye doğru gidiyordu.

Suyun içinde kollarım iki yanıma sarkmış, öylece kala kalmıştım.

OTUZBİRİNCİ BÖLÜM

GEMİNİN gidişinin üzerinden iki bahar daha geçti. Gökyüzünün beyaz bulutlarla kaplı, denizin durgun olduğu bir gün baktım; yine geri gelmiş!

Güneş doğarken burundan gemiyi çok uzakta, denizle göğün birleştiği yerde görüverdim. Güneş yükseldiğinde Mercan Kovuğu'na demirlemişti bile.

Akşama kadar burundan kıyıda kamp kurup ateş yakan adamları seyrettim. Bütün gece de gözümü kırpmadım.

Geminin adaya geçen gelişinde bana seslenen adamı düşünüyordum. Aslında gemi adadan ayrıldıktan sonra bu ses aklımdan hiç çıkmamıştı. İki bahar ve yaz boyunca hergün, gün doğarken de, batarken de buruna gidiyor, geminin yolunu gözlüyordum.

O sabah kampta yaktıkları ateşin dumanı evime kadar geldi. Önce dereye gidip bir güzel yıkandım, arkama samur pelerinimle tüylü eteğimi geçirdim, kolyemle küpelerimi de taktıktan sonra burnumun üzerine mavi kilden kabilemizin işaretini yaptım.

En son yaptığım işe kendim de güldüm. Kızkardeşim Ulape'nin adamızdan ayrılmadan önce yaptığı gibi mavi kilden yanaklarıma evli olmadığımı gösteren çizgiler çektim. Artık genç bir kız değildim ama yine de evlenip çocuklarım olsun istiyordum.

Eve dönüp büyük bir ateş yaktım,

kendime ve **Rontu-Aru**'ya yemek pişirdim. Karnım acıkmamıştı, **Rontu-Aru** benim yemeğimi de yiyip bitirince:

«Rontu,» dedim. «Hazırlan bakalım adamızdan ayrılıyoruz.»

Rontu-Aru babasının yaptığı gibi yüzüme bakıp kafasını bir o yana bir bu yana eğdi, başka birşey söylemediğimi görünce güneşli bir yere kıvrılıp uyudu.

Şimdi beyaz adamlar adamıza gelmişlerdi ya, artık ne denizi aşınca neler göreceğimi, ne beyaz adamların nasıl olduklarını, ne de adadan çoktan ayrılmış olan kabilemizi görünce ne yapacağımı düşünmüyordum. Geçmiş bunca zamanı, baharları, yazları, kışları da düşünmüyordum. Bütün bu düşünemediğim şeyler birleşip yüreğimde bir sıkışıklık yaratmıştı.

O sabah hava güneşliydi. Rüzgâr yosun ve balık kokuyordu. Uzaktan gelen adamları onlar daha evimi görmeden

görmüştüm. Ikısı uzun boylu, biri kısaydı. Kısa boylusu uzun gri bir elbise giymişti. Kum tepelerini aşıp yamaç boyunca evime doğru ilerliyorlardı.

Eve iyice yaklaşınca çitin altındaki delikten çıkıp onları karşıladım. Gri elbiselisinin boynunda bir dizi boncuk, boncukların ucunda da cilâlanmış tahtadan bir oyma vardı. Elini bana doğru kaldırarak boynundaki oymanın biçiminde bir işaret yaptı.

Arkasında duran iki adamdan birisi bana birşeyler söyledi. Ömrümde duyduğum en garip sözcüklerdi bunlar. Başlangıçta içimden gülmek geldi ama dilimin ucunu ısırıp tuttum kendimi.

Başımı sallayıp gülümsedim. Yeniden konuşmaya başladı. Bu kez daha yavaş konuşuyordu, sözleri bir önceki gibi benim için hiçbir anlam taşımıyordu. Yalnız bu sözcüklerin sesleri hiç duymadığım kadar hoştu.

Adam elini kaldırıp köy'ü işaret etti, havaya, gemiye benzer bir şekil çizdi.

Buna başımı evet anlamında sallayarak karşılık verdim, sonra ateşin yanına koyduğum sepetlerle yavru kuşların bulunduğu kafesi gösterip bunları da gemiye götürmek istediğimi işaret ettim.

Evden ayrılmadan önce hep aralarında konuşmalarına karşılık bana da bir çok işaretler yaptılar. Bu işaretlerden çıkardığıma göre; kolyemi, pelerinimle, güneşte parlayan etekliğimi pek beğendiler.

Fakat nedense kumsaldaki kamplarına geldiğimizde kısa boylu adamın ilk işi öbür adamlara bana bir elbise vermelerini söylemek oldu. Böyle söylediğini şundan anladım: O konuşur konuşmaz adamların biri yerlere kadar uzanan bir örtü tuttu üzerime.

Verdikleri elbise mavi renkteydi. Be-

yaz adamların giydikleri gibi iki paçası vardı. Adamlardan biri kayanın üzerine oturup elbisenin paçalarını boylu boyunca kesti, sonra bunları bitiştirip dikti. Beline de beyaz bir kemer geçirdi. Bu adamın elinde tuttuğu iğne gibi uzun bir burnu vardı. Bütün gün kayanın üzerinde oturdu, güneşte parlayan iğnesi bir ileri bir geri giderek kumaşa batıp çıktı.

Arada bir diktiği elbiseyi tutup bakıyor, yaptığı işten memnun kalmışçasına başını sallıyordu. Ben de ona uyarak başımı sallıyordum ama hayatımda hiç de memnun değildim. Diktiği elbiseden çok daha güzel olan samur pelerinimle karabatak derisinden etekliğimi giymek istiyordum.

Dikilen elbise boğazımdan ayaklarıma kadar uzanıyordu, ya renginden ya da derime dokunuşundan olacak hiç sevmedim bu elbiseyi. Çok sıcak tutuyor,

boyuna kaşındırıyordu. Fakat onlara gülümsedim, denizi aşıp kabileme ulaşınca giymek üzere etekliğimi sepetime kaldırdım.

Gemi Mercan Kovuğu'nda dokuz gün kaldı. Su samuru avlamak için gelmişlerdi ama su samurları çoktan gitmişti. Aralarında Aleutları hatırlayanlar gemiyi görür görmez ortadan kaybolmuşlar, berikilerini arkaları sıra sürüklemişlerdi.

Su samurlarının gittiği yeri biliyordum. Uzun Kaya'ya kaçmışlardı. Fakat adamlar bana su samurlarını öldürmek için getirdikleri silahları gösterince başımı sallayıp anlamamış gibi davrandım. Bu kez pelerinimi gösterdiler, yine başımı salladım.

Ben de onlara yıllarca önce adaya gelip kabilemizi götüren gemiyi sordum. Bunu anlatmak için gemi resmi çizmiş,

güney yönünü göstermiştim, ne demek istediğimi anlamadılar bir türlü.

Bunu ancak Santa Barbara adasındaki Misyona geldiğimde Gonzales Baba'ya rastlayınca öğrendim. Gemi adaya ulaşmadan bir fırtınada batmış! O yüzden de beyaz adamlar beni almaya gelmemişler.

Onuncu gün denize açıldık. Gökyüzü masmavi, hava rüzgârsızdı. Güneşe doğru yol alıyorduk.

Uzun süre geminin güvertesinden git gide gözden kaybolan Mavi Yunuslar Adası'na baktım. En son gördüğüm evimin bulunduğu burundu. **Rontu**'yu renkli taşlar üzerinde yatarken gözümün önü ne getirdim, sonra Won-a-nee'yi, çiti boş yere tırmalayan kırmızı tilkiyi, yarım kalmış kayığımı ve daha birçok mutlu anılarımı düşündüm.

Denizde yunuslar atlıyorlar, mavi

sularda köpüklü izler bırakıyorlardı Geminin önünde fersahlarca yüzdüler

Rontu-Aru yanımda oturuyor kuşlarım kafeslerinde cıvıldıyordu

Hepimiz öylesine mutluyduk ki!...

BİTTİ

Scott O'Dell

•

KIZ ROBENSON

Amerika'nın çocuk romanlarına verilen en büyük Newbery Ödülü (1960) ile ayrıca Andersen Ödülü'nü (1963) de kazanan **Scott O'Dell**'in **«KIZ ROBENSON»** çağdaş çocuk edebiyatının en seçkin eseri olarak nitelendirilmiştir.

«KIZ ROBENSON»da, bir kaza sonucu yaşadığı adada tek başına kalan Kızılderili bir genç kızın umutlarını yitirmeden çevresiyle yaptığı heyecanlı mücadelenin hikâyesi anlatılır.

Bütün yaşama güçlüklerine karşılık çevresindeki bütün herşeyle dost olmayı amaç edinen bu örnek ve yılmaz kızın romanı çocuklar için gerçekten eğitici ve öğretici bir özellik taşımaktadır.

10 lira